

A BALATONSZEMESI NYITNIKÉK ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mottónk:

*„A gyermek abból tanul, amit lát.
Ha a gyermek együtt él a barátsággal,
Megtanulja, hogy a világ olyan hely,
Ahol jó élni. „
(Drothy L. Noelte)*

Tartalomjegyzék

A BALATONSZEMESI NYITNIKÉK ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	1
A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
1. Jogi státusz	7
Az óvoda neve: Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde.....	7
Az óvoda székhelye és címe: 8636 Balatonszemes, Szabadság u. 54.....	7
Irányító szerv székhelye:8636 Balatonszemes, Bajcsy- Zsilinszky u. 23.	7
Típus szerinti besorolás:	7
Az óvoda működési területe, meghatározott felvételi körzet:	7
Az óvoda jogállása:.....	7
Önálló jogi személyiséggel rendelkező és szakmailag önálló működésű költségvetési szerv	7
Az óvoda funkció szerinti besorolása:	7
2. Helyzetelemzés, erőforrás-meghatározás	10
2.1. Az intézmény környezete – társadalmi-gazdasági környezet:	10
2.3. Tárgyi erőforrás:	11
2.4. Személyi feltételek:	13
2.5. Nevelőtestületünk jellemzői:.....	14
2.6. Óvodánk segítői:	14
2.7. Az óvoda csoportszerkezete:	15
3. Gyermekképünk, az óvodánk által hangsúlyozott értékek:	15
3.1. Nevelőtestületünk alapelvei:	16
3.2. Nevelési céljaink és feladataink:	17
3.2.1 Célunk:	17
3.2.2 Feladataink:	18
3.3. Az óvodai nevelés rendszere	19
3.3.1. A nevelés alapvető keretei:	19
3.3.2. A gyermek tevékenységei:	19
3.3.3 A nevelőmunka tartalma:	19
Nevelés célja	20
4. A nevelés keretei	21
4.1 Az egészséges életmódra nevelés:.....	21
4.1.1. A gondozás:.....	21
4.1.2 A testi nevelés.....	23
4.1.3. Egészségvédelem, edzés /betegségek megelőzése	25
4.1.4. Egészséges környezetkultúra alakítása	26
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása	28
4.2.1. A gyermeki magatartás.....	29
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.	
Mintakövetésre készítetjük, visszajelzéseket adunk kapcsolataikról és tevékenységeikről. Figyelemmel kísérjük szociális megnyilvánulásait.	29
4.2.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	30
4.2.3 Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló	30
Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,	30
4.2.4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése	31

Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása:	34
5.1. Kiemelten tehetséges gyermekek:	35
5.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:	36
5.3. Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében	39
5.4. A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések, esélyegyenlőségi terv:	42
5.5. Szociális segítő az óvodában:	42
6. A gyermeki tevékenységek:	43
6.1. Módszertani alapelvek:	44
6.2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	44
6.2.1. A fejlődés főbb jellemzői :	45
6.2.2. Módszertani alapelvek:	46
7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai:	46
7.1. A játék:	46
7.1.1. Célunk:	46
7.1.2. A játék általános jellemzői:	46
7.1.3. A tapasztalatszerzés irányítása, az élmény szerepe a játékban:	47
7.1.4. A gyermeki tevékenységek:	48
7.1.5. A fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):	49
7.1.6. Módszertani alapelvek:	49
7.2. Munka jellegű tevékenységek:	50
7.2.1. A munkavégzés célja:	50
7.2.2. A munka alapvető feltételei:	50
7.2.3. A fejlesztés tartalma és formái:	51
7.2.4. A fejlődés főbb jellemzői, sikerkritériumok:	52
7.2.5. Módszertani alapelvek:	52
7.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás:	53
7.3.1. A tanulás lehetséges formái:	55
7.3.2. A komplex műveltségi területek:	56
7.3.3. A hetirend:	56
8. A fejlesztés tartalmi eszközei:	58
8.1. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció:	58
A kommunikáció többet jelent, mint beszédképességet. A gyermek környezetével érintkezését, ennek külső megjelenési formáját (gesztus, udvariassági formák) is tartalmazza. A mimika, tekintet, térközsabályozás, hangszín a nyelvi kifejezést megerősíti, vagy ellent is mondhatnak azoknak.	58
A kommunikáció kifejezési eszközeivel is meg kell ismerkednie a gyermeknek, és alkalmazását el kell sajátítania.	58
Célunk:	58
Az érthető, kifejező anyanyelvi szókinccs és nyelvtanilag helyes beszéd képességének kialakítása. A családi nevelés kiegészítése és/vagy pótlása. A közvetlen, nyílt beszélőkedv, kapcsolatfelvétel, gondolatcsere kialakítása a beszélgető partnerrel.	58
Feladatok:	59
Az óvónő modell szerepéből adódó feladatok:	59
A beszédmódja utánzásra méltó, jó példa legyen. Kommunikatív viselkedését szeretetteljes beszédkezdemenyezés jellemezze.	59
A gyermeket egyenrangú partnernek tekintse, kölcsönös őszinteség jellemezze kapcsolatukat.	59

Az óvónő és gyermek kapcsolatából adódó feladatok:	59
Lényeges a gyermek anyanyelvi és kommunikációs készségének megismerése és felmérése évente két alkalommal (október és április hónapban).	59
Megfigyelési szempont lehet: beszédhallás megfigyelése, - beszéd értés megfigyelése, - mondatszerkesztés fejlődése, - artikuláció alakulása - összefüggő beszéd fejlődése, - élőbeszédet kísérő gesztusok használata - társakkal és felnőttekkel folytatott párbeszéd fejlődése.	59
8.2. A külső világ tevékeny megismerése:	60
8.3. A mozgás, testnevelés:	65
8.4. Az esztétikai nevelés:	68
9. Ünnepeink, hagyományápolás.	78
9.1. A gyermekek részére szervezett ünnepek:	78
9.2. A szülőkkel közösen szervezett ünnepek:	79
9.3. Hagyományörzés óvodánkban:	80
9.4. Kirándulások:	81
9.5. Sportprogramok:	81
9.6. Egyéb ünnepi esemény az óvodában:	81
9.7. A nevelőtestület hagyományai:	81
10. Kapcsolataink	82
10.1. A fenntartókkal, képviselőtestületekkel tartott kapcsolat:	82
10.2. A családdal tartott kapcsolat:	82
10.2.1 Az együttműködés legfontosabb alapelvei:	82
10.2.2. A kapcsolattartás formái	82
10.2.3. Ünnepek szervezése:	83
10.4. Kapcsolat a Művelődési Házzal:	85
10.5. Orvossal fenntartott kapcsolat:	85
10.6. Védőnővel fenntartott kapcsolat:	85
11. A gyermek megismerése, értékelése	86
11.1. Az óvodába lépés feltételei	88
11.2. Az óvodás élet sikerkritériumai:	89
12. A pedagógiai programunk ellenőrzése, értékelése	90
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	92
Legitimációs záradék	93
MELLÉKLETEK:	94
1. sz. melléklet	94
A helyes viselkedés és együttélés elemi szabályai:	94
A köszönésre vonatkozó szabályok:	94
A köszönés formái: „Csókolom, Szervusz, Szervusztok”, vagy a napszaknak megfelelő köszönés. Óvodáskor végéhez közeledve elvárható a gyermektől, hogy tudja, vannak, akiket magázni illik. Ügyelünk arra, hogy a köszönéssel kapcsolatban gátlás ne alakuljon ki. A lehetőséghez mérten a gyermek köszönjön mindig előre.	94
A bemutatkozás szabályai:	94
A megszólítás szabályai:	94
A kérés szabályai:	94
2. sz. melléklet	97
Cselekvési tábló	97
3. sz. melléklet	100
Munkanapló	100
Az óvoda udvara:	100
TAVASZ	100

4.sz. melléklet	104
Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde.....	104
A FEJLESZTÉS TARTALMA.....	104
5. sz. melléklet.....	147
CSALÁDLÁTOGATÁSI FELJEGYZÉS.....	147
6. sz. melléklet.....	149
A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentuma.....	149
3-7 éves korig	149
Kezesség: jobb bal.....	152
AZ EGYÉNI KÉPESSÉGFEJLŐDÉS MUTATÓI ÉS FEJLESZTÉSI TERVEK	
KITÓLTÁSI ÚTMUTATÓ	153
3-4 év:	153
I. SZOCIÁLIS - ÉRZELMI KOMPETENCIÁK	154
II. ÉRTELMI KOMPETENCIÁK	156
III. VERBÁLIS KOMPETENCIÁK.....	158
IV. MOZGÁSOS KOMPETENCIÁK.....	159
Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén	162
Értékelés, a szülő tájékoztatása gyermeke fejlettségéről (2 alkalom/év).....	163
7. sz.melléklet.....	166
KIMENETI MÉRÉSI LAP	166

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. Törvény és módosításai
- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat
- 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelésről szóló törvény) 5. § (2) bekezdése szerint az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja a továbbiakban: alapprogram) határozza meg.
- 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet
- A 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI-rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Alapító Okirat

1. Jogi státusz

Az óvoda neve: Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde

Az óvoda székhelye és címe: 8636 Balatonszemes, Szabadság u. 54.

Tel. Fax: 84/ 360 126

84/ 560 034

E-mail cím: ovoda@balatonszemes.hu

nikekovi@t-online.hu

Honlap: www.oivi.balatonszemes.hu

Az óvoda alapítója: Balatonszemes, Balatonőszöd, Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás

Az alapító okirat száma: 2/2013.(VII.01.)

Az alapítás dátuma: 1982. 01. 01.

Az óvoda fenntartója: Balatonszemes, Balatonőszöd, Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás (társulási szerződés alapján)

Az óvoda irányító szervei: Balatonszemes, Balatonőszöd, Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás

Irányító szerv székhelye: 8636 Balatonszemes, Bajcsy- Zsilinszky u. 23.
(társulási szerződés alapján)

Típus szerinti besorolás:

A tevékenység jellege alapján: közszolgáltató

Közszolgáltató szerv fajtája: közintézmény

Az óvoda működési területe, meghatározott felvételi körzet:

Balatonszemes Község közigazgatási területe, Balatonőszöd Község Közigazgatási területe, Somogytúr Község Közigazgatási területe a társulási szerződés szerint, illetőleg a környező települések közigazgatási területe a fenntartó által meghatározott szabad kapacitás terhére vagy a fenntartóval kötött közoktatási megállapodás alapján.

Az óvoda jogállása:

Önálló jogi személyiséggel rendelkező és szakmailag önálló működésű költségvetési szerv

- vezetője az intézményvezető, aki
- képviseli az óvodát, és
- gyakorolja az óvoda alkalmazottai felett munkáltatói jogkört, mint „felsőbb vezető”

Az óvoda funkció szerinti besorolása:

- önálló működésű költségvetési szerv

Költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata:

alapfokú nevelés és napközbeni ellátás a 2011. évi CXCV. tv. alapján

Az intézményvezető kinevezésének rendje, a foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony megjelölése:

Intézményvezető: Miklós Andrea

Az intézményvezető megbízását- nyilvános pályázat alapján- legalább 5 évre a fenntartó önkormányzatoktól kapja.

- megbízás kezdete: 2020. 08.01.
- megbízás időtartama: határozott (5 év)
- jogszabály, amely alapján a kinevezés történt: 1992. évi XXXIII. tv. 138/92. (X.8.) kormányrendelet alapján

Az intézményvezető felett az egyéb munkáltatói jogokat az alapító önkormányzat polgármestere gyakorolja.

Foglalkoztatottakra vonatkozó jogviszony: közalkalmazotti jogviszony az 1992. évi XXXIII. tv. 138/92. (X.8.) kormányrendelet alapján.

Az óvoda gazdálkodási jogköre:

A fenntartó önkormányzatok által elfogadott költségvetési előirányzatai feletti rendelkezési jogosultságot – önállóan működő költségvetési szerv- az intézményvezetője gyakorolja. A pénzügyi-, gazdasági és gazdálkodási feladatait a Balatonszemes, Balatonőszöd, Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás látja el.

Az óvoda működése, tevékenységének ellátási módja:

Az óvoda tevékenységét a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv., és az államháztartásról szóló- többször módosított- 1992. évi XXXIII. tv. valamint a vonatkozó jogszabályok, továbbá a Balatonszemesi Községi Önkormányzat rendeletei és az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata alapján végzi az intézményvezető, mint egyszemélyi felelős személy vezetésével. A törvényességi felügyeletet a Balatonszemes, Balatonőszöd, Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás látja el.

Az óvoda csoportjainak a száma: 3 csoport, 75 férőhellyel

Az óvoda tevékenysége:

- a 3-7 éves (indokolt esetben legfeljebb 8 éves) korosztály óvodai nevelése és napközbeni ellátása. (Knt. 8.§)
- Alaptevékenységi szakágazat száma és megnevezése: 851020- óvodai nevelés

Az óvoda alaptevékenysége: óvodai nevelés

- az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik;
- a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatok;
- a gyermekek személyiségfejlődésnek elősegítése, egyéni képességeik kibontakoztatása az „óvodai nevelés országos alapprogramja” által meghatározott tevékenységi formák keretein belül;
- gondoskodás a gyermekek testi, szociális, értelmi képességeinek életkor specifikus kialakításáról a játéktevékenység előtérbe helyezésével;
- életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítése, igény szerint speciális fejlesztő foglalkozásokat (mozgásfejlesztés, logopédia) szervezhet;
- sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége);

- különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása (beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő gyermek) integráltan;
- bejáró gyermekek ellátása;
- gyermekek napközbeni ellátása.

Szakfeladat száma, megnevezése:

851020 Óvodai nevelés
 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
 091140 Óvodai nevelés, ellátás működési feladatai
 104031 Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

Az óvoda törzsszáma: 655369

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő: a gyermekek egyéni biztonságérzetének megteremtése;
- szociális: a társas együttélés alapvető normáinak megismertetése, formálása. A gyermekekkel az ÉN-től a MI-ig vezető út (szociabilitás) bejárása.
- nevelő- és személyiségfejlesztő: az óvodásgyermek alaptevékenységébe (a játékba) ágyazott ismeretszerzés és a harmonikus személyiségfejlesztés megvalósítása.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és Porkolábné Balogh Katalin Komplex Prevenációs Óvodai Programja alapján, saját lehetőségeinket, eredményeinket, értékeinket figyelembe véve készítettük el.

2. Helyzetelemzés, erőforrás-meghatározás

2.1. Az intézmény környezete – társadalmi-gazdasági környezet:

Lakóhelyünket, Balatonszemest különlegesen szép természeti adottságai, történelmi, kulturális emlékei, néprajzi hagyományai, a Balaton nyújtotta kikapcsolódási, szórakozási lehetőségek, a település rendezett környezete minden korosztály számára vonzóvá teszi. Megközelítése közúton és vasúton is jó, a fürdőszezonban gyakran közlekednek a vonatok és a buszok is. Az M7-es autópálya elkészülte közelebb hozta az ide látogatni szándékozókat nemcsak nyáron, hanem egész évben.

Állandó lakosa közel 2000 fő, de szezonálisan az állandó lakosság többszöröse él a településen. Ezért a lakosok fő megélhetési forrása az idegenforgalom, turizmus.

Legjelentősebb foglalkoztató az önkormányzat és annak intézményei, majd a nagy üdülők és a vendéglátó-ipari egységek.

A szolgáltatások jelentős része kis- és családi vállalkozások keretében szerveződik, jellemző az alkalmi és idegymunka is.

Településünkön egy óvoda működik Balatonszemes, Balatonőszöd és Somogytúr Önkormányzatok intézményfenntartó társulásában.

2.2 Az óvoda bemutatása:

A múlt század elején épült villaépületben 1952-től működik az óvoda. Az 1997-98-as nevelési évben a fenntartó önerőből új épületrész építésével és a régi átalakításával hozta létre a jelenlegi három csoportos óvodát, a tetőtérben elhelyezkedő közösségi helyiséggel együtt, és ekkor kapta mai nevét is.

Az óvoda három község gyermekeinek óvodai nevelését látja el közoktatási intézményfenntartó társulás alapján, de évek óta jellemző, hogy más településekről is választanak bennünket a szülők gyermekeik nevelésére.

Óvodánk jellemzője- a gyermekek mindenek felett álló érdekét hangsúlyozzuk és helyezzük előtérbe. Legfőbb törekvésünk, hogy a 3-4 éves óvodai életszakaszukat szeretetteljes gondoskodás keretében, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék meg. Ehhez igyekszünk minden feltételt biztosítani. A szülők ezt megelégedéssel fogadják, és elismerik, melynek számos formáját ki is nyilvánítják- támogatják elképzeléseinket, aktívan részt vesznek életünkben, programjaink megvalósításában.

2.3. Tárgyi erőforrás:

Korszerű, jó tárgyi felszereltséggel rendelkező épület biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához a feltételt. Mindhárom csoportszobához tartozik gyermekmosdó és öltöző, van nevelői szoba, elkülönítő helyiség, két tálaló konyha és felnőtt öltöző.

A csoportszobák természetes megvilágítása megfelelő, a mesterséges megvilágítás korszerű.

A bútorzat esztétikus, könnyen mozgatható, variálható. Állaguk megóvására nagy gondot fordítunk, újak tervezetten kerülnek beszerzésre. A nevelői szoba berendezési tárgyai a TÁMOP 3.1.7 pályázat keretében megújultak.

Az alapvető szemléltető eszközök minden foglalkozási ághoz rendelkezésre állnak. A tervszerű beszerzésnek köszönhető, hogy hamar sikerült teljesítenünk a kötelező eszköznormát. Azóta az elhasználódottak pótlását kell biztosítanunk, valamint szintén a TÁMOP 3.1.7 pályázatnak köszönhetően új infokommunikációs eszközöket tudtunk vásárolni. A nevelőmunka eredményessége érdekében azonban még sokféle kiegészítő eszközre van szükség. Ezek jó részét az óvónők munkája, ötletessége, a szülők segítségével (anyagi és más felajánlások), az óvodánk alapítványa, valamint az aktuális pályázati lehetőségek biztosították és biztosítják folyamatosan. Kihasználtuk a megyei közoktatási közalapítvány pályázati lehetőségeit, és minden évben nyertünk, amit eszközfejlesztésre, tehetséggondozó, kulturális tevékenységek igénybevételére fordíthattunk. Az eszközfejlesztésben voltak a testneveléshez, az anyanyelvi és vizuális neveléshez, a zenei, a környezet tevékeny megismeréséhez felhasználható eszközök. Az Alapítvány és a Szülői Szervezet segítségével az udvarra új mozgásfejlesztő eszközöket vásároltunk.

A játékeszközök a gyermekek alapvető képességeinek, készségeinek fejlesztését szolgálják. Minden óvónőnek feladata az eszközök gondos kezelése és tervszerű, megfontolt pótlása.

A gyerekeket arra neveljük, hogy vigyázzanak ezekre, és rendeltetésszerűen használják őket. Újak beszerzéséhez támogatókat kell keresni, az alapítvány és a szülők segítségét kérni kell a későbbiekben is.

Az óvónők munkáját segíti a szakkönyvtár, amelynek folyamatos bővítése szükséges ahhoz, hogy a szakmai újdonságokat, információkat napra készen megszerezzhessék. A gyermekkönyvek folyamatos pótlása a könyvtáros kiemelt feladata az óvónők javaslatai alapján.

Jelenleg számítógépek, nyomtatók, multifunkciós gép, laptopok, pendrive-ok, projektor, tabletek, JBL hangszórók, interaktív tábla segítik a szakmai és gazdálkodási, ügyviteli feladatok ellátását.

Minden óvónő rendelkezik számítógépes ismerettel, amelyre nagy szükség van- napi és időszakos adminisztráció elvégzése, gyermekekről szóló nyilvántartások vezetése, elemzések, értékelések, szakmai anyagok készítése során.

Csoportonként van korszerű magnó, televízió, amelyek a zenei, anyanyelvi, környezetismereti nevelést segítik.

A tetőtérben lévő közösségi helyiség a színtere a mozgásos napoknak, testnevelés foglalkozásoknak, rossz idő esetén a gyerekek itt mozoghatják ki magukat, és itt lehet megtartani a szülőkkel közös tevékenységeket (ünnepélyek, sportdélutánok, játékdélutánok, tehetséggondozó foglalkozások- zeneovi, kézműves tevékenységek, ovi foci, szivacs kézilabda, felzárkóztató foglalkozások- tartásjavító torna).

A mozgáshoz- testneveléshez szükséges fejlesztő eszközök nagy részével rendelkezünk.

A mozgásfejlesztést szolgáló eszközök, valamint a csoportok saját fejlesztő eszközei a tornaterem melletti szertárban vannak elhelyezve, ahol tárolásuk megfelelően áttekinthető rendben megoldott.

Az udvar napos és árnyas területének aránya megfelelő. Nyugodt és mozgalmasabb tevékenységekre egyaránt van lehetőség. Felszereltsége még mindig nem optimális, bár az elmúlt években is bővült, megújult.

Az óvoda tisztántartásához megfelelő mennyiségben és minőségben állnak rendelkezésre gépek.

Az étkeztetés a HACCP- rendszer szerint biztosított- dajkák vizsgálja, szállító edények, étkezés megszervezése, étkezéshez használt eszközök stb.

2.4. Személyi feltételek:

Pedagógusok száma: 7 fő

Pedagógiai munkát közvetlenül segítők száma: 3 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Szak- és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei:

Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő, gyermekorvos, fogorvos, védőnő, családgyógyászok, szociális segítő.

A nevelőtestület képzettségi mutatói:

Óvóképző főiskolát végzett pedagógusok száma: 7 fő

Szakvizsgával rendelkező pedagógusok száma, szakterület megnevezésével:

- Gyermekintézmények szakmai fejlesztése, kompetencia alapú nevelés: 1 fő
- Vezető óvodapedagógus: 1 fő
- Köznevelési vezető: 1 fő
- SNI integrált pedagógus: 1 fő
- Játékmentor: 1 fő

Az óvónők folyamatosan vesznek részt a szervezett továbbképzésekben. Óvodánk rendelkezik „jó gyakorlatokkal”, több éve referencia- és bázisintézményként működik.

Óvónői létszámunk optimális.

A függetlenített vezető, aki mint, az intézmény felelős vezetője, biztosítja az óvoda szakszerű és törvényes működését, az észszerű, takarékos gazdálkodást, és gyakorolja a munkáltatói jogokat. Részt vesz a csoportok életében helyettesítőként.

A nevelőmunkát segítők mindannyian szakképzettek. Nagy gyakorlattal, az óvónőkkel együttműködve fontos feladatot látnak el a gyermekekkel való foglalkozásban.

Új feladatként jelentkezett az elmúlt években, hogy külön, fokozottan figyelnek a valamilyen allergiában, betegségben szenvedő gyermekekre. Inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő gyermekek speciális ellátása biztosított, ehhez a pedagógiai asszisztens megfelelő képzettséggel rendelkezik.

A takarító- kisegítő dolgozó nagy aktivitással, gondossággal végzi munkáját, amely az óvoda külső és belső megjelenésén nagymértékben meglátszik.

A karbantartási munkákat egy karbantartó látja el.

Egyéb, a szakmai munkát segítő erőforrások:

- Szülői Szervezet
- Óvodaszék
- Óvodai alapítvány
- pályázati lehetőségek kihasználása.

2.5. Nevelőtestületünk jellemzői:

A folyamatos önképzés, belső továbbképzések, bemutatók rendszeres, tervszerű szervezése. Szervezett továbbképzéseken való részvétel a továbbképzési tervnek megfelelően. Az önképzés, szervezett továbbképzés során szerzett ismeretek átadása egymásnak.

A tudást becsüljük, egymást elfogadjuk és tiszteljük. Segítünk egymásnak.

Segítünk a környező és távolabbi települések óvodáiból hozzánk forduló kollégáinknak, tapasztalatainkat, tudásunkat átadjuk.

Fogékonyak vagyunk az újra, folyamatosan karbantartjuk szakmai ismereteinket.

Alkalmazkodunk a változásokhoz, a helyzetelemzés után keressük a megfelelő lehetőségeket.

Az óvodapedagógusok párban, állandó szoros együttműködésben végzik nevelőmunkájukat.

Naponta megbeszélik az egyes gyermekek nevelésével kapcsolatos főbb történéseket, feladatokat. Közösén keresik az okokat és a megoldásokat. Együtt terveznek, szerveznek, nevelőmunkájukban jól kiegészítik egymást.

2.6. Óvodánk segítői:

A gyermekek egészséges fejlődését ellenőrzi, segíti a gyermekorvos és a fogorvos.

A védőnő a nevelési évre kidolgozott ellenőrzési tervnek megfelelően elvégzi a szűrővizsgálatokat, és nem tervezett esetekben is, ha szükséges, segíti a munkánkat.

A logopédus a beszédhibás gyermekek kiszűrését, majd szakellátásukat biztosítja.

A gyógytestnevelő a szakorvos és a gyermekorvos által javasolt gyermekek fejlesztését végzi.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermek nevelését is biztosítjuk:

- egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási zavar)
- beszédfogyatékoság
- enyhe értelmi és közép-súlyos értelmi fogyatékos

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek száma folyamatosan emelkedő tendenciát mutat.

2.7. Az óvoda csoportszerkezete:

Óvodánkban életkoruk szerint homogén csoportokba osztjuk be a gyerekeket- kis-, középső- és nagycsoportokat szervezünk. Csoportjaink neve- Méhecske, Micimackó és Szivárvány csoport.

Ezt saját tapasztalatunk, bevált gyakorlatunk indokolja.

Természetesen itt is az egyes gyermek fejlettsége határozza meg a vele szemben támasztott követelményeket. Ha egy gyermek nem tudja teljesíteni a korcsoportra jellemző elvárásokat, akkor javasoljuk a szülőnek, hogy még egy évig maradjon abban a csoportban. Ha szükségesnek látjuk, akkor a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményét kérjük.

A gyermekek optimális esetben három évig ugyanabba a csoportszobába járnak, ugyanaz a két óvónő és dajka foglalkozik velük. Így az együttdolgozók szakmai együttműködése biztosított.

3. Gyermekképünk, az óvodánk által hangsúlyozott értékek:

A következő gondolatokat mi is magunkénak valljuk:

„Az óvodapedagógusnak úgy kell közvetítenie kultúránkat, hogy ez által az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg, szociálisan gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. A felnőtt szakembernek kell ismernie a módját és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben *boldog gyermekkorát* megőrizhesse!”

Nevelőtestületünk kinyilvánított szándéka, hogy az *egészséges életmódra figyelő, környezetünket és a természetet ismerő és szerető, környezettudatos szemléletű* gyerekeket neveljünk. A Balaton és élővilága gazdag ismeretekkel, tapasztalatokkal szolgálhat a gyermekek számára. Kötelességünk ismerni, óvni környezetünket, és erre nevelni a gyermekeket.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermekek alaptevékenységének, a *játéknak*, mely fejlődésüknek, tanulásuknak hordozója. Az önfelelt, szabad játék emberformáló, gazdagító hatású, hosszú távra biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődését.

A gyermek tisztelete, szeretete, elfogadása, az átlagtól eltérő, a *másság* tolerálása minden felnőtt kötelessége. A szülőknél is tudniuk kell, hogyha a szeretetet, elfogadást saját gyermekeik személyére értve elvárják, természetesen mással szemben is alkalmazni kell.

Olyan óvodai élményeket kívánunk nyújtani a gyermekeknek, melyek a közös kultúra terjesztése mellett az egyént fejleszti. A helyi hagyományok felelevenítésével segítjük az *identitástudat, a közösséghez tartozás érzésének* kialakítását.

Óvodánknek Szabó Lőrinc verse nyomán a NYITNIKÉK nevet választottuk.

A *gyermek és óvodaképünket* a következők szerint akarjuk névválasztásunkkal kifejezni:

- Mi óvónők nyitottak vagyunk a családok felé, hisz az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család vagy a családi nevelés kiegészítőjeként - szoros nevelőtársi kapcsolatban kívánunk együttműködni a gyermekek fejlődése érdekében.
- A gyermekeket nyitottá, érdeklődővé kívánjuk nevelni az őket körülvevő világ iránt. Legyenek beszédükben, gondolkodásukban, kapcsolatfelvételükben nyíltak, bátrak.
- Nevelőmunkánkban a gyermeki szükségleteket kielégítő, barátságos, szeretetteljes, nyitott, érzelmi biztonságot nyújtó, élményekben gazdag óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben a gyermekek egyéni adottságaiknak megfelelően játékban, játékkal, játékos módszerek és eszközök segítségével esztétikus környezetben fejlődnek. Így teremődnek meg azok a pszichikus feltételek, amelyek biztosítják a kisiskolás korba való átmenetet, a következő nevelési közegbe, az iskolába való belépést.

3.1. Nevelőtestületünk alapelvei:

- Nevelőtestületünk alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására kell irányulnia, az emberi jogok és gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Mindezek alapján nevelőtestületünk a következő alapelveket vallja magáénak, és ezek alkotják egyéni hitvallásunkat is:

- a gyermekekért dolgozom, minden gyermeket elfogadok olyannak, amilyen;
- a gyermekeket megismerve egyéni képességeikhez, érdeklődésükhöz igazítom nevelőmunkámat;

- nevelői beállítottságomat tudatosan irányítom az elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom, empátia, tolerancia, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása felé;
- szeretetteljes, biztonságos, nyitott, családias, érzelmekben gazdag légkört teremtek csoportomban;
- a napirendben folyamatos életszervezést, élményekre épülő játéklehetőséget biztosítok minden gyermeknek;
- arra törekszem, hogy az óvodáskor végére minden egészséges gyermek rendelkezzen a tanuláshoz szükséges készségekkel, képességekkel;
- saját módszereim szerint végzem nevelőmunkámat, de mindenkor egységes szemlélettel a „MI ÓVODÁNK” - ban gondolkodom;
- a gyermekek családi hátterét megismerve a szülőkkel őszinte kapcsolat kialakítására törekszem a gyermekek mindenekfelett álló érdekének védelmében.

3.2. Nevelési céljaink és feladataink:

3.2.1 Célunk:

- az egészséges életmódot igénylő és a természetet szerető, ismerő, környezettudatos szemlélettel rendelkező gyermekeket nevelni;
- sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődésüket elősegítsük életkori és egyéni sajátosságaik, eltérő fejlődési ütemük figyelembevételével, testi, lelki és szociális érettség kialakítása;
- hátrányok csökkentése;
- legyenek érdeklődőek, kreatívok és nyitottak minden újra,
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve a kiemelkedő képességű gyermekek) optimális fejlesztésére törekszünk esélyegyenlőségük figyelembevételével.
- a családi nevelést kiegészítve olyan tevékenységi formákat kell biztosítanunk, amelynek során minden gyermek az életkorának és fejlettségének megfelelő módon képes továbbfejlődni.

3.2.2 Feladataink:

- Az egészséges életmód alapvető szokásainak megismertetése /a helyes életritmus kialakítása, testápolás, táplálkozás, mozgás, edzés/ szokásrendszereinek kialakítása, a gyermek szükségleteinek kielégítése.
- A kisgyermek természetes mozgáskedvének fenntartása. A rendszeres napi mozgással a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A bennünket körülvevő épített és természetes környezetből tapasztalatok, ismeretek gyűjtése.
- A természet szépségeinek, értékeinek felfedeztetése, és a természetes igény kialakítása a gondozására, megóvására és védelmére.
- Megfelelő nyelvi-kommunikációs környezettel fejleszteni az anyanyelvi kultúrájukat /különösen: szókincs és beszédértés fejlesztése /.
- Az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás / és kreativitás fejlesztése.
- Olyan érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, melyben megfigyeléseket, felfedezéseket tehet, és nyitottá válik a környezet jelenségeinek megismerésére.
- Az érzelmek kifejezése és felismerése képességeinek kialakítása a gyermekben. Indulatait legyen képes kontroll alá vonni.
- A társas együttélés, kapcsolatfelvevő képesség szabályainak és normáinak megalapozása.
- A gyermek önismeretének fejlesztése, ismerje saját helyét a csoporton belül.
- A társai akaratát legyen képes tudomásul venni, és ezt nem a saját ÉN-je veszélyeztetettségeként élje meg.
- Legyen képes önálló helyzetmegoldásokra, konfliktusok kivédésére, feloldására.
- Minden gyermek fejlődési üteme eltérő, ezért figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságait.
- A családokkal a kölcsönös bizalom, tisztelet kialakítására törekszünk egymás iránt, a gyermek érdekét szem előtt tartva. Az óvodában bevált nevelési, fejlesztési eljárások átadásával segítjük a családokat.

3.3. Az óvodai nevelés rendszere

3.3.1. A nevelés alapvető keretei:

Azokat a pedagógiai feladatokat soroljuk a keretek közé, melyek a gyermek óvodai életébe periodikusan visszatérnek, és az óvodába történő belépéstől a kilépésig mintegy keret fogja át a tevékenységi rendszert.

Ide tartoznak:

- Az egészséges életmódra nevelés,
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Ezek a keretek a feltételei a gyermek személyiségfejlődésének, egészséges testi, lelki harmóniája kialakulását segítik elő.

3.3.2. A gyermek tevékenységei:

Az egyes kereteket segítik a következő tevékenységek:

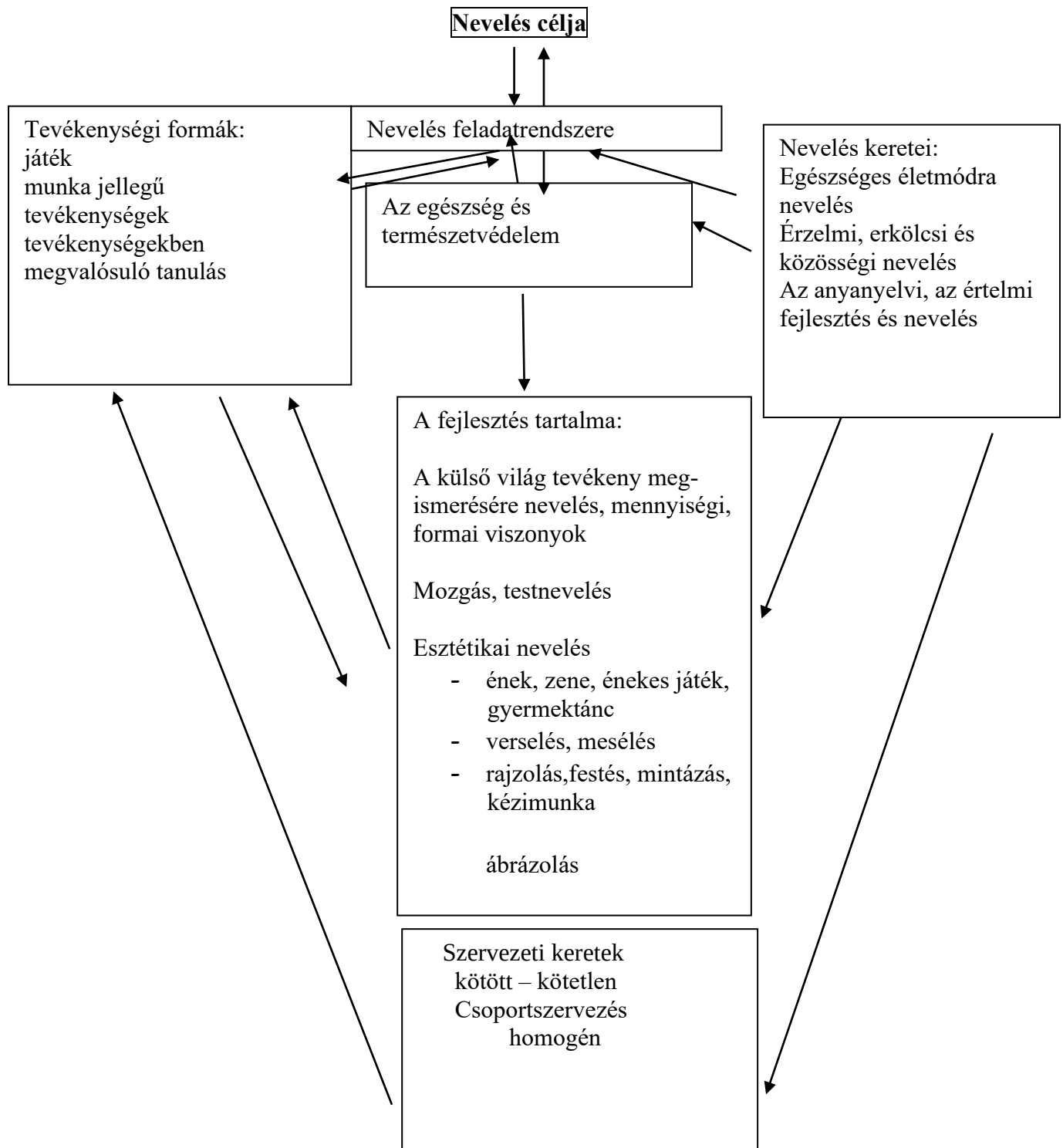
- A játék
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás
- A munka jellegű tevékenységek.

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb, személyiségformáló és képességfejlesztő tevékenysége, amelyen keresztül indirekt módon tanul.

3.3.3 A nevelőmunka tartalma:

- A külső világ tevékeny megismerése (és mennyiségi, formai viszonyai)
- Mozgás
- Esztétikai nevelés:
 - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - Verselés, mesélés
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A NYITNIKÉK ÓVODA FEJLESZTÉSI RENDSZERÉNEK MODELLJE:

4. A nevelés keretei

4.1 Az egészséges életmódra nevelés:

Az óvodáskort az erőteljes testi fejlődés jellemzi, melyet nevelőmunkánk során elősegítünk.

Célunk: az egészséges életmód, életvitel iránti igény alakítása. Különös hangsúlyt helyezünk az óvodán belüli szokásrendszerek kialakítására.

Az óvodán kívüli feladatokat többnyire a szülőkkel közösen valósíthatjuk meg.

Feladatok:

A gyermek testi és lelki fejlődésének elősegítése:

- a gyermek gondozása: testápolás, öltözködés, önkiszolgálásra nevelés
- testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésnek elősegítése
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése: mozgás, levegőzés, pihenés, táplálkozás
- a gyermekek testi egészségének edzése, betegségek megelőzése és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, óvása, megőrzése
- lelki és mentális egészségének védelme, fejlesztése: egészséges életvezetés, stresszelhárítás, egészségre káros szokások megelőzése és harmonikus érzelmi nevelés
- az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása
- pihenés szokásainak kialakítása
- az egészséges és biztonságos környezet biztosítása: udvar, csoportszoba
- a környezetvédelmi és fenntarthatósági szokások kialakítása
- megfelelő szakemberek bevonásával a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

A feladatok megvalósítása érdekében kidolgoztuk az intézmény SZABÁLY -és SZOKÁS - RENDSZERÉT csoportonként, helyiségenként és tevékenységekre lebontva (pl: sétá- a gyermekekre és felnőttekre összehangolva), évente felülvizsgáljuk.

4.1.1. A gondozás:

Segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, a jó testi komfortérzetet. Elősegíti fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez.

A helyes életritmus kialakítása a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Különösen az étkezési, pihenési idők állandósága jelentős. Ezért a szülők együttműködését kérjük abban, hogy hét végén is ennek megfelelően teljen a gyermekek napja.

Napirend:

Biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiszámítható óvodai életet. Lehetővé teszi egészséges fejlődéséhez szükséges mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozásait. A napirendben a legtöbb időt a gyermek alaptevékenysége – a J Á T É K - kapja.

A napirendben rugalmasan alakul a tevékenységek időkerete: egyrészt a nyári és szolgalmi időszak eltérései, másrészt a gyermekek fejlődése miatt is.

Általános időkeretek:

Napi nyitvatartás: 10.30 óra

Tevékenységek	(2,5) 3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
	szept.01. -jún. 01. máj. 31.-aug.31.	szept.01.- jún. 01. máj. 31.-aug.31.	szept.01. -jún. 01. máj. 31.-aug.31.
Szabad játék, szabadon választott és óvónő által kezdeményezett tevékenység	5,50 – 6,00	6,30 - 6,40	7,10- 7,20
Előkészület étkezéshez, étkezés, tisztálkodás	2,00 - 1,45	1,40 -1,30	1,25-1,20
Mindennapos testnevelés	10' - 15'	20' 20'	25' 25'
Pihenés	2,30 2, 30	2,00 2,00	1,30 1,30 márciustól 45'

Testápolás:

A gyerekek tisztaság iránti igényének kialakulását szolgálja. A személyi tisztaságra való törekvésben egészségvédelmi és esztétikai szempontok érvényesülnek. A mindennapos cselekvésekhez kapcsolódó szóbeli megerősítések következtében alakul ki a gyermekben a testápolás iránti igény. Mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben, elegendő időt rászánva történjen. Hajuk, körmük, bőrük legyen ápolat és tiszta.

A testnevelés foglalkozás a fokozott mozgásos tevékenységek utáni alapos tisztálkodás váljon szokássá a gyermekeknél. A főétkezés után mossanak fogat. Fontos, hogy fokozatosan

eljuttassuk a gyermeket oda, hogy önmagával, ruházatával, használati tárgyaival kapcsolatban igényelje a tisztaságot.

Öltözködés:

A gyermek öltözéke a célnak megfelelő legyen: réteges, kényelmes és könnyen kezelhető. Hangsúlyozza a kislányos és fiús jegyeket. A váltóruha, pizsama, tornaruha és szabadidő ruházat használata kötelező. Mindezeket a szülők biztosítják számára /tetszésüknek megfelelő kivitelben/. Váltócipőjük csúszásgátlós, kényelmes legyen és tartsa bokájukat. A helyes öltözködés az ízlést fejleszti, és nevel a ruházat tisztán és rendben tartására. A felnőtt példamutatása, esztétikus megjelenése is nagyon fontos.

Önkiszolgálás:

A felnőtt segítségével ismerkednek meg az öltözködés, testápolás, étkezés eszközeinek használatával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, sorrendjével. Az állandó gyakorlás során a készségek megszilárdulnak, az önálló munkavégzés és önkiszolgálás szokásai kialakulnak. A tevékenységek közben a felnőttől mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, amennyit feltétlenül igényel, így önállósodik. Az elismerés, objektív értékelés tenni akarásra serkenti. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

4.1.2 A testi nevelés

A gyermek természetes testi szükségleteit elégíti ki, úgymint a fokozott mozgásigényt, friss levegőzés iránti igényt, a pihenés és egészséges táplálkozás iránti igényt.

Mozgás:

Az óvodás gyermek életeleme a mozgás. Az egészséges gyermek spontán is állandóan, élénken mozog. A mozgás a korral, tanulással, a gyakorlással egyre jobban fejlődik. A kisgyermek számára a változatos, dinamikus, az egész testet megmozgató gyakorlás az előnyös. A mozgás fokozott oxigénszükséglettel jár, ezért a mozgásos tevékenységeket szabad levegőn ajánlott végezni. Az udvaron és a csoportszobában is a mozgásos és pihentető tevékenységekhez elegendő teret alakítunk ki.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt. A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvónő feladata – a dajkával megosztva-, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Levegőzés:

A sétákat, kirándulásokat úgy kell megszervezni, hogy a gyermekek mozgásigényének kielégítése mellett kellemes élményt biztosítsunk számukra. A séták során megfigyeljük közvetlen és tágabb környezetünket.

A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli a szervezet ellenálló-képességét. Minden évszakban biztosítani kell a gyermekek számára a szabad levegőn való mozgást, étkezést, játékot.

A gyermekek számára környezetvédelmi tapasztalási lehetőséget biztosítunk azzal, hogy szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával felhívjuk a figyelmüket a tiszta és szennyezett levegő különbségére.

Pihenés:

A nyugodt pihenés, alvás egyik feltétele a külső és belső ingerek megszüntetése. Nagy jelentősége van a gyermek egyéni alvásszükségletének. A folyamatos ébredést, felkelést biztosítjuk a gyermek számára. Amennyiben a gyermek hatéves korától nem igényli a délutáni pihenést, akkor márciustól lehetővé tesszük számára a csendes, nyugodt játékot. Aki pihenni vágyik, annak biztosítjuk a lefekvést. A nyugodt pihenéshez folyamatos levegőcserére van szükség. A gyermek komfortérzetét növeli a kényelmes fekhely és a pizsamára vetkőzés. A nyugodt ellazulást minden nap mesével, verssel és kellemes, lágy zenével segítjük elő. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Táplálkozás:

Az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában az óvodának kiemelt szerep jut. A magas cukortartalmú ételek és italok, magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése fontos feladata az óvodának. Az óvodába kerülő gyermekek új ízekkel ismerkednek és megkedvelik ezeket. A napi étrendet ismerik a családok, melyet szükség szerint ki tudnak egészíteni az óvónő javaslatai alapján. Az ételmezésvezető figyelembe veszi a 3-7- éves korú gyermekek táplálkozási szükségleteit is a lehetőségek szerint.

A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyerekekkel együtt készítünk frissen préselt, magas rosttartalmú gyümölcsleveket, gyümölcs- és zöldségsalátákat. Az elkészítés módjának megismertetésével modellt nyújtunk egyes családok számára a korszerű táplálkozási szokások átalakulásához.

Az óvónő ismerje meg a gyermek étkezési szokásait, kedvelt ételeit és vegye figyelembe azt is, amit nem szeret. Erőltetés nélkül, eleinte kis adagokban, lassan szoktassa az új ételeket.

Óvodai rendezvények alkalmával a szülőknek is kínálunk friss zöldség- és gyümölcs ételeket, italokat.

Az eltérő étkezést igénylő gyermekek (tej, tojás, liszt érzékeny, egyéb) étkezéséhez megadjuk a segítséget, együttműködve a szülőkkel.

4.1.3. Egészségvédelem, edzés /betegségek megelőzése

A szabad levegőn tartózkodás növeli a gyermekek ellenálló képességét a betegségekkel szemben. Ezért minél több tevékenységet /ha az időjárás engedi / a szabadban végezzenek.

A gyermek óvodai közösségbe kerülésekor az óvodapedagógusok megismerik a gyermekek betegségeit /pl: krupp, allergia, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség stb./ és megismerik az ezekkel kapcsolatos tennivalókat.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzése érdekében az őt körülvevő tárgyi környezet, eszközök, használati tárgyak feleljenek meg a követelményeknek. Az óvodapedagógusok folyamatosan figyelemmel kísérik és a javításukról, karbantartásukról gondoskodnak.

A gyermeket önmaga és társai testi épségének megóvására neveljük (konfliktuskezelés, tolerancia). Ennek ellenére előfordulhatnak a jellemző gyermekbalesetek /zúzódás, törés /, melyek a gyermeki gondolkodás sajátosságaiból és a szenzomotoros koordináció zavaraiából erednek. Ezek elkerülése érdekében az óvónő folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek tevékenységét.

A levegő, víz, napfény együttesen segítik elő a gyermek testi edzettségét.

Egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés, és az azt kiegészítő egyéb testmozgás.

Lelki egészség védelme:

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazása a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése.

Egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.

4.1.4. Egészséges környezetkultúra alakítása

Az egészséges életmódra nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a gyermekeket fejlődésükhöz szükséges, optimális környezettel vesszük körül. Fontos, hogy otthonosan érezzék magukat az óvoda helyiségeiben.

A foglalkoztató legyen világos, meleg színeivel kellemes hatást gyakoroljon a gyermekekre. A berendezési tárgyak természetes anyagokból /fa, textília/ készüljenek, és a gyermekek méreteihez igazodjanak. A különböző tevékenységekhez elkülönülést szolgáló „kuckókat” kell kialakítani. Legyen minél több zöld növény, megfelelő páratartalom, főleg a téli időszakban.

Az öltözőben minden gyermek ruhája elkülöníthető legyen.

A mosdó, WC kedvező feltételeket teremtsen a gondozási feladatok ellátásához, a helyes egészségügyi szokások kialakításához.

Az udvaron az évszaktól függően sok időt töltenek, és változatosan tevékenykednek a gyermekek. Legyen virágos és veteményes kerti rész, mozgást fejlesztő nagyméretű eszközök, homokozó. Nyugalmas, szerepjátékra alkalmas területek is kellenek a foglalkoztató termekben kedvelt kellékekkel (bábok, gyurmázás, festés eszközei stb.). Nyári, késő tavaszi és kora őszi időszakban a bejárat előtti terasz alkalmas az étkezések, és nyugodtabb tevékenységek végzésére- rajzolás, gyurmázás, kézimunka, társasjáték, építő, konstruáló játékok.

Sövénnel kerítjük el udvarunkat, hogy védjük az utca porától, zajától.

Módszertani alapelvek:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (például folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önálló törekvések támogatása.
- A kultúrált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása.
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.

- A vécéhasználat intimitásának függönnyel történő biztosítása.
- A 3 éveseknek, illetve az egyéni szükséglet alapján a vécépapír használatában.
- Elegendő mennyiségű vécépapír használatára ösztönzés.
- A WC lehúzásának igénnyé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakorlása, az eszközök rendben tartására ösztönzés.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A ruhák összehajtásának, öltöző-szekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légpárásító használata.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlét a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása dokumentáltan.
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

Az óvodáskor végére elérendő szint (sikerkritériumok)

Szükségeiket képesek késleltetni, önállóan kielégíteni. Önállóan mosakodnak, törölköznek, ruhájuk ujját le és felgyűrlik, begombolják. Használják a WC-t. Vigyáznak a mosdó, WC rendjére. Tisztálkodási eszközeiket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló eszközöket tisztán tartják. Hajukat szükség szerint fésülik. Zsebkendőjüket használják. Cipőfűzőjüket befűzik és megkötik. Segítenek fektetőik elrakásában, a foglalkoztató átrendezésében.

Önállóan tevékenykednek, de segítik társaikat és a felnőtteket.

Képesek önállóan eldönteni, hogy miből mennyit tudnak elfogyasztani. Étkezés közben kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket. Igénylik az asztal esztétikus megterítését.

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az udvaron sem szemetelnek. Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát és gyakorlatát, maguk is tevőlegesen részt vesznek benne- papír szelektív gyűjtése.

Az ajtókat csendesen nyitják és csukják. Gondosan letörlik cipőjüket. Észreveszik és megszüntetik környezetükben a rendetlenséget. Igényükké vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.

Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat. Szívesen mozognak a szabadban, évszaktól függetlenül. Életkoruknak megfelelően edzettek.

„A növekvő gyermek apránként, fokozatosan tanulja meg, hogy kell önmagát jobban megértetnie, s eközben fejlődik ki az a képessége, hogy másokat is megértsen és így jut el végül az emberi érintkezés mindenkit kielégítő és tartalmas formáihoz.”

Bruno Bettelheim

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása

Az óvodás gyermek egyik sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezérlik, személyiségében az érzelmek dominálnak. A korosztály számára meghatározó a gyermek és óvodapedagógus kapcsolatának minősége. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Célunk: A gyermek érzelmi biztonság iránti igényének kielégítése derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkörben, állandó értékrend mellett. Érzelmi, indulati életének, frusztrációtűrő és tolerancia képességének fejlesztése. A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása. A szociális érzékenység mellett a reális *én-tudat* kialakulásának elősegítése.

Feladataink:

- Megismerjük a gyermek családi hátterének érzelmi beállítottságát.
- Otthonos, derűs, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki. A beszoktatást ma már inkább „befogadásnak” nevezzük.
- Támogatjuk a gyermek óvodán belüli érzelmi kapcsolatainak kialakulását, segítjük a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt (óvónő, dajka) kapcsolatok elmélyítését.
- Páros és kiscsoportos feladathelyzeteket teremtünk, kooperatív technikákat alkalmazunk.

- Fejlesztjük a gyermek érzelmeinek felismerő képességét mesén, versen, bábozáson stb. keresztül.
- Gyakorlati közeli helyzeteket teremtünk az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakulásához.
- Olyan közös élményeken alapuló közös tevékenységeket szervezünk, amelyek személyiségük fejlődését segítik elő pl: ünnepi készülődés, ajándékkészítés egymásnak.
- Lehetőséget biztosítunk az érzelmei kifejezésére, és erősítjük a pozitív érzelmeiket, de a negatívakat is kiélheti kulturáltan, az indulati élet kontrolljának elsajátításával.
- Olyan szociális érzékenységgű gyermekeket nevelünk, akik képesek másokkal kapcsolatot felvenni, kooperálni és kommunikálni.
- Ápoljuk a csoportok közötti kapcsolatokat.
- A társas együttélés szabályait és az egyéni viselkedési normákat megalapozzuk (1. sz. Melléklet).
- A gyermek egyéni igényeit kellő empátiával fogadjuk.
- Egyértelművé tesszük számára, hogy mit-miért tartunk helyesnek, miért utasítjuk el, mi áll távol tőlünk.
- A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermek problémáit megértjük. A lassabban fejlődő, hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását elősegítjük.
- A tehetséges gyermekek kibontakozását támogatjuk.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadására neveljük a gyermekeket.
- A befogadás első hetében minimum 3 napot egész nap a gyermekekkel töltünk.

Az óvodás gyermek ÉN-központúsága fejlődési sajátossága, csak sok példa és gyakorlás következményeként lesz képes magán kívül másokkal is törődni. Az együttműködés csak bizonyos ÉN-tudattal, ÉN-képpel rendelkező gyermekkel alakítható ki. Az én-kép, én-tudat csak biztonságban, szeretetben élő gyermeknél alakul megfelelően.

EZÉRT FONTOS AZ ÓVODÁS GYERMEK FELÉ ÁRADÓ SZERETET!

4.2.1. A gyermeki magatartás

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Mintakövetésre

késztetjük, visszajelzéseket adunk kapcsolataikról és tevékenységeikről. Figyelemmel kísérjük szociális megnyilvánulásait.

Meghatározó a kortárs modell szerepe is. Az együttműködés közben gyakorolják az alá- mellé rendelt szerepeket. Alkalom van a reális ÉN-kép kialakulására. Az együttműködés közben a gyermekek között előforduló konfliktusokba akkor avatkozunk be, ha sérelem vagy fizikai bántalmazás éri a gyermeket és ezt önmaga nem képes elhárítani. Ezzel segítjük a gyermek konfliktus megoldó és tűrő képességének alakulását.

4.2.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók az Nkt. 4. § értelmében:

Kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

4.2.3 Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

Személyiségfejlesztés, tehetséggondozás:

Fontos feladatnak tekintjük, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek időbeni felismerését és a velük való egyéni foglalkozást (tehetséggondozás, részképesség zavarral küzdő, SNI és BTM-es gyermekek felzárkóztatása). A tehetséggondozás, felzárkóztatás számunkra egyaránt fontos pedagógiai tevékenység, melyet képességeinknek megfelelően önállóan, vagy szakember segítségét kérve törekszünk megvalósítani. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára differenciált tevékenységeket, helyzeteket teremtünk. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk.

Tehetségesnek azok a gyermekek tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek valamely tevékenységi területen. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az óvodában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint. A nevelés, fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja, a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.

4.2.4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

Sajátos nevelési igényű gyermeket, csak akkor fogadunk, ha a Szakértői Bizottság szakvéleményében leírja az integrált óvodai nevelést. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Számukra biztosítanunk kell az integrációhoz előírt gyógypedagógus által történő fejlesztést, fejlesztő pedagógus SNI-s gyermek fejlesztését nem végezheti.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek:

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionálisszociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz részképességzavarok (diszlexia, diszortográfia, diszkalkúlia, diszgráfia és diszpraxia), hiperaktivitás és

figyelemzavar; továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Kiemelt feladatunk, hogy a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával történik. Meg kell előznünk a másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és ki kell alakítani a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciákat.

A beszédfigyatékos, nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő gyermekek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A beszédfigyatékosok döntő többsége teljesen rehabilitálható, másoknál a tünetek csökkenthetők. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósul meg. A gyermek egyéni kompetenciájához igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzés biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is. Kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizumotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése.

Cél:

Minden arra rászoruló integráltan nevelhető gyermeknek biztosítsuk az egyéni és csoportban való tudatos, az állapotának megfelelő fejlesztést.

Feladatok:

- Óvodába kerüléskor komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis készítése, folyamatos fejlettségmérés, tudatos fejlesztési terv készítése.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás: konzultációk a gyermekek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megszervezése (Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság).
- Tudatos óvodai pedagógiai munka, ahhoz, hogy a sajátos igényből adódó hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása.

- Gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció.
- A sajátos igényből adódó lemaradások lehetőség szerinti ellensúlyozása, az SNI-s gyermekek optimális fejlődésének biztosítása.

A szülőkkel való szorosabb együttműködést elősegítő intézkedéseink:

- A gyermek sajátos helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel szülők megnyerése, partneri kapcsolat kialakítása.
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Egyéni beszélgetések, a gyermek sajátos helyzetéből adódó gyermekneveléssel, fejlesztéssel, állapotának elfogadásával kapcsolatok nézetek kicserélése.
- Folyamatos és rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, tanácsadás.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődés napló bejegyzéseinek megbeszélése, a szülők részvételi lehetőségének biztosítása a gyermekek tevékenységeiben.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (2011. évi CXCV. törvény 4.§)

BTM-es gyermekek számára biztosítani kell azokat a szükséges foglalkozásokat, amelyet a szakértői vélemény előír. Óvodánkban tehát a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket integráltan, többi gyerekkel együtt neveljük. Alapító Okiratunknak megfelelően az enyhe fokban sérült SNI-s, BTM-es gyermekek óvodai nevelése során az óvodai nevelés általános céljainak és feladatainak megvalósítására törekszünk úgy, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

Az óvodapedagógus feladata a BTM –s gyermekek nevelése során:

- A gyermek bevonása minden tevékenységbe – játék, munka, tanulás.
- Elfogadó, bátorító, örömteli légkör biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütem tolerálása.
- Önbizalom növelése, helyes énkép formálása.
- Egyéni – vagy mikrocsoporthoz fejlesztés.
- Rendszeres konzultáció a szülőkkel és a szakemberekkel.

A fejlesztés formái és lehetőségei:

- A szakvéleménybe foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezzük (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkánkat, a differenciált képességfejlesztést.
- Törekszünk az egyéni – és kis csoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről.

Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása:

„Ha a felmentést engedélyező szerv, azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig, óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.” (Nkt 45§ (2a))

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés, segítségnyújtás módját,

mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk. határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja, a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti. A gyermek iránti elvárást nehézség vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek nehézségének, pszichésfejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

5.1. Kiemelten tehetséges gyermekek:

Óvodapedagógusaink felkészültek a tehetségek felismerésére, és gondozásukat segítik, az óvodai élet egészén belül (zeneovi, kézműves foglalkozás).

A tehetség ígéreték számára plusz foglalkozás és idő keretében biztosítják a tehetség megsegítését, gondozását.

Legfontosabb célkitűzésünk a tehetséggondozás terén:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése, megelőzzük a tehetségígéreték figyelmen kívül hagyását, felismerjük az alul teljesítő gyermekekben is bujkáló kiváló képességeket, a kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása, gazdag, változatos program keretében. Önállóan, vagy szakember segítségét kérve valósítjuk meg, biztosítva a tárgyi eszközöket.

Feladataink:

- kreatív gyermekek felismerése,
- kreativitásuk motiválása, ösztönzése,
- szükségletük kielégítése: megismerési, elfogadási, alkotási vágy kielégítése, a feladatok sokszínűségének megteremtése,
- elkallódás elhárítása,
- harmonikus fejlesztés, egyénre szabott tervezéssel,
- különböző helyzetekben segítségnyújtás,
- fejlődésük segítése kreatív nevelés eszközeivel.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség...) az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus(ok):

- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlődésének elemzése alapján, szükség esetén eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő kompetenciákhoz, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- szoros kapcsolatot tart a szülővel, megértő, segítő attitűddel fogadja a szülő közeledését, szakembereként segíti őket,
- a játéktevékenység során kiemelt figyelmet fordít a speciális fejlesztő játékok és játékeszközök használatára,
- gondoskodik a gyermek által használt segédeszköz tisztántartásáról, védelméről.

5.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

Gyermekvédelem, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti.

A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A települési önkormányzat feladatkörében van az általános segítő feladatok (un. alapszolgáltatási csomag) biztosítása – családsegítő és gyermekjóléti szolgálat működtetése.

A járásszékhely önkormányzatok feladatkörébe van (kötelezően ellátandó feladatként) a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenység, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása – család és gyermekjóléti központ működtetése.

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő kompetenciájuk.

Ennek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában. Az óvodai gyermekvédelem egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhető először. Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

(1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) –c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll:

- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmazottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

A gyámhatóság a gyermek utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmazottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét igénybevételét elrendelő jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

A gyámhatóság a gyermek utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és az utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

Az 1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§-a meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát: A veszélyeztetettség: olyan – gyermek, vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A halmazottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai óvodánkban:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,

- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás,
- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett. Kialakulásához vezető tényező lehet: alacsony jövedelem, rossz lakáskörülmény, szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje nevelési hiányosságok, munkanélküliség.

A gyermeki jogok érvényesülése a nevelésben a résztvevőkön múlik. A gyermek és gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel.

5.3. Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen.
- A vezető felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételtől, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattevő a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- Az intézményvezető kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükséges.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjen be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak, hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.

- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel – gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel – ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni az óvodai gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

További feladatok:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Elősegíteni a sajátos nevelési igényű gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében.
- Ismerni a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket, szükség esetén vegye kapcsolatfelvételt kezdeményezni.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.
- A gyermekvédelem azt is igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekeket, a rájuk ható tényezőket, és segítsék elő a lelki traumák feldolgozását.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti, ezen szempontok érvényesülését.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyezni a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, tanév végén éves értékelés készítése.
- Kapcsolattartás az Önkormányzat szociális feladatokat ellátó munkatársával és a Községi Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával.
- Rendszeres részvétel a Községi Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának esetmegbeszélésein.
- Fontos feladata, hogy segítse a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény vezetőjét, és az adott gyermekekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatni.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Szülői értekezletek, nyílt napok, nyitott óvoda, óvodai rendezvények.
- Személyiségfejlesztő tréningek tartása az óvodai dolgozóknak.
- Alkalmanként szülők klubja szervezése, mentálhigiénés foglalkozások tartása.
- Közös kirándulások évente több alkalommal, játék délutánok szervezése.
- Gyermeki és szülői jogok ismertetése a szülők részére a szülői értekezleten, év elején minden csoportban a szülői értekezleten.
- Adományok gyűjtése, kiosztása a hátrányos helyzetű gyermekek, családok részére.

5.4. A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések, esélyegyenlőségi terv:

Célunk a nevelésben, a tapasztalatszerzésben, a megismerésben, hogy foglalkozzunk a felzárkóztatással, a tehetséggondozással és az integrációval, inklúzióval amennyiben objektív és szubjektív feltételeink lehetővé teszik. Egyenlő bánásmódban részesítjük óvodásainkat az óvodai élet minden területén. A család a legfontosabb partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen, egyenlőségen alapuló jó együttműködés.

Fontos, hogy az óvoda és a család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényeihez, ne szegregálódjon el egy család sem az óvodai élettől.

Partnereink között társintézményeinkkel való kölcsönös bizalom, felelősségvállalás céljaink közé tartozik. Olyan közös kapcsolódási pontok keresése és fenntartása, amely segíti óvodásaink és családjaik társadalmi beilleszkedésének esélyeit.

5.5. Szociális segítő az óvodában:

Szociális segítő tevékenység az óvodában végezhet egyéni, csoportos és közösségi tevékenységet. Az óvodai és iskolai szociális segítés új, kötelezően megvalósuló tevékenység, amely ágazatközi szinten biztosít szolgáltatást a nevelési-oktatási intézményekben a gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet a járási székhely önkormányzata által fenntartott család- és gyermekjóléti központoknak (a továbbiakban: központ) kötelező biztosítaniuk 2018. szeptember 1-jétől valamennyi nevelési-oktatási intézményben. Az óvodai és iskolai szociális segítő (a továbbiakban: szociális segítő) tevékenységének alapvető feltétele a két ágazat szakembereinek széles körű együttműködése. Ahhoz, hogy a szociális és a nevelési-oktatási intézményben dolgozó munkatársak együttműködése eredményes legyen, arra van szükség, hogy ismerjék egymás tevékenységeinek kereteit, módszereit, valamint kialakítsák azokat az együttműködési eljárásokat, amelyek meghatározzák közös feladatvégzésüket. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység hangsúlya a megelőző és megkereső tevékenységen van, szolgáltatásai pedig döntően a nevelési-oktatási intézményekben valósulnak meg, ezért kulcsfontosságúvá válik a szociális segítő és az intézmény közötti együttműködés.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek:

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja,

és emiatt a legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni (Nkt. 4. § 18. pont - Eütv. 89. és 91. §).

A 2021. július 1. napján hatályba lépő új eljárási szabályok szerint a felmentés a tárgyév április 15-ig kérhető, a felmentés az óvodai nevelés megkezdése alól, annak az évnek az augusztus 31. napjáig adható, amelyben a gyermek negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek ötödik életévét betölti. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a kérelem április 15. napja után is benyújtható. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a szakorvos rendelhető ki (Nkt. 8. § (2)).

6. A gyermeki tevékenységek

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt kedvük szerint. Az óvodai élet valamennyi területén rendszeresen ismétlődő tevékenységekbe bekapcsolódnak. Az ünnepek, ünnepélyek előkészítésében és a kellemes hangulatú lebonyolításban részt vesznek. Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek, és elsajátítják az átadás kedves módozatait. Tervezik a kellemes élményt ígérő eseményeket. Egymást segítik a különböző tevékenységekben. A csoportok közös mesedélutánokon vesznek részt. A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.

A fejlődés főbb jellemzői:

- Észreveszik a gyermekek, hogy kinek miben van szüksége segítségre.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt, betegnek maguk készítette ajándékot küldenek.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését.
- Konfliktusoshelyzetben társaikkal egyezkednek.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- A felnőttekkel – óvoda dolgozóival – tiszteletteljesen viselkednek, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Ébrenedik bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Érdekli őket a másik gyermek mondanivalója, tevékenysége, munkája.
- Egy-egy társuk iránt kitüntetett, baráti rokonszenvet mutatnak.

- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Természetes szükségletükké válik a közös tevékenység.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

6.1. Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus legyen határozott, de barátságos.
- Legyen szeretetteljes, empátiás kisugárzással, odafigyeléssel rendelkezzen.
- Bízson a gyermekben.
- A közösségi élet szokásait fokozatosan tartassa be.
- Az udvariassági beszédformákat ismertesse meg, alkalmazását kísérje figyelemmel.
- Bánásmódja igazodjon a gyermek egyéni sajátosságaihoz.
- Fokozatosan alakítsa a gyermek konfliktustűrő és megoldó képességét.

6.2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglevő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetből.

Célja: A gyermek sokoldalú érzékszervi tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és folyamatos, célirányos bővítése, és élethelyzetekben való gyakorlása.

A szerzett ismeretek között egyszerű összefüggéseket tudjon felfedezni.

Feladatai: Olyan biztonságérzetet nyújtó óvodai környezet biztosítása, ahova a gyermek örömmel, bizalommal jár. A rá ható ingerekre (tapasztalati alkalmak) csak ekkor reagál. Amennyiben fél, nem jutnak el az ingerületek az agyba –annyi, mintha nem érték volna ingerek.

A gyermek kognitív képességeinek fejlesztése:

- egyre pontosabb, valósághű észlelése,
- reprodukív emlékezetének fejlődése,
- figyelemlkoncentráló képességének fejlődése,
- valósághoz közelítő képzeleti működése,
- problémamegoldó gondolkodás, alkotóképesség fejlődése,
- alakuló fogalmi gondolkodásának fejlődése.

Valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő ösztönző környezet kialakítása.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

Az óvodai nevelőmunka kiemelten foglalkozik a következő területekkel:

- a beszédhallás fejlesztése,
- a szókincs gyarapítása,
- a szövegértés fejlesztése,
- a gyermek beszédkedvének, kifejezőképességének fejlesztése.

A társadalmi változások tartalmi korszerűsítést várnak el tőlünk is. Felerősödött az információs társadalom által megkívánt ismeretek, készségek és képességek fejlesztésének igénye pl:

- kommunikációs képesség,
- problémafelismerő és döntési képesség,
- konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek,
- együttműködési képesség fejlesztése.

6.2.1. A fejlődés főbb jellemzői :

- A sokoldalú érzékszervi tapasztalatok szerzése során erősen fejlődik a gyermek megfigyelőképessége. Eljut oda, hogy nem csapong tárgyról-tárgyra, hanem szándékosan kutató, elemző, vizsgáló.
- Szándékos emlékeztetőre és felidézésre képes. Ezt befolyásolja akarata és alakuló feladattudata. Emlékezete azonban még nem megbízható, mert időnként a képzelete erőteljesebben felszínre kerül.
- Képzelete sokat változik az óvodáskor végére, eljut oda, hogy képes különbséget tenni a valóság és a képzelet világa, valamint az álom között is. A játék, mese és a vizuális tevékenységek nagy hatással vannak a gyermek alkotó képzeletének alakulására.
- A gyermek állandó megismerési törekvése hatással van gondolkodásának fejlődésére - pl: analízáló, szintetizáló képessége, ok-okozati összefüggések felismerésének képessége. A játék tevékenységek során kifejtett aktivitás befolyásolja a gondolkodás fejlődését. Nagy szerepet játszik ebben a gyermek beszédképessége, mivel a fogalmi gondolkodás a fejlettebb beszédképességű gyermeknél alakul ki hamarabb.
- Amennyiben a gyermek érzékszervi tapasztalatait ismeretökké rendezi, akkor eljut oda, hogy az óvodáskor végére logikailag helyes ítéleteket képes alkotni és egyszerű viszonylatokban helyes következtetéseket tud levonni.

6.2.2. Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus minél több lehetőséget biztosítson önálló megfigyelések végzésére, tapasztalatok szerzésére.

Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a különböző jelenségeket változásukban, fejlődésükben érzékeljék.

Megfigyeléseik alapján különböző összefüggéseket önálló felismerés alapján tehessenek.

Minél több alkalommal mondhassák el a gyermekek egyéni élményeiket, tapasztalataikat.

7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

A gyermek a különböző tevékenységek során más-más ismereteit, készségeit, képességeit alakítja, fejleszti.

7.1. A játék:

A legalapvetőbb gyermeki tevékenység a játék,” királyi út nem csak a fejlődés megismerésében, hanem a fejlesztés megszépítésében is...” (Mérei). A gyermek minden egyéb tevékenységét áthatja, így a munkát és a társas értelmezett tanulási folyamatokat is, és a társas viszonylatok rendszerében alakul.

7.1.1. Célunk:

A valódi játék kibontakoztatása a játékos jelzővel jelölt tevékenységek helyett.

A játék különleges varázsával, misztikumával, realitásával:

- a szabadság,
- a spontaneitás,
- kreativitás,
- nyitottság,
- kötetlenség elősegítése, a szabad, korlátozások nélküli játékfolyamatok kialakítása.

7.1.2. A játék általános jellemzői:

A játék a gyermek belső szükségleteire épülő, kényszer nélküli tevékenység, örömszerző forrás. A játék szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat. Elemi, pszichikus szükséglete a gyermeknek. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó,

kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Élmény, mely közben tapasztalatokat szerez a környező világról. Általa ismeretei bővülnek.

Olyan komplex tevékenység, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, céljai eléréséhez.

A játék a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Kiéli szorongásait és újraéli kellemes élményeit.

A játék a gyermek személyiségének tükrözője, minden, ami a gyermek számára jelentős, megjelenik benne. A gyermek legfőbb tevékenysége, ezért a fejlesztés leghatékonyabb eszköze is egyben.

Játék közben fejlődnek készségei, képességei, különösen beszéd és kommunikációs készsége, fantáziája, mozgáskészsége, érzelmei, értelmi és szociális (szokásalakító) funkciói.

A képességek többségükben saját útjukon fejlődnek, de a játékban születnek, induláskor sokáig a játékban erősödnek, és csak lassan önállósulnak.

A játék a legjobb diagnosztikai eszköz, mind pedagógiai, mind pszichológiai értelemben. Jelzi a mindenkori érettség szintjét. Megfigyeléskor szinte mindent megtudunk a gyermekről.

A kisgyermeket a játékra elemi belső feszültség készíteti, amely elsődlegesen fiziológiai-pszichikai éréseéből fakad. Szükséglet tehát, melynek zavartalanul minden nap ki kell elégülnie.

7.1.3. A tapasztalatszerzés irányítása, az élmény szerepe a játékban:

A játék témája és tartalma a gyermek valóságról szerzett tapasztalataitól, ismereteitől függ. Az óvodapedagógusok ismerik azokat a lehetőségeket, melyeket helyi környezetünk adottságai biztosítani tudnak. Arra törekszünk, hogy a tapasztalatszerzési alkalmak cselekvéshez kapcsolódjanak, és pozitív érzelmeket váltsanak ki a gyermekből.

A közösen átélt tapasztalatszerzési lehetőségekből minden gyermek játékában más élmény tükröződik vissza, korábbi élményei, tapasztalatai is befolyásolják. Ezért fontos megismerni az óvodán kívül szerzett tapasztalatait is, mert ezek jelentkeznek óvodai játékában.

A játékban a gyermekek negatív tapasztalatai és érzelmei is jelen vannak. Lehetővé kell tennünk, hogy ezeket játékában levezesse, miközben az óvónő biztonságérzetet nyújt számára.

Élményszerzési lehetőségek környezetünkben:

A posta, élelmiszerboltok, zöldségbolt, piac, orvosi rendelők, gyógyszertár, vasútállomás, hajóállomás, vitorlásokikötő, iskola, könyvtár, múzeumok, fazekas műhelyek, Balaton, erdő ahova gyalog vagy kerékpárral lehet menni a szülőkkel együtt is.

Szüret, kukoricaszedés, dióverés, almaszedés, ill. kerti ültetések, vetések, munkálatok.

Háziállatok megtekintése, etetése a gazdáknál.

Régi kézműves szakmákat ismerők meghívása az óvodába.

Kirándulások az 5-6-7 éveseknek: hajókirándulás, színházlátogatás Siófokon, állatkert Veszprémben, Balatonedericsen, Patcán állatfarmok.

7.1.4. A gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek az óvodába lépéstől folyamatosan játszanak. Megismerik az eszközöket, megjegyzik helyüket.
- A gyakorló játékokban mozgást, cselekvést ismételgetnek a gyermekek, közben ismerkednek az eszközök, anyagok, tárgyak tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyaikkal.
- A játékos mozgást azonos szabályok szerint ismételgetik. Szívesen rakosgatnak különböző tárgyakat saját elgondolásuk, szabályaik szerint.
- Szimbolikus játékokat kezdeményeznek, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat fejeznek ki.
- 4-5 éves korban mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján képesek környezetük jelenségeit játékukban újraalkotni.
- 5-6-7 éves korban megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóan a játékok megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, az eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- A szimbolikus játékhoz egyszerűbb eszközöket barkácsolnak, használják az egyszerűbb szerszámokat.
- Kockákból, konstrukciós játékokból, alkatrészekből, különböző anyagokból játékszereket, egyéb építményeket hoznak létre.
- A szimbolikus játék kiegészítéséhez meghatározott céllal konstruálnak.
- Szabályjátékokat, versenyjátékokat kezdetben az óvónő, később saját maguk kezdeményezésére játsszák, a szabályokat betartják.

- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.

7.1.5. A fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

- A gyermekek képesek elmélyülten, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által hangsúlyozott viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

7.1.6. Módszertani alapelvek:

- A játékhoz szükséges feltételek: nyugodt, derűs csoportléggör, elegendő idő, elkülönülésre és közös tevékenységekre alkalmas helyek, fejlesztést szolgáló eszközök, játékszerek és élményszerzési lehetőségek biztosítása a mozgásos játékhoz, gyakorló játékhoz, szimbolikus játékhoz, az építő, konstruáló játékhoz, barkácsoláshoz, szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.
- A gyermeki játékszabadság biztosítása.
- Az óvónő feltételteremtő, szükség és igény szerinti együttjátészó, indirekt, támogató, serkentő, ösztönző részvétele a játékban.
- A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.
- A fejlődés egyéni sajátosságainak tiszteletben tartása.
- A játéknak, mint a személyiségformálás kisgyermekkor legfőbb eszközének tudatos felhasználása a fejlesztésben.
- A játék során a gyermekek tudatos megfigyelése, információgyűjtés. A megfigyelésekről feljegyzések készítése, elemzése, feladatok meghatározása. A megfigyelésekről a szülők tájékoztatása.
- Játékdélutánok szervezése - lehetőség a gyermek és szülő közös tevékenységére: az óvodában használt fejlesztő játékokkal való ismerkedés, játékkészítés.

7.2. Munka jellegű tevékenységek:

Az óvodáskorú gyermek számára örömmel végzett aktív tevékenység a munka, amely a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A játék és a munka között indítékában van csak különbség: a játékban a spontán végzett tevékenység a fontos, míg a munkában az elérendő cél a lényeges. A munkavégzés külső irányítással folyik, de a gyermektől belső fegyelmet, kötelességvállalást is igényel.

A gyermeket nagyfokú utánzási hajlama és önállósági törekvései motiválják. Ezért nagyon lényeges az óvónő példaadása: együtt a gyermekekkel, segíteni, értékelni, dicsérni, buzdítani őket.

7.2.1. A munkavégzés célja:

A gyermek készségeinek és képességeinek fejlesztése munka jellegű tevékenységek gyakorlásán keresztül. Olyan személyiségjegyek, attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek a csoportért végzett tevékenységeket segítik elő (pl: kötelesség tudat, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, igényesség, más munkájának a megbecsülése stb.). A csoportért végzett tevékenység elősegíti a társas kapcsolatok alakulását is.

A munkavégzés feladatai:

A gyermek ismerje meg és gyakorolja be önmaga kiszolgálásához szükséges tevékenységeket. Sajátítsa el a legszükségesebb szerszámok, eszközök célszerű használatát.

Kapjon mennél több és sokoldalúbb megbízatást, melynek teljesítésével a társai és saját életét kellemesebbé teszi. Fokozatosan fejlődjenek ki azok a képességei, melyekkel környezetét esztétikusabbá tudja tenni, és rendjét megőrzi.

Az önkiszolgálás során kialakult készségeit hasznosítsa társai kiszolgálásában, a naposi tevékenységek során is- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások vállalása.

A környezetünkben található növények /otthoni állatok / gondozásában vegyenek részt.

7.2.2. A munka alapvető feltételei:

Megfelelő munkaeszközök:

Célszerű, a gyermekek méretéhez igazodó, balesetmentes eszközöket szerzünk be és használunk a különböző tevékenységekhez.

Elegendő munkalehetőség biztosítása:

Az óvónő tartalmilag gazdag, változatos feladatokat biztosít a gyermekeknek, melyeket egészségük károsodása nélkül elvégezhetnek. Semmit nem végez el a felnőtt, amit már a gyermek képes megtenni.

Megfelelő hely biztosítása:

Előre kijelölt, előkészített helyen végzik a munkatevékenységeket, az eszközöket hozzáférhető helyen tároljuk.

Légkör:

Nyugodt, békés hangulatban, önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük egymástól, vagy a felnőttől segítséget kérni.

Az idő:

Olyan mértékű legyen, amennyire a gyermeknek szüksége van egyéni képességei szerint.

7.2.3. A fejlesztés tartalma és formái:

Az önkiszolgálást az egészséges életmódnál dolgoztuk ki.

A naposság: négyéves kor után vezetjük be, mivel a gyermekek ekkor érik el az elvégzéséhez szükséges fejlettségi szintet. Lényeges a fokozatosság betartása minden új munkafogás begyakorlásakor.

A naposság feladattudatot feltételez, és figyelem összpontosítást igényel.

Alkalomszerű munkák és megbízatások: A napi tevékenységek során, a környezet rendben tartása, az óvónőnek –egymásnak-kisebbeknek segítség során, vagy ajándékok készítésekor van lehetőség alkalomszerű megbízatásokra. A helyzeteket ki kell használni, mivel sokféle egyéni nevelési lehetőség rejlik benne.

Környezetgondozás, növény és állatgondozás: A környezet kialakítása a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. A környezet ismeretén, szeretetén, megbecsülésén, rendben tartásán alapszik. A természeti és társadalmi környezet, az élővilág iránti nagyfokú tisztelet, helyes érzelmi viszonyulás kialakítására nevel.

Fontos, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák az élővilágot és gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek (pl: csíráztatás, rügyeztetés, kertgondozás, levelek összegyűjtése, hó söprés, stb). Az élősarok gondozása folyamatos.

Az állatgondozást a szülőkkel egyeztetve, otthoni környezetben figyeljük meg közösen, de a madarakat az óvoda udvarán etetik téli időszakban. A csoportszobában terráriumot rendezhetnek be, ahol megfigyelhetik az állat fejlődését és gondozzák folyamatosan.

7.2.4. A fejlődés főbb jellemzői, sikerkritériumok:

- A naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan elrendezik az asztalon.
- Étkezés után leszedik az asztalt, a terítőt összehajtják, és a helyére teszik. Helyre viszik a mosogatásra nem kerülő eszközöket.
- Összesöprik a morzsákat, feltörlik az asztalok környékét.
- Játékelrakás után – ha szükséges – esztétikusan elrendezik a játékokat, tárgyakat. Az udvari játékok elrakását is figyelemmel kísérik.
- A foglalkozási eszközök kiosztásában önállóan részt vesznek, majd a megjelölt helyre visszateszik azokat.
- A csoportszobát és környezetüket díszítik, rendjét fenntartják, átrendezik közös megbeszélés alapján. Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
- A társaikkal közösen meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban.
- A gyermekek a munkát örömmel és nagy önállósággal végzik. Az örömet a másokért végzett tevékenység szokásrendszerének kialakítása váltja ki.
- Ősszel folyamatosan söprik a faleveleket, télen részt vesznek a hó eltakarításában. Tavasszal veteményeznek, palántáznak a kiskertben, melyet nyáron is gondoznak.
- A növények gondozása során önállóan állapítják meg az elvégzendő műveletek sorrendjét. Az állatok gondozásába az óvónő irányítása és felügyelete mellett kapcsolódnak be.
- Felelősséget éreznek a gondozásra felvállalt növények és állatok életéért, fejlődéséért.

7.2.5. Módszertani alapelvek:

- Az óvónő segítőkész legyen, és együtt tevékenykedjen a gyermekekkel.
- A gyermekek között lévő egyéni különbségeket vegye figyelembe.
- Elegendő időt biztosítson a munka elvégzésére. A munka értékteremtő tevékenységét ismertesse el.
- A feladatadásban a fokozatosság elvének betartása érvényesüljön.
- Nevelje a gyerekeket arra, hogy egymás és a felnőttek munkáját becsüljék meg.
- Erősödjön feladattudatuk, feladattartásuk, felelősségérzetük.

- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Az óvónő pontosan értesse meg a gyerekekkel, mit vár el tőlük, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Az óvónő folyamatos, konkrét, reális értékeléssel segítse a gyermeket.

7.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, részben utánpótlás útján, spontán és szervezett módon tanuljanak a gyermekek, miközben fejlődik teljes személyiségük. Formájában és módszereiben még mindig nagyrészt eltér az iskolában látottaktól.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célunk:

A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Környezetükből érzékszerveiken keresztül jussanak tapasztalatokhoz, és sokoldalú cselekvésen és cselekedtetésen keresztül erősödjenek attitűdjeik, fejlődjenek készségeik, képességeik.

Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A gyermek a világot komplex módon érzékeli és éli meg, ezért a tanulás során ebből indulunk ki.

Alapelveink:

Az ALAPOSSÁG ELVE vezérel bennünket. A tanulási folyamatban a „kevesebbet”, de azt alaposan, több oldalról megközelítve kívánjuk közvetíteni a gyermekek felé.

A másik lényeges a MOZGÁS, JÁTÉK, JÁTÉKOSSÁG ELVE, amely a tanulási folyamatban is érvényesül. A tanulásban örömmel és önként vegyenek részt, általában ezen elvek alapján.

Feladataink:

Az óvodapedagógus feladatai:

Tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek előzetes élményeinek, tapasztalatainak, ismereteinek felhasználása, rendezése.

A gyermekek megismerési vágyának, önkéntelen figyelmének, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.

A tanuláshoz szükséges beállítódás, feladattudat, magatartásmód és viselkedési szokások fejlesztése.

Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Spontán, játékos helyzetek kihasználása.

A gyermeki kérdésekre épülő ismeretadás lehetőségének kihasználása.

Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.

Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.

Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.

Személyre szabottan, fejlesztő, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.

Értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), kulcskompetenciáik fejlesztése.

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetség és megjelenési formájának felismerése. A gyermek segítése a továbbfejlődésben, speciális szükségleteinek kielégítése. A szülő segítése a nevelésében.

Részképesség- lemaradás, ill. egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése fejlesztőpedagógus segítségével, jelzés megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

Az óvónők jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése.

A megfigyelések és mérések értékelése.

A kapott eredmények alapján egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvónőkkel, szakszolgálat munkatársaival.

Konkrétan:

- Heti egy napon fejleszt a gyermekeket.
- Tervezi, szervezi, irányítja fejlesztő pedagógiai munkát.
- A fejlesztésen résztvevő gyerekek óvónőivel megbeszéli a nevelési, fejlesztési szituációkat.
- Megválasztja a fejlesztési módszereket, megtervezi a következő időszak feladatait.
- Szakmai műveltségét folyamatosan fejleszti.
- Megismeri a fejlesztésben részesülő gyermekek családi hátterét, nevelői kapcsolatot tart az egyes szülőkkel a gyermek fejlődése érdekében.

- Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek egyéni fejlődését és rendszeres tájékoztatást ad erről a szülőknek szóbeli, negyedévente, illetve érdeklődésükre.
- Folyamatos kapcsolatot tart az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.
- Munkájában érvényesíti a tehetséggondozást, felzárkóztatást, másság elfogadását.
- Naprakészen vezeti a fejlesztési munkájához kapcsolódó dokumentumokat.
- Fejlesztőmunkájához használja az óvoda szemléltető eszközeit, óvja azok állagát és maga is készít eszközöket.
- Takarékosan, a valódi szükségletnek megfelelően bánik az eszközökkel, felszerelésekkel.
- Évente két alkalommal (fél évkor és év végén) írásban beszámol munkájáról.

7.3.1. A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, melynek formái: kötött és kötetlen.

A szervezett tanulás kötött és kötetlen formáiban egyaránt érvényesül a nevelői céltudatosság, tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti a tevékenységekben. A nap bármely szakában szervezhető.

A kötött tevékenység nem csak a gyermek belső szándékától, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ. Mindkét tevékenységi forma oldott, játékos, élményszerű legyen, és minél több esetben a természetes környezetben történjen.

Az óvodapedagógus felelősen dönti el, hogy az adott témák közül kötött, vagy kötetlen tevékenységi formát választ.

Kialakult munkaformák:

- egyéni,
- páros,
- mikro csoportos,
- frontális,
- kooperatív formák.

A tanulás során használt eszközök kiválasztásánál arra törekszünk, hogy a gyermekek érdeklődését felkeltsék, aktivitását segítsék, a gondolkodási műveletek alkalmazásával ösztönözzenek a feladatban rejlő problémák felismerésére és kreatív megoldására.

A gyermek a világot komplex hatásokon keresztül érzékeli, észleli. Ezért a szervezett tanulás során is komplex tevékenységek rendszerét alkalmazzuk.

7.3.2. A komplex műveltségi területek:

1. Külső világ tevékeny megismerése: környezet megismerésére és védelmére nevelés, matematika

2. Mozgás, testnevelés

3. Esztétikai nevelés:

- ének- zene, énekes játék, gyermektánc
- verselés, mesélés
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
-

7.3.3. A hetirend:

A hetirend a folyamatosságot, rendszerességet segíti elő a csoportokban, vagyis a gyermekek életének észrevétlen szabályozója.

A hetirendben a műveltségi területeket az egyes napokhoz rendeltük. Így a hét minden napja a csoportokban nevet kap: mozgásos, külső világ tevékeny megismerése és esztétikai napok.

Ezek az elnevezések a kötött tanulást jelzik, kivéve a kiscsoportot, ahol a testnevelésen kívül minden ismeretszerzés kötetlen.

A kötött tanuláshoz kapcsolódó kötetlen tanulási területek lehetővé teszik, hogy egy-egy témát különböző oldalról közelítsünk meg. Így alakul szerves egésszé a gyermekek ismereteiben.

3-4- évesek:		
mindennapos testnevelés	heti: 4 nap	kötelező
teljes kötetlenség, kivéve mozgás- testnevelés	heti: 1 nap	kötött
esztétikai nevelés:	heti: 3 nap	
ének- zene, énekes játék, gyermektánc	heti: 2 nap	kötetlen
verselés, mesélés	heti: 2 nap	kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti: 2 nap	kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti: 2 nap	
környezetismeret, matematika	heti:2 nap	kötetlen
4-5- évesek:		
mindennapos testnevelés	heti: 4 nap	kötelező
mozgás- testnevelés	heti: 1 nap	kötött
esztétikai nevelés	heti: 3 nap	kötött
ének-zene, énekes játék, gyermektánc	heti: 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
verselés, mesélés	heti: 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti: 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti: 2 nap	
környezetismeret, matematika	heti: 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
5-6-7 évesek:		
mindennapos testnevelés	heti: 4 nap	kötelező
mozgás - testnevelés	heti: 2 nap	kötött
esztétikai nevelés	heti: 3 nap	kötött
ének-zene, énekes játék, gyermektánc	heti: 3 nap	1 kötött 2 kötetlen
verselés, mesélés	heti: 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti: 3 nap	1 kötött 2 kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti: 3 nap	
környezetismeret, matematika	heti: 3 nap	1 kötött 2 kötetlen

A pihenés előtti mese, versmondás, zenehallgatás jelen van mind a három korosztálynál naponta. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek ezeken felül történnek.

8. A fejlesztés tartalmi eszközei

8.1. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat-beszélő környezet, helyes minta és szabályközvetítés.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A nap minden pillanatában jelen van.

Az anyanyelvet a gyermek a családban sajátítja el. A család műveltségének, szociális helyzetének megfelelő értékesebb vagy hiányosabb nyelvhasználati mintát a gyermek tükrözi.

Az óvodai nevelés lehetőséget biztosít az anyanyelvi tudás különbségeinek mérséklésére.

Az anyanyelvi nevelés magába foglalja a nyelvi (verbális) és a (nem verbális) kommunikációt.

A kommunikáció többet jelent, mint beszédkésztséget. A gyermek környezetével érintkezését, ennek külső megjelenési formáját (gesztus, udvariassági formák) is tartalmazza. A mimika, tekintet, térközszabályozás, hangszín a nyelvi kifejezést megerősíti, vagy ellent is mondhatnak azoknak.

A kommunikáció kifejezési eszközeivel is meg kell ismerkednie a gyermeknek, és alkalmazását el kell sajátítania.

Célunk:

Az érthető, kifejező anyanyelvi szókincs és nyelvtanilag helyes beszéd készségének kialakítása. A családi nevelés kiegészítése és/vagy pótlása. A közvetlen, nyílt beszélőkedv, kapcsolatfelvétel, gondolatcsere kialakítása a beszélgető partnerrel.

Feladatok:**Az óvónő modell szerepéből adódó feladatok:**

A beszédmódja utánzásra méltó, jó példa legyen. Kommunikatív viselkedését szeretetteljes beszédkezdeményezés jellemezze.

A gyermeket egyenrangú partnernek tekintse, kölcsönös őszinteség jellemezze kapcsolatukat.

Az óvónő és gyermek kapcsolatából adódó feladatok:

Lényeges a gyermek anyanyelvi és kommunikációs készségének megismerése és felmérése évente két alkalommal (október és április hónapban).

Megfigyelési szempont lehet: beszédhallás megfigyelése, - beszéd értés megfigyelése, - mondatszerkesztés fejlődése, - artikuláció alakulása - összefüggő beszéd fejlődése, - élőbeszédet kísérő gesztusok használata - társakkal és felnőttekkel folytatott párbeszéd fejlődése.

A környezettel való érintkezés szabályainak elsajátításából következő feladatok:

A helyes viselkedés, együttélés szabályait el kell sajátítani a gyermeknek. Ez megkönnyíti beilleszkedését környezetébe, biztonságot és tartást ad fellépésének.

A megszólítás, a felnőtthez intézett kérdés vagy kérés szükségessé teszi az udvariassági nyelv használatát, a szokások elsajátítását. (1. sz. Melléklet)

Elutasítjuk a durva, goromba magatartást, verekedést, trágár kifejezések használatát.

Az anyanyelvi nevelés tervezése:

A terv készítésénél figyelembe kell venni:

- Milyen új fogalmakat, kifejezéseket szeretnénk megismertetni.
- Milyen változatos szövegkörnyezetbe illesztjük az új szavakat.
- Az anyanyelvi játékokból melyeket tudjuk a nap folyamán beilleszteni a különböző tevékenységekbe, játéka és melyeket szervezett keretekbe tervezzük meg.

A fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek: gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.

Aktívan használják szókincsüket. Elbeszélésük folyamatos, de még nem követik a történet logikai, időbeli sorrendjét.

Többször végighallgatják a másik megnyilatkozását, saját kérdésüket, válaszukat ahhoz igazítják.

Tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat – lehetnek a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések. Amennyiben 5 éves korban nem beszélnek tisztán, szakember (logopédus) foglalkozik velük, aki az iskolakezdésig korrigálni tudja a problémát.

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk.” (Gerald Durrell)

8.2. A külső világ tevékeny megismerése:

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, emberi kapcsolatok, falusi környezet).

Meggyőződésünk, hogy a gyermeknek a környezetében való biztonságos tájékozódása, eligazodása az egyik legfontosabb feladata, fejlettségének fontos mutatója.

A jól átgondolt cselekvéseket már az óvodás gyermekkel meg kell kezdeni, ha eredményt akarunk elérni.

Célunk:

A gyermekeknek lehetőséget nyújtani, hogy az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből aktivitásuk és érdeklődésük során minél több tapasztalatot gyűjtsenek.

Olyan környezetbarát szokásokra és viselkedésformákra neveljük őket, amelyekkel az élőlények és környezetük szeretetére és védelmére neveljük.

Feladatok:

- A gyermekek a környező világot közvetlen megfigyelések és cselekvések közben ismerjék meg.
- A természet szeretetére nevelünk saját példamutató magatartásunkon keresztül.
- A tanulásuk középpontjában a tapasztalás, felfedezés és cselekvés álljon, érzékszerveiken keresztül ismerjék meg a természetet. Vegyék észre, hogy a természetben minden összefügg egymással.

- Tapasztalatszerzésre a valódi környezetben biztosítunk lehetőséget. Értékeit, szépségeit figyeljük meg, és új ismeretekhez jussanak a természetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről.
- Megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a településünk hagyományai, a néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit, hogy a gyermekek megtanulják ezek szeretetét, védelmét is.
- Az ismereteket, melyeket egyéni és csoportos tapasztalatok útján szereztek, rendszerbe foglaljuk.
- Komplex foglalkozások keretében ismertetjük meg a társadalmi folyamatokat, a közvetlen társadalmi környezetben (pl: vásárlás, közlekedés).
- A szokások, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartási normák elsajátítását segítjük elő játékosan, a gyermek igényeinek és érdeklődésének megfelelően.
- Együttműködünk a szülőkkel a természet megszerettetésében, megóvásában, a helyes társadalmi magatartási formák kialakításában.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A gyermekek:

- Vegyenek részt aktívan a lakóhelyük értékeinek megőrzésében, védelmében.
- Alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a természeti- emberi- tárgyi környezethez, ami körülveszi őket.
- Végezzenek folyamatos megfigyeléseket, szerezzenek tapasztalatokat az évszakokról, színekről, időjárásról, környezetben élő állatokról, növényekről stb.
- Szerezzenek sokirányú tapasztalatot szűkebb, tágabb környezetük formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- Mindezen közben fejlődjenek értelmi erőik.

A külső világ tevékeny megismerésének két nagy részterülete:

- 1./ A természeti, társadalmi környezet megismerése, alakítása, védelme.
- 2./ A környezetünk mennyiségi és formai viszonyai.

A természeti és társadalmi környezet:

A gyermek ismereteit és tapasztalatait cselekvés közben szerzi meg, így jön rá sok összefüggésre. Felfedez, meg tanul látni, gyönyörködni, érzelmileg is kötődni környezetéhez. Ezért óvodánkban minden korosztály részére készítettünk egy „CSELEKVÉSI TABLÓ” -t (2. sz. melléklet), melyben kidolgoztuk egész nevelési évre azokat a cselekvési lehetőségeket, melyeket környezetünkben biztosítani tudunk.

Az óvodapedagógus mindent természetes környezetben, helyszínen, élőben figyeltessen, és tapasztaltasson meg a gyermekkel.

A megszerzett ismeretek, tapasztalatok segítsék elő a gyermek korának megfelelő biztonságos eligazodását a világban. Közben alakuljon egymás közötti társas kapcsolatuk, fejlődjön nyelvi kifejező készségük.

A gyermek tevékenységei:

Folyamatosan megfigyelik a természetben végbemenő változásokat, jelenségeket.

Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberre, növényekre, állatokra.

Gyakorolják a mindennapi élet egyszerű tevékenységeit.

Különbéle érzékeléssel ismereteket szereznek a természet szín, forma, -méret gazdagságáról.

A játékos tapasztalatokon keresztül ismeretek birtokába jutnak, és a szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.

Környezetünk matematikai összefüggései:

Célunk:

A környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, játékos tapasztalatokon keresztül. A természet a „matematika nyelvén” szól. A környező valóság a természet törvényszerűségeinek, ok-okozati összefüggéseinek megismerése érdekli a gyermeket. Ha azt akarjuk, hogy felnőttként aktív részese legyen környezete jó irányú formálásának, vagy a matematikai szituációk iránt érdeklődő legyen, ehhez a probléma megoldó gondolkodását alakítanunk, fejlesztenünk kell.

Az óvónő feladata:

- Kísérje figyelemmel a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben tegye lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését, hogy azokat tevékenységeikben alkalmazzák is.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten lehet eredményesen megvalósítani.
- 3-4 éves korban is kapjanak a gyermekek matematikai ismereteket indirekt módon, játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe beépítve.
- 4-5, 6-7 évesen sokféle cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva juttatjuk őket matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz.
- Általában mikro- csoportokban, párosával, kooperatív tevékenységekkel, játszva oldanak meg feladatokat. Így van módjuk arra, hogy saját maguk gyűjtsenek tapasztalatokat a cselekvések során. A páros és mikro csoportos, kooperatív tevékenységek alkalmával, az óvónő differenciáltan is tevékenykedhet a gyermekkel.
- Célkitűzésünk, hogy minden egészséges gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket. Ez akkor eredményes, ha nem kötött formában, kényszer hatására teszik, hanem játékosan, aktív cselekvőként.

A gyermek tevékenységei:

Természetes helyzetekben manipulálnak, rakosgatnak, játékos tevékenységek során észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket.

Összehasonlítanak, mérnek, számlálnak, megismerkednek az életben jelenlevő állandóságokkal.

A természetben fellelt, összegyűjtött tárgyakat megadott szempont szerint összehasonlítják, szétválogatják, sorba rendezik.

Eligazodnak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban.

Munkalapokon feladatokat végeznek.

A várható fejlődés jellemzői (sikerkritériumok):

A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását. Tudják óvodájuk, csoportjuk nevét.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között. Felismerik a napszakokat.

Felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik, gyakorolják és alkalmazzák a gyalogos közlekedés szabályait.

Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

Felismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, óvásához szükségesek.

Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkeznek - számfogalmuk a 10-es számkörben mozog.

Logikus gondolkodásuk, logikus következtetések életkoruknak megfelelőek.

Ismerik az irányokat, és helyesen értelmezik feladatvégzés során.

Problémamegoldó készségük jó.

Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.

Képesek részekből egészet kirakni.

Az alapvető formákat felismerik, azonosítják.

Helyesen használják a névutókat.

Felismerik a sorba rendezés logikáját, képesek folytatni.

Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.

Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

Módszertani alapelvek:

- A megfigyelések mindig természetes környezetben és a természetben történjenek.
- Olyan téma feldolgozását tervezzük, amelyhez folyamatos élményt tudunk nyújtani.
- Biztosítjuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését.
- Differenciálunk feladatvégzések közben a gyermekek képességei és eltérő fejlődési ütemének megfelelően.
- Nyitott feladatadással, problémaszituációk felállításával fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, döntési képességét, folyamatos szóbeli kifejezőkészségét.

8.3. A mozgás, testnevelés:

Az óvodába kerülő egészséges gyermek szeret mozogni. Idegrendszerében az ingerületi folyamatok túlsúlyban vannak, ennek következménye a kisgyermek nagyfokú mozgásigénye. Motorikus tevékenységei során sokat izeg-mozog, játszik, jár, fut, mászik, és ezek a mozgások fejlesztik csont és izomrendszer működésének összerendezettségét.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását, (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás.) A testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, és az egyes szervek teljesítő képességét.

A mozgásfejlesztés jóval többet jelent az úgynevezett testnevelésnél: a gyermeki személyiség alakulásának is igen fontos eszköze.

Óvodánkban a (2,5) 3-4 és a 4-5 éves korosztálynak heti egy mozgásos napot, az 5-6-7-éveseknek heti kétszer mozgásos napot szervezünk.

A mozgásfejlesztés célja:

A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, az egyéni mozgásigény kielégítése és a mozgáskultúra fejlesztése a teremben, szabad levegőn eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján.

Az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vétele minden gyermek +számára a lehetőségek biztosításával.

A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlás biztosításával.

A testi képességek (fizikai erőnlét) és testkultúra fejlesztése, a személyiség sokoldalú formálása. Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés feladatai:

A gyermek mozgástapasztalatára és játékos kedvére való építés a fejlesztés során.

A testnevelés anyagában a mozgáskombinációk gyakorlása mellett új tapasztalatok szerzése.

A testi fejlődés biztosítása a szervezet sokoldalú képzésével (az összes szervek, szervrendszerek funkcionális tulajdonságainak javítása pl: alsó, felső végtagok, a törzsizomzat arányos erősítése, fejlesztése.)

Testséma fejlesztése: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása a testfogalom kialakítása, kezesség dominanciájának erősítése.

Motoros képességek fejlesztése: a test általános erőnlétének, állóképességének növelése, mozgásgyorsaság és reakciógyorsaság fejlesztése, egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyság, lazaság fejlesztése.

Mozgásműveltség kialakítása, mozgásos cselekvések szép kivitelezése.

A sikeres mozgásos feladatok eredményeként a személyiség bizonyos jegyei erősödnek: önértékelés, önbizalom, bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, együttműködés, problémamegoldó képesség, saját teljesítő képességének növekedése. A mozgáskultúra fejlődése mellett alakul a térben való tájékozódás, társra figyelés, helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség.

A mozgásfejlesztés tartalma:

Az óvodában a mozgás fejlesztésének a lehetőségei:

1.) A gyermek **kötetlen**, de az eszközök és környezete által motivált, szabadon választott mozgástevékenysége (csoportszobában, udvaron). A természetes mozgásának fejlesztése (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) kötetlen formában.

2.) **A mindennapos testnevelés**, amely 8'-20'-ig tart naponta, életkortól függően gimnasztikai gyakorlatból, mozgásos játékból épül fel, szabadon végezzük. Ismert gyakorlatokból tevődik össze, hozzájárul a gyermek szervezete ellenálló képességének fokozásához.

Megalapozzuk azt a szokást, hogy a gyermek minden nap kívánja a tornázást.

3.) **A heti kötelező testnevelés**, amely a mozgásos napon 20'-40'-ig tart és a gyermekek egyéni tempójukkal, folyamatos szervezéssel gyakorolják a fejlesztő mozgásokat.

Kiemelt feladat az úgynevezett nagymozgások fejlesztése. Egyensúlyérzéküket fejleszti a sávokban való járás, futás, emelt felületen való járkálás.

A nagymozgások végzése közben érzékelik a tér kiterjedését, tapasztalatokat szereznek a különböző irányba történő elmozdulásokról. Megnevezik a testrészeit.

A 4-5 éveseknél kiemelt feladat a testséma fejlesztés. A nagymozgások kibővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással, szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal. Eszköz segítségével azonosítani tudják a jobb és a baloldalukat.

5-6-7-évesek nagymozgása egyre koordináltabb, pontosabb. A finom apró mozgások végzése segíti ezeket. A testrészeken megtanult irányokat vetítik ki a tér tárgyaitra, irányaira.

A testnevelést Dr.Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozdulásfejlesztés az óvodában c. könyv anyagából végzik.

A mozgásfejlesztés feltételei:

A csoportok berendezésénél és az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és az általános fejlődési, fejlesztési tendenciákat. A fejlesztési célok megvalósításához megfelelő helyre és eszközökre van szükség.

Hely:

A tornateremben elegendő hely van nagymozgások végzésére. A csoportszobában is legyen hely a mozgáshoz. Az udvaron az aktív mozgást szolgáló területeket kell kialakítani.

Eszközök:

A tornateremben tartjuk a mozgásra inspiráló eszközöket Pl: torna padok, zsámoly, szőnyeg, Body-roll készletek, karikák, bordásfalak, egyensúlyozó körlap stb.

Az udvaron különböző méretű, természetes anyagból készült mászóka, kötél, labdák, az AYRES terápia eszközei, biciklik, rollerek, gördeszkák, egyensúlyozó lépegetők, mérleghinták, lengőhinta állnak a gyermekek rendelkezésére. Az eszközök cseréjére a balesetveszély elkerülése miatt is szükség van.

Egészségügyi, higiéniai feltételek:

A tornaterem és az eszközök tisztasága, a balesetmentes eszközök nélkülözhetetlenek a testnevelés feladatainak maradéktalan megvalósításához. A gyermekek mosdása, öltözőjük cseréje fontos.

A gyermekek tevékenységei:

Sokat játszanak, mozognak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futó, vagy labdajátékokban. Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek speciális járással. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak.

Ugranak távolba, magasra, és végeznek mélyugrásokat.

Futnak közvetlenül és meghatározott módon is.

Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt. Dobnak célba és távolba.

Több alkalommal részt vesznek az óvoda vagy a család által szervezett kirándulásokon.

A fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

Igénylik a mindennapos mozgást. Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak. Téri tájékozódási képességük, időérzékük fejlődik.

Az egyéni és csoportos sor, és váltóversenyeken a szabályok pontos betartására képesek már. Maguk is képesek szabályokat felállítani, és ahhoz alkalmazkodni. Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

Egyensúlyérzékük fejlett, segítség nélkül, bátran mozognak keskenyebb, szélesebb alátámasztási felületen. Tudnak biciklizni vagy rollerezni.

A labdát képesek biztonságosan kezelni. Kislabdát hajítanak távolba, léglabdát vezetnek járás közben, célba dobnak vízszintes és függőleges céltárgyakra.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő egyszerű, közérthető utasításokat adjon a gyermekeknek.
- A tornateremben mindig tiszta, jó levegőt biztosítson.
- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A testnevelési foglalkozások során teremtsen alkalmat a testalkati deformitások megelőzésére is.
- Az aktivitási szintek változtatásával biztosítsa a gyermekek optimális terhelését.
- Differenciált feladatadással tegye lehetővé, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson, és egyéni tempójában fejlődhessen.
- Adjon lehetőséget sok gyakorlásra, a hamarabb fáradó gyermekeknek a pihenésre.
- Jó szervezéssel biztosítsa a foglalkozáson a mozgás folyamatosságát.
- A gyakorlatok bemutatása, vagy a magyarázattal kísért bemutató mintaszerű legyen.
- A hibajavítás tapintatosan történjen.
- A játék töltse be mozgásfejlesztő feladatát.
-

8.4. Az esztétikai nevelés:

Állandóan változó világunkban eltérő irányú és értékű irodalmi, képi, zenei hatás éri a gyermekeket. A legfogékonyabb korban van, bármely mintát követ, hiszen egyéni ízlése nem alakult még ki. Ezért fontos, hogy igényességre neveljük.

Az esztétikai nevelés célja: A teljes személyiség formálása az esztétikai élmények befogadására, megvalósítására, létrehozására.

Az esztétikai nevelés feladatai:

- az esztétikai érzékelés elsajátítása,
- esztétikai élmények biztosítása,
- esztétikai befogadáshoz szükséges készségek kialakítása,
- érzelmek felkeltése,
- helyes esztétikai ítéletek, ízlés alakítása,
- alkotói képességek megalapozása.

A következő alapvető képesség csoportokat fejlesztjük:

Megfigyelőképesség, értelmi képesség, érzelmi képesség.

Az esztétikai élmény az óvónő személyes példáján keresztül, a széphez való bensőséges viszonya által kerül közel a gyermekhez.

Az esztétikai nevelés komplex folyamat, amely a gyermek spontán beszéd-, ének-, képi kifejezés hajlamaira épít. Ezeken kívül a fejlesztés egyéb területeibe is beágyazódik (pl: környezet szépítés, mozgáskultúra stb.).

A fejlesztés területei:

- 1.) Vers, mese, bábozás, dramatizálás.
- 2.) Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc.
- 3.) Rajzolás, mintázás, festés, kézimunka.

Verselés, mesélés:

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. A mese a gyermek érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A gyermek képzelete, gondolkodása, szimbólum képzése, esztétikai érzéke, alkotó képzelete, szókinccse, szépirodalmi ízlése az irodalmi hatásokon keresztül alakul, formálódik

A gyermeknek nincs kialakult ízlése. Bármit kínálunk neki, azt elfogadja. Ezért fontos, hogy az óvónő olyan meséket, verseket válasszon, amivel értéket közvetít. A választásnál az esztétikai szempontokat és az értékrendet kell figyelembe venni, ami az ízlés általános fejlesztése szempontjából a legmegfelelőbb.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését (mágikus világkép).

A gyermek tudja, hogy mi a mese, mi a valóság, mégis hisz benne, megbékíti félelmeit, oldja szorongásait, erősíti önbizalmát.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Célja:

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A magyar kultúra értékeinek átörökítése. A gyermek ismerje és szeresse a múlt, jelen népi és irodalmi alkotásait, a számára érthető szellemi termékeket. Interkulturális nevelés, a világirodalom értékes alkotásainak megismertetése.

A szülők nevelési szemléletének formálása.

A hagyományok szeretetére, ismeretére, megőrzésére nevelés.

Feladatai:

- Az irodalmi anyag választásánál figyelembe kell venni a különböző korosztályok sajátosságait.
- Minden óvónő rendelkezzen mese, vers repertoárral, melyet érzelmileg átélten képes előadni, és egy adott pillanatban a hangulatnak megfelelően elő tud hívni.
- Az óvónő segítse megőrizni a magyar népmesei, mondóka, irodalom és a világirodalom alkotásait.

Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat hordozó népmeséket. Törvényei könnyen átláthatók a gyermek számára.

Az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermek befogadóból maga is előadóvá válik, s az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejező készségében fejlődik (bábozás, dramatizálás is segítő gyakorlási eszköz).

Javasolt tartalom:

(2,5) 3- 4 évesek: mondókák, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes- mesés könyvekkel.

4-5 évesek: mondóka, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.

5-6-7 évesek: kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék.

Bábozás:

Esztétikai élményből fakadó tevékenység, melynek fő forrása a mese, vers és a valóság. A bábok kiválasztása feleljen meg a gyermek által kedvelt mesék figuráinak, kapcsolódjon élményekhez.

Maguk is készítsenek bábokat. A bábtechnikák közül kicsiknél az ujjbábok, fakanál és termény bábok, nagyobbaknál a sík, kesztyű és marionett bábok javasoltak.

Dramatizálás:

A gyermek dramatizáló játékában az irodalmi és vizuális élményei (TV, videó) tükröződnek vissza. Adjunk lehetőséget arra, hogy elképzeléseik alapján eleveníthessék meg a történeteket, élményeket és maguk válasszák ki a szereplőket.

Gondoskodjunk különböző eszközökről, kellékekről, jelmezekről. Legyen olyan kincsesláda, melyből a gyermekek maguk állíthatják össze és készítik el a kiegészítőket.

A gyermek tevékenységei:

- Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak, dramatizálnak ismert meserészleteket.
- Maguk is költenek mesét, elbeszélést. Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket, kéri a felnőttet, hogy meséljen belőle.
- Mondogatnak otthonról, hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.
- Játék közben gyakran mondogatnak ringatókat, altatókat. Megjelenítik kedvenc mesehőseiket. Közreműködnek a mesemondás feltételeinek megteremtésében.

A fejlődés jellemzői (sikerkritériumok):

A gyermekek már játékukba is beleszövik az odaillő mondókákat, rigmusokat, párbeszédet. Kb. 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 mesét meghallgatnak az év folyamán. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben hallgatják a mesét, viselkedésükön és tekintetükön is látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék szálait össze tudják kötni.

Képesek történeteket elmondani. Képesek mesét, történeteket alkotni.

A kedvenc mesehősök cselekedeteit meg tudják eleveníteni játékukban.

Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásuk.

A meséskönyvek képeit önállóan, hosszan nézegetik. Kéri a felnőttet, hogy meséljen róla.

Ismerik az óvoda könyvespolcát, eligazodnak a könyvek között és vigyáznak rájuk.

Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

Módszertani alapelvek:

- A mese, vers legyen a gyermekek mindennapi, örömteli élménye, hiszen ezek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.
- A „mese sarok” nyugalját senki és semmi ne zavarja meg.
- Az óvónő előadása élményt nyújtó legyen, meghitt kapcsolat alakuljon ki a gyermekekkel.
- Csak nyelvileg tiszta, értékes irodalmi művet ismerjenek meg a gyerekek- népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt kerüljenek kiválasztásra.
- Gyakori ismétléssel a gyermeki személyiség én-erősítő hatása érvényesüljön.
- Életkoruknak és egyéni érdeklődésüknek megfelelő irodalmi anyagot válasszon az óvónő.
- Bábozzon, dramatizáljon a gyermekekkel és gyermekeknek, készítsen kiegészítő és bábeszközöket az irodalmi élmény befogadására.
- Szervezzon könyvtár és színházlátogatást.
- Az óvónő ajánljon irodalmi műveket, ismertesse meg a mesélés szerepét a szülőkkel.

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Célunk:

Zeneértő és zenét kedvelő gyermekek nevelése Forrai Katalin módszere alapján.

A gyerek zene iránti érdeklődésnek felkeltése, befogadására való képesség megalapozása (Képességek: ritmikai, dallami elemek iránti fogékonyság. Készségek: éneklő és mozgás készségek, szép éneklésre szoktatás, zene megszerettetése, zenei ízlés formálása, érzelmi gazdagság kialakítása.)

A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

A szülőföld értékeinek átöröklése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Feladatok:

- Zenei anyanyelv kialakítása, a népi mondókák és dalok megszerettetésével.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, farsang, pünkösdlő, lakodalmas.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és harmonikus, szép mozgás alakítása.

- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A társas együttlét örömeinek kialakítása.

A felhasználásra ajánlott zenei anyag:

Többségében a magyar népdalok, dalos játékok, mondókák köréből választunk. Kisebb arányban más népek dalait, és értékes műzenei anyagokat használunk fel a gyermekek életkorának megfelelően.

Zenehallgatáshoz ezek hangszeres vagy énekes élőzenei változatát alkalmazzuk. Rövid koncertek meghallgatására is sor kerülhet, zeneiskolások előadásában. Alkalmanként egyszerű, művészi értékű darabokat gépi zeneként is meghallgatnak.

Az énekes gyermekjátékok mindennapi alkalmazásának lehetőségei:

Az éneklés, zene a nap minden órájában jelen kell, hogy legyen az óvodában. Sok nehézségen átsegíti az óvónőt és a gyermekeket pl: befogadásnál a zaklatott gyermek megnyugszik halk ének, vagy mondóka hatására az óvónő ölében üldögélve.

Képeskönyv nézegetése közben, babaöltöztetésnél lehet verselni, énekelgetni. Az építést, rajzolást, gyurmázást is kísérhetik tanult dalos játékokkal a teremben vagy az udvaron.

Az ünnepeinkre készülődve sok szép, kedves dallal ismerkednek meg a gyermekek.

A komplexitás elvét követjük, ezért a tanulás minden területén helye van a dalnak, mondókának, énekes játéknak.

A gyermekek tevékenységei:

- Játék és egyéb tevékenység közben, saját szórakoztatásukra dúdolgatnak, énekelnek, ösztönös ritmikus mozdulatokat végeznek.
- Dalokat énekelnek állatokról, növényekről és a környező világról. Körjátékokat játszanak.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő dalokat, táncokat játszanak el.
- Megismerkednek különböző hangszerekkel (ritmus botok, triangulum, gyermek cintányér, dob stb.), használják ezeket.
- Elsősorban élőzenét, ritkábban igényes gépi zenét hallgatnak.

A várható fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

A mondókákat, a hat hangterjedelmű játék és alkalmi dalokat képesek tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.

A tempójuk a természetes járásnak megfelelő.

Egyszerű dallam motívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is. Ismert dalt hallás alapján, szöveg nélkül is énekelnek dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, képesek egyedül is elkezdni magasabban, mélyebben a dalokat.

A dalok dallamvonulatát képesek kézzel mutatni a térben.

Örömmel, szívesen játszanak dalos játékokat.

Felelgetős játékokat két csoportban, az óvónő segítségével is képesek énekelni.

Ismerik a halk, hangos közti különbséget. Felismerik a dalt dúdolásról, hangszerről, belső vagy záró motívumról is. Tudnak dalokat hangosan vagy magukban énekelni.

Érzékenyek a természet hangjaira és környezetük zörejeire, ezek finom eltéréseit meg tudják különböztetni egymástól.

Ismernek néhány hangszert, ezeknek hangját hallás útján is felismerik.

Képesek a dalok, mondókák ritmusát érzékeltetni, az egyenletes löktetéssel összekapcsolva együtthangoztatni csoportosan, vagy egy-egy gyermek.

Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozdulatokat esztétikusan megformálják.

Térformákat alakítanak, az egyszerűbbeket már az óvónő segítségével is (pl: kör, csigavonal, hullámvonal, lánc).

Ütőhangszereket használnak, a löktetést, ritmust, motívum hangsúlyt kiemelik. Képesek hangszerekkel kíséni a csoport énekét.

Kitalálnak mondókához dallamokat, dalokhoz játékos mozdulatokat.

A bemutatott élőzenét, a hangulatában egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Módszertani alapelvek:

- A zene legyen jelen óvodai életünk mindennapjaiban, és juttassuk esztétikai élményhez a gyermekeket.

- A zenének emberformáló ereje van, mely gyakoroljon hatást a gyermek személyiségére.
- Az ének kezdeményezéseket, foglalkozásokat tervszerűség, rendszeresség, fokozatosság jellemezze.
- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása életkornak, adott csoport képességszintjének megfelelően.
- Igényes hangszerjárással és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A spontán helyzeteket ragadja meg az óvónő a zenei nevelés érdekében.
- Sokoldalú hatást biztosítson, a játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközöket kínáljon, de mindenkor az éneklés és az élő zene legyen elsődleges.
- Az óvodai zenei nevelés érték közvetítő és ízlésformáló hatását használja ki.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézimunka a gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszköze, az esztétikai nevelés egyik lényeges területe.

Jelentősége abban van, hogy a tárgyi világ feldolgozásában, megértésében, megismerésében és újraalkotásában segíti a gyermeket.

Célja:

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelő képi-plasztikai kifejező képesség birtokába juttatni.

Kialakítani az elemi képzelőerő, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

Feladatok:

- Ismerkedjenek meg a gyermekek az ábrázolás eszközeivel, gyakorolják be helyes használatukat.
- A közvetlen környezet spontán vizuális ingereit folyamatosan felhasználjuk, ezért esztétikus, funkciójuknak megfelelő, egymással harmonizáló tárgyakkal vesszük körül a gyermekeket.
- Ismerkedjenek meg a különböző anyagok, különösen a természetes anyagok, termények tulajdonságaival, felhasználási módjával.

- Gyűjtsenek olyan tapasztalatokat, melyek egyéni alkotásra készítetik a gyermeket, ezáltal fejlődik kreativitása.
- Fejlődjön téri, formai és színeképzetük, alakuljon esztétikai érzékük, ábrázolásmódjuk.
- A természet színeire, formáira csodálkozzanak rá, gyönyörködjenek benne.
- Ismerkedjenek művészi alkotásokkal és népi alkotásokkal is.

A fejlesztés tartalma:

- 1.) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.
- 2.) Tárgyformálás (kézimunka, eszközök és használati tárgyak készítése).
- 3.) Díszítés, díszítő ábrázolás.

A gyermek tevékenységei:

Egész évben, minden nap biztosítjuk az ábrázolás különböző formáihoz az eszközöket. Ezek meghatározott és hozzáférhető helyen vannak a gyermekek számára. A technikákat megismerésük után akkor gyakorolja be a gyermek, amikor indítatást érez rá.

Az udvari lehetőségeket is kihasználjuk, pl: homokrajzok, járdára, vizes földre rajzolás, jégkarcolás stb.

Folyamatosan lehetővé tesszük, hogy egymás munkáit és a különböző korcsoportokét is megismerjék, megbeszéljék.

Az ábrázoló tevékenységek közben sok új tapasztalatot gyűjtenek, rajzolnak, festenek, mintáznak, viaszolnak, lenyomatot készítenek stb.

Rakosgatás, rendrakás közben tapintással ismereteket szereznek.

Mintázás, makett, báb és játékkészítéskor ismereteket gyűjtenek az anyagok alakíthatóságáról.

Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, nyírnak, vágnak, hajtogatnak, ragasztanak.

Konstruálnak kész elemekkel, textilmunkákat készítenek, rajzolnak különböző eszközökkel.

Sokszorosító technikákat tanulhatnak meg és gyakorolnak. Karcolnak különféle anyagokra.

Színes papírból képeket alakítanak, kollázst, montázst készítenek. Textilképeket alkotnak, batikolnak.

Rendezik az udvart, virágos kertet, dekorálnak térben és síkban egyaránt.

Képeket válogatnak, gyönyörködnek bennük.

Közös kiállításokat rendezünk a legjobban sikerült munkákból, melyet a szülők is megtekintenek.

Séták alkalmával különféle megmunkálható anyagokat, terméseket gyűjtenek, ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.

Az ábrázoló tevékenységnél szem előtt tartjuk, hogy maga a tevékenység és az átélés öröme a fontos.

A fejlődés főbb jellemzői:

Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit. Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.

Formaábrázolásuk változatos, alkalmazzák a főbb jegyeket, jellemző formákat (pl: fiú, lány, nyuszi stb.). Emberábrázolásukban megjelennek a részletek pl: haj, ruha és mozgások is. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.

Ábrázolásuk során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.

Alkotás közben ügyelnek környezetük és saját maguk, munkájuk tisztaságára. Képesek észrevenni a környezetük, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát. A munkák értékelése során véleményt mondanak.

Mintázásnál saját formai elképzeléseikre, megfigyeléseikre támaszkodnak. Képesek egyszerű játékokat, kellékeket készíteni.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

Ismernek 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet.

Módszertani alapelvek:

- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen, kezelje a felnőtt értéként.
- A gyermek alkotása önkéntes, önkifejezése örömet okozó legyen.
- A fejlesztésben tolerancia és empátia jellemezze az óvodapedagógust.
- Az óvoda értékrendje a gyermeki és szülői ízlés formálója is egyben, ezért a mércét nem szabad lehelyezni.
- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségben és mennyiségben anyag és eszköz, elegendő hely és idő a változatos tevékenységekhez.
- Az eszközök a gyermekek által elérhető helyen legyenek elhelyezve.
- Az óvónő tanítsa meg az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, és kísérje figyelemmel betartásukat.
- A 3-4 évesekkel kedveltesse meg a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.

- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, ismertesse meg a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Az udvaron is teremtsen meg a lehetőségeket az alkotásra.
- A csoportszoba, az öltöző, mosdó, és folyosó esztétikumának alakítása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

9. Ünnepeink, hagyományápolás

Az ünnepek, a hetekig tartó készülődés lázas öröme kiemelkedik a megszokott hétköznapiak menetéből. A közösségi élet, kortárskapcsolatok alakítása, erősítése érdekében sokat tervezgetünk, beszélgetünk, ajándékot készítünk, mire a nevezetes esemény, nap eljön. Az ajándékot a gyermekek készítik egymásnak, és az ajándékozás örömét élik át.

A gyermek érzelmvilágát gazdagítják ezek az események. A szülőket is bevonjuk néhányba, vagy előkészítjük az otthoni ünneplést.

9.1. A gyermekek részére szervezett ünnepek:

Mikulás: December 6-án mindhárom csoportba ellátogat a Mikulás, akit az óvónők és a gyermekek közösen fogadnak, énekkel, verssel, gyermekrajzokkal köszöntenek. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek.

A megszervezésért felelős minden óvónő és a Szülői Szervezet.

Karácsony: December 20-a körül a családi ünnepvárast készítjük elő. Célunk az ünnepi hangulat, érzelmi ráhangolódás atmoszféra megteremtése, egymás iránti szeretet érzésének felkeltése mindhárom csoport részvételével. A fenyőfa állítás és a csoportok ajándékai legyenek meglepetések a gyermekek számára. Rövid műsorral emelik az ünnep hangulatát a zeneiskola növendékei, akik karácsonyi dalok előadásával örvendeztetik meg a kicsiket.

A gyermekek műsorát közös tízórai- az általuk készített karácsonyi aprósütemények elfogyasztása és ajándékozások követik. Szülők is bekapcsolódnak a délelőtti ünneplésbe.

A megszervezésért és lebonyolításért felelősek a középső csoport óvónői.

Farsang: Egy hétig tartó bohókás „vidámkodás”, mulatozás melyet az utolsó napon vidám jelmezes felvonulás, maskarázás, közös játékok szervezésével fejezünk be. A gyerekek az óvónők segítségével feldíszítik az óvodát, dalokkal, versekkel készülnek, bemutatják egymásnak jelmezeiket. Játékdélutánra várjuk a szülőket a csoportokba, ahol a jelmezek bemutatása után vidám, játékos tevékenységek zajlanak a csoport óvónőinek szervezésében. A gyermekek megvendégelésébe a Szülői Szervezet is besegít. A középsősök farsangi maskarázást mutathatnak be. A résztvevő felnőttek is jelmezt ölthetnek. Játékdélután keretében a szülők is résztvesznek.

A szervezéséért felelősek a középsős óvónők.

Március 15-e: Az ünnepet elsősorban a külsőségeken keresztül ismertetjük meg a gyerekekkel- kokárda, magyar zászló, dalok, történetek, versek. Az óvónők bábelőadással, mesedramatizálással teszik emlékezetessé a napot. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek. Jó idő esetén a gyermekek által készített zászlókkal, kokárdákkal elsétálnak a Hősi emlékműhöz, és ott elhelyezik azokat.

A szervezéséért felelősek a nagycsoport óvónői.

Húsvét: A családi ünnepet készítjük elő. A középsősök komatállal kedveskednek egymásnak. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek.

A szervezéséért felelősek a középső csoport óvónői.

Gyermeknap: Május utolsó hetében (közös kiránduláson vagy az óvoda udvarán) kézműves tevékenységek, verseny-, valamint mozgásos játékok szervezése.

A szervezéséért felelősek a kiscsoport óvónői és a Szülői Szervezet.

9.2. A szülőkkel közösen szervezett ünnepek:

Anyák napja (május 1. vasárnapja előtti héten) megszervezése csoportonként történik.

Felelősek a műsorért a csoportokban dolgozó óvónők, a virágért a Szülői Szervezet.

Apák Napja (november közepén) a tornateremben vidám köszöntés után sportdélután keretében versenyeznek egymással kicsik és nagyok.

A szervezéséért felelősek a kiscsoport óvónői, ajándékért a csoportokban dolgozó óvónők.

Az évzáró ünnepély az iskolába menők búcsúztatása közös ünnepély, melyet június első szombatján tartunk.

Az ünnepre való ráhangolódást segíti az év közben készült képek, videofilmek bemutatása a reggeli és délutáni időszakban.

A nagyok elbúcsúznak az óvodától, a felnőttektől és társaiktól.

Felelősek a csoportok óvónői a műsorért, (középső csoportos óvónők a ballagó tarisznyáért) és a Szülői Szervezet (díszítésért a középső csoportos szülők).

9.3. Hagyományörzés óvodánkban:

Márton napi lámpás felvonulás: Játékdélután keretében közös együttlét, játék. Az elkészült lámpásokkal felvonulás, éneklés a környező utcákban.

Lucázás: December 13-án a nagycsoportos gyermekek az óvodában és a község intézményeiben (Általános Iskola, Polgármesteri Hivatal) elevenítik fel e hagyományt. .

Felelősek a nagycsoport óvónői.

Újév köszöntése: a bölcsődés gyerekek mókás köszöntővel éltetik az újévet, csörögve, zörögve vonulnak végig az óvodán, meglátogatva az óvoda felnőttjeit és gyermektársaikat.

Felelősek a kisgyermeknevelők.

Nőnapon: verssel és ajándékkal köszöntik a nagycsoportos fiúk a lányokat és a dolgozókat.

Felelősek a nagycsoportos óvónők.

Május elsején: a nagycsoportosok „májusfát” állítanak fel, kitáncolása május végén, a gyereknapon történik.

Felelősek a szervezésért a nagycsoportos óvónők.

Óvodaismerkedő családi délelőtt: augusztus utolsó napján a leendő kiscsoportosok a szüleikkel, testvéreikkel egy közös délelőttöt töltenek, játékkal a csoportszobában, udvaron, így ismerkednek az óvodai élettel.

Felelősek a mindenkori kiscsoportos óvónők.

9.4. Kirándulások:

Őszi erdőjárás: „Bagódomb” megmászása, ismerkedés az erdő hangjaival, színeivel, stb. nagyok és középső csoportosok részvételével, igénybe véve a szülők segítségét, ha szükséges.

Tavaszi és őszi kerékpártúrák: Lakóhelyünk jobb megismerése érdekében a távolabbi helyek felkeresése nagyok és középsősök részvételével.

Autóbusz kirándulás a középsősöknek és nagycsoportosoknak Veszprémbe, Balatonedericsre, Keszthelyre, Patcára, stb.

Vonatkirándulás: Balatonboglárra (Kilátó és hajó megtekintése), Siófokra (színházba), és egyéb lehetőségek kihasználása.

Szülőkkel közös kirándulás: májusban a kiscsoport és a középső csoport közös kirándulást szervez a családokkal helyben vagy a környéken.

9.5. Sportprogramok:

A Balatonföldváron megrendezett, térségi óvodavezetők által szervezett tavaszi sportnapon vesznek részt a nagycsoportos gyermekek.

9.6. Egyéb ünnepi esemény az óvodában:

Minden csoportban megünnepeljük a gyermekek születésnapját: ünnepi asztallal, gyertyával, kedvenc meséjével, énekével, ajándékokkal kedveskedünk az ünnepeltnek.

9.7. A nevelőtestület hagyományai:

Házi bemutatók szervezése minden korcsoportban a tanévnyitón megbeszélt téma szerint.

A tanfolyamokon szerzett ismeretek átadása a kollegáknak.

Távozó dolgozó, nyugdíjba menő búcsúztatása.

Névnapok megtartása.

Karácsonyi vacsora.

Közös kirándulás minden évben.

Pedagógusnap megtartása.

10. Kapcsolataink

10.1. A fenntartókkal, képviselőtestületekkel tartott kapcsolat:

Az óvodánk fenntartói az önkormányzatok, melynek képviselőtestületeivel jó kapcsolat kialakítására törekszünk. Az óvodafenntartót érintő nevelőtestületi ülésekre meghívjuk az önkormányzatok polgármestereit, illetve képviselőtestületeket.

Az óvodavezetőség szükség szerint eljár az óvoda ügyeiben a képviselőtestületeknél, valamint az Önkormányzati Hivatalokban.

Az óvónők a gyermekek nevelésében végzett munkájukkal vívják ki a testületek megbecsülését. Részt vesznek esetenként az óvodát érintő testületi üléseken. Megfelelően képviselik óvodánk, a gyermekek érdekeit.

10.2. A családdal tartott kapcsolat:

10.2.1 Az együttműködés legfontosabb alapelvei:

A gyermekért mind a két környezet felelős, de meghatározó a családi nevelés, melyet kiegészít az óvodai nevelés. Az együttműködés alapja a jó partnerkapcsolat, mely bizalmon és kölcsönös segítségnyújtáson alapszik.

Az óvónők és szülők kölcsönös alkalmazkodása lényeges (pl: szülő megvárja hazamenéskor, míg gyermeke elteszi helyére a játékot, déli hazamenőknél - megvárja, amíg az óvónő befejezi a mesét). Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója előítéllettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.

10.2.2. A kapcsolattartás formái

A szülők érzékenyen figyelnek a gyermekükről szóló információkra, ezért az óvónő reálisan tájékoztassa mindenkor a szülőt. Tisztelje érzelmeiket, legyen mindig tapintatos és segítőkész. Biztosítson a naponkénti párbeszédre lehetőséget a kölcsönös tájékoztatás érdekében.

Nyílt napok: Minden év februárjában szervezzük meg. A szülők megismerkednek az óvoda életével, gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezik fel, képet kapnak a közösségben elfoglalt helyéről, teljesítőképességéről.

A szülők meghívását az óvoda kezdeményezi. Utána az előre megadott szempontok alapján, fogadóórán vagy szülői értekezleten beszéljük meg a látottakat, tapasztalatokat.

Fogadóóra: Csoportonként szervezzük meg, munkatervben meghatározott időben, négy szemközti megbeszélésre ad lehetőséget. Ilyen alkalom, amikor a gyermekek fejlődési lapját a szülők megismerik (novemberben és áprilisban), megbeszéljük az eredményeket, hiányosságokat. Tapintat, diszkréció betartása fontos. A szülő kérésére más alkalommal is, előre egyeztetett időpontban is sor kerülhet rá.

Szülői értekezlet: Minden év augusztusában a leendő kiscsoportos gyermekek szüleinek szervezünk szülői értekezletet, szeptemberben a két nagyobb csoportban.

Az óvodát, csoportot, gyermeket, szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, problémákat beszéljük meg. A szülők is elmondják gondolataikat, javaslataikat. Arra törekszünk, hogy ne egyoldalú tájékoztatás, hanem oldott hangulatú beszélgetés alakuljon ki.

Családlátogatás: Az óvónők megismerik a gyermek környezetét, felméri helyét a családban, tájékozódik a család nevelési elveiről, szokásairól.

10.2.3. Ünnepek szervezése:

Az óvoda és a szülők együttműködésének erősítését segíti. Megismerik egymás szokásait, értékrendjét, a nevelési elveket közelíthetik egymáshoz. Az ünnepek előkészítésébe bevonjuk a Szülői Szervezetet, részvételük teljesebbé teszi az ünnep hangulatát.

10.3. Az Általános Iskolával való kapcsolat:

Az óvodából iskolába átmenet zavartalansága megkívánja a nevelőmunka összehangolását, a két intézmény együttműködését.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda a kezdeményező. A sikeres iskolakezdés érdekében lehetővé tesszük, hogy a gyermekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai életmóddal.

Az együttműködés színterei, tartalmai:

Egymás alapidokumentumainak ismerete (óvoda pedagógiai-, iskola pedagógiai programja).

A tanítók meglátogatják a nagycsoportosokat a nyílt héten az óvodában, ismerkednek a leendő elsősökkel, a nevelés módszereivel, tartalmával.

A zeneiskolai növendékek karácsonykor, farsangkor az óvodában kis hangszeres műsorral kedveskednek a gyerekeknek. Májusban a leendő elsősök ellátogatnak a zeneiskolába.

A gyermekek ellátogatnak az iskolába, a tanító fogadja őket.

Az óvónők meglátogatják az iskolába eltávozott gyermekeket, megfigyelik beilleszkedésüket.

Novemberben a tanítónő minden gyermekről értékelést készít az óvoda által megadott szempontok alapján. Az értékelést követően közös megbeszélés keretében beszéljük meg a tapasztalatokat, határozzuk meg a feladatokat.

Alapelvek: Kölcsönös nyitottság, bizalom és megbecsülés. Egymás munkájának megismerése. Az átmenet zökkenőmentességének biztosítása.

Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal:

Iskolaérettségi vizsgálatok végzése minden év szeptemberében a nagycsoportban, kontrollvizsgálatok, SNI-s gyerekek fejlődésének segítése- pszicho- pedagógus, logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő szakemberek által.

A nagycsoportosok beszédállapotát felméri a logopédus, és folyamatos kezelésben részesíti őket, amennyiben szükséges. A problémás gyermekekkel már kis- középsőcsoportos korukban foglalkozni kezd.

Az SNI- s gyermekek fejlesztését a pszicho-pedagógus végzi, folyamatosan konzultál a csoportban dolgozó óvónőkkel, fejlesztőpedagógussal, és szükség szerint az óvodavezetővel.

A gyógytestnevelő a szakorvos és a gyermekorvos által javasolt gyermekek fejlesztését végzi.

Az iskolaérettségi vizsgálatokon résztvevő gyermekek vizsgálatánál és a rászoruló gyermekek gondozásában részt vesz a pszichológus.

Kapcsolat az Élelmezésvezetővel:

Az élelmezésvezetővel folyamatos kapcsolatot tartunk a gyermekek étrendjének összeállítása, egyéb aktuális tennivalók tekintetében.

10.4. Kapcsolat a Művelődési Házzal:

A Művelődési Ház kulturális és gyermekprogramjain részt veszünk. Igénybe vesszük a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

10.5. Orvossal fenntartott kapcsolat:

A gyermekorvos folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát.

A fogorvos minden gyermek fogállapotát évente egy alkalommal ellenőrzi. Akinél problémát tapasztal, annak szülőjével felveszi a kapcsolatot.

10.6. Védőnővel fenntartott kapcsolat:

Elvégzi a gyermekek látás, hallás, súly és magasságának mérését, rendszeresen ellenőrzi a gyermekek ápoltságát, tisztaságát. Probléma esetén hivatalosan eljár.

11. A gyermek megismerése, értékelése

Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkájában legfontosabb feladat a gyermek megismerése. Akkor tud a gyermekkel egyéni, differenciált módon fejlesztő tevékenységeket tervezni és végezni, ha kellő ismeretekkel rendelkezik személyiségéről.

Feladatok:

A gyermek családi körülményeinek fontosabb jellemzőit alaposan ismerje meg az óvónő. A szülővel építsen ki megfelelő partnerkapcsolatot, hogy az információk oda-vissza áramoljanak. Csak így lehet reális elemző, értékelő tevékenységet folytatni a gyermek érdekében.

A megfigyeléseket, elemzéseket elsősorban a játék tevékenység alapján megfelelő végezni, mivel a személyiségfejlődésben ez a legkiemelkedőbb terület óvodás korban.

A megfigyeléskor feltárt tüneteket elemezve az óvónő határozza meg a fejlesztő feladatokat.

A megfigyeléseket Porkolábné Balogh Katalin: Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzésére c. könyve alapján végezzük.

A megfigyelésekről szóban tájékoztatjuk a szülőket elsősorban fogadóórán és egyéni beszélgetések alkalmával.

A gyermekek fejlődésének ellenőrzése az alábbi területekre terjed ki:

- a gyermekek személyisége,
- viselkedése, szokásrendje,
- értelmi, érzelmi, akarati tulajdonságai,
- testi fejlettsége.

Az óvodai nevelőmunka ellenőrzésének részeként az alább meghatározott **méréseket** kell elvégezni az előírt időközönként:

A gyermeki elégedettség mérése:

Nagycsoportban a Mit szeret és mit nem a gyermek az óvodában, és mit szeretne még csinálni című segédanyag felhasználásával (évente)

Felelős: a csoportban dolgozó óvónők.

A gyermek neveltségi szintjének, fejlettségének mérése:

A mérés folyamatos, egy-egy mérés adott pillanatot rögzít- a gyermek aktuális fejlettségét mutatja. Alapérték, hogy a gyermek saját üteme szerint fejlődhet, tehát önmagához mérten kell megvalósítani a fejlesztést és mérni a fejlődés- fejlesztés eredményeit.

Három (négy) év alatt vállaljuk a fejlesztést, tehát a gyermekekről csak 6 (7) éves korban adunk írásos nyilatkozatot.

Az óvodai nevelésben leggyakrabban használható eszköz az eredményesség kimutatására a tapasztalati mérce.

Mérési pontok:

- **Bemenetmérés** óvodába lépéskor
- **Kimenetmérés** 6-7 éves korban
- **A két mérés között** évente két alkalommal mérünk novemberben és áprilisban. Ez alapján határozzák meg az óvónők a fejlesztési feladatokat egyénre szabottan.
- **Iskolaérettség mérése:** Nem tartjuk szükségesnek valamennyi iskolába lépő gyermek felmérését külön. A folyamatos megfigyelés és a gyermekek fejlődésének nyomon követése és írásbeli rögzítése elegendő alapot nyújt az óvónőknek az iskolaérettség megállapítására. Azoknál a gyermekeknél, akiknek megítélésében bizonytalan az óvónő, szükségesnek tartjuk a vizsgálat lefolytatását. Ilyenkor vesszük igénybe a pedagógiai szakszolgálat fejlesztő pedagógusainak segítségét is, vagy súlyosabb esetben a tanulási képességeket vizsgáló és rehabilitációs bizottság vizsgálatát kérjük.

Ha a szülő kéri, tájékoztatót készítünk a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot teszünk a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre. A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti.

A mérés dokumentációja:

Csoportnapló → nevelési- tanulási tervek- a fejlesztés tartalma korcsoportonként,

A gyermekek fejlődésének nyomon követése → mérési eredmények → a gyermek fejlődéséről ad információt → fejlesztési tervek.

Személyiséglap- a gyermek óvoda előtti életéről szól- a szülő tölti ki.

Felvételi és mulasztási napló: a gyermek betegségeiről, hiányzásairól ad képet.

Családlátogatási feljegyzések- a gyermek, otthoni háttéréről szól.

11.1. Az óvodába lépés feltételei

A 2011.évi CXC. törvény. -a szerint: Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvodába felvételt nyernek: elsősorban az óvoda körzetében (ezt a fenntartó határozza meg) lakó, illetve itt állandó munkahellyel rendelkező szülők gyermekei, és a társulási megállapodásban szereplő településeken lakó szülők gyermekei. Amennyiben férőhely van, más településekről jelentkező gyermeket is felvesszünk.

Az új gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben (szeptember 1-augusztus 31-ig) folyamatos.

Az óvodai felvételtől az óvodavezető dönt, kivéve, ha a túljelentkezés a 20 %-t is meghaladja. Ebben az esetben az óvodaszék vizsgálat után javaslatot tesz a felvétel sorrendjére.

Azt a gyermeket, aki az iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson vesz részt, ha a körzetbe tartozik köteles felvenni az óvodavezető.

Fellebbezési lehetőség: Fellebbezni az óvodaszékhez lehet, mely a soron következő ülésen köteles megvizsgálni a szülő kérelmét.

A felvétel elbírálásának szempontjai:

- az anya állandó munkahellyel rendelkezik,
- anya legalább napi négy órát dolgozik,
- gyermek felügyelete nem biztosítható
- a család szociális körülményei szükségessé teszik felvételét /pl: rossz lakás, életkörülmények, szülők szenvedélybetegsége, munkanélküliek /,
- pedagógiai szakszolgálat szakemberei, illetve szakorvos javasolja a gyermek számára a közösséget.

Az óvodába jelentkezés időpontja: Minden év május 3. hetében van, illetve folyamatos.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek anyakönyvi kivonatát,
- lakcím kártyáját,
- TAJ kártyáját,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek egészségügyi kiskönyvét.

A gyermek érettségének jellemzői az óvodába lépéskor:

Igényli a kortársaival a kapcsolatot. Kezdi megosztani játékait, tárgyait másokkal.

Szobatiszta.

Mozgása összerendezettebb (váltott lábbal megy fel a lépcsőn, járás közben előre-hátra lendíti a karját, mint a felnőttek).

Szeret gyöngyöt fűzni, firkálni, rajzolni, kísérletezni kezd az ollóhasználatával, papírgombócokat gyúr stb.

Öltöztetéshez és vetkőzéshez kis segítségre van szüksége. Cipőjét le, és segítséggel fel tudja húzni.

Sokat kérdez és beszél. Szereti az ismétlődő történeteket hallgatni. Már érti és használja az én, te névmásokat, érti a jelen, - múlt, - jövő fogalmát.

Tudja a nevét, és hogy ő fiú vagy lány.

Vissza tud emlékezni múltbeli dolgokra, és rövid történeteket el tud mesélni.

11.2. Az óvodás élet sikerkritériumai:

Testileg eljut az első alakváltozáshoz, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Fejlődik a mozgáskoordinációja, finommozgása. Tudja cselekedeteit, viselkedését, szükségleteit irányítani.

Lelkileg készen áll az iskolába lépésre, örömmel, érdeklődéssel beszél a rá váró új feladatokról.

A tanuláshoz szükséges **képességei** fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (térészlelés, testséma, téri tájékozódás).

Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, szándékos figyelem. Megnö a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása.

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Minden szófajt használ, mondatokat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok az alapvető magatartási formák, amelyek környezetének megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.

12. A pedagógiai programunk ellenőrzése, értékelése

Az értékelés ideje: 3 évenként.

Az ellenőrzést, értékelést végzik: intézményvezető, intézményvezető helyettes és munkaközösség vezető.

A nevelőtestület felkéri az óvodaszéket, hogy ötévente átfogóan elemezze a programban leírtak gyakorlati megvalósulását.

Szemponatok a program gyakorlati hatásának értékeléséhez:

A gyermekek neveltségében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások?

Milyen eredményeket hozott a helyi program a kommunikáció terén, egészséges életvitelben, környezetszemléletben?

Történtek-e változások a helyes viselkedési normák alakulásában?

Mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit, a sokszínű tevékenységi formákat?

Mennyire fokozta a nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját?

Mit mutatnak a szülők visszajelzései? Rendelkezik-e a szülő kellő információval az óvodai pedagógiai programról?

Módszerek a vizsgálatokhoz:

Közvetlen megfigyelések végzése.

Tevékenységek, foglalkozások megtekintése, elemzése.

Beszélgetés, értekezlet tartása.

Műhelymunka, interjú, ankétok tartása.

Dokumentumok elemzése.

A nevelés eredményességéről képet alkotunk az iskolába lépő gyermekek vizsgálatával is, az óvodánk által meghatározott, minden tevékenységformára kidolgozott a fejlődés várható jellemzői alapján.

A pedagógiai program módosítása:

A módosításra javaslatot tehet: intézményvezető,

nevelőtestület tagja,

szakmai munkaközösség tagja,

óvodaszék,

óvoda fenntartója.

A szülők módosítást az óvodaszék szülői képviselői útján javasolhatnak.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá.

A módosított program a módosítást követő év szeptember 01. napjától kerül bevezetésre.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

A programot minden érdeklődő áttanulmányozhatja, a program 1-1 példánya megtalálható:

- Óvoda fenntartója
- Óvoda irattára
- Intézményvezető
- Intézményvezető helyettes
- Nevelői szoba
- Munkaközösség vezető
- Iskola irattára.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény OM azonosítója: 033910	Készítette: A Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Nevelőtestülete
Legitimációs eljárás	
A Pedagógia Program módosítását az intézmény nevelőtestülete 2022.08. 31-én tartott értekezleten elfogadta. Salamonné Kiss Andrea A nevelőtestület nevében	A Szülői Szervezet a Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta. Fűrj Ágnes SZSZ Elnök
Az Óvodaszék A Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta. Dr. Lebhardtné Szilvási Anikó Óvodaszék elnöke	
A Pedagógiai Programot jóváhagyom. Balatonszemes, 2022.08.31. Miklós Andrea intézményvezető	
A pedagógia Program jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: https://ovi.balatonszemes.hu/	
Hatályos: a kihirdetéstől, 2022.08.31.-től visszavonásig. A hatályba lépéssel egyidejűleg hatályon kívül helyeződik az intézmény korábbi Pedagógiai Programja.	

Legitimációs záradék

Az intézmény OM azonosítója: 033910	Készítette: A Balatonszemesei Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Nevelőtestülete
Legitimációs eljárás	
A Pedagógia Program módosítását az intézmény nevelőtestülete 2022.08.31-én tartott értekezleten elfogadta. Salamonné Kiss Andrea A nevelőtestület nevében	A Szülői Szervezet a Balatonszemesei Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta. Fürj Ágnes SZSZ Elnök
Az Óvodaszék A Balatonszemesei Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta. Dr. Lebhardtné Szilvási Anikó Óvodaszék elnöke	
A Pedagógiai Programot jóváhagyom. Balatonszemes, 2022.08.31. Miklós Andrea intézményvezető Ph.	
A pedagógia Program jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: https://ovi.balatonszemes.hu/	
Hatályos: a kihirdetéstől, 2022.08.31.-től visszavonásig A hatályba lépéssel egyidejűleg hatályon kívül helyeződik az intézmény korábbi Pedagógiai Programja.	

MELLÉKLETEK:

1. sz. melléklet

A helyes viselkedés és együttélés elemi szabályai:

A szabályokat mindig pontosan és egyértelműen fogalmazzuk a gyermek számára, hogy zavart ne keltsünk benne. A szabályok mintaadás útján válnak a gyermek szokás és szabályrendszerévé.

Ezért tudatosan figyeljünk saját és munkatársunk viselkedésére. Amit a gyermektől elvárunk, az önmagunk számára is kötelező. Eredményesen akkor épül be a szokásrendszerbe, ha a szülők, a család egyetértésével, hasonló mintaadással találkozik.

Ezért a következő elemi szabályokat egyeztettük a szülőkkel:

A köszönetre vonatkozó szabályok:

Köszönjön érkezéskor és távozáskor a gyermek a felnőtteknek és vele együttjátszó társainak. Ha látogató érkezik, köszönéssel fogadják. Utcán is köszönjenek az ismerősöknek.

A köszönés formái: „Csókolom, Szervusz, Szervusztok”, vagy a napszaknak megfelelő köszönés. Óvodáskor végéhez közeledve elvárható a gyermektől, hogy tudja, vannak, akiket magázni illik. Ügyelünk arra, hogy a köszönéssel kapcsolatban gátlás ne alakuljon ki. A lehetőséghez mérten a gyermek köszönjön mindig előre.

A bemutatkozás szabályai:

A gyermek ismerje teljes nevét és a felnőtt vagy társa szemébe nézve, bátran mondja meg azt. A kézfogás technikájával ismerkedjenek.

A megszólítás szabályai:

A gyermekek keresztnéven illetve becenéven szólítják egymást, nem vezetéknéven. Nézzzen rá arra, akit megszólított. Várja meg türelmesen, amíg az figyelni tud rá.

A kérés szabályai:

A felnőttől név szerint kérjen pl: „Magdi néni kérem”, „Óvó néni kérem”, de társaival a „Légyszíves” vagy „Legyen szíves” kifejezések épüljenek be szókincsébe. „Szeretném, ha...”, vagy „Nem szeretném, ha...” kifejezésekkel is indíthatják kéréseiket. Köszönjék meg a dicséretet.

Az udvariassági alapformák kialakítása:

A gyermekek egymás között közepes hangerővel beszélgessenek. Tartsák tiszteletben társaik játékterét.

Beszélgetéskor, érintkezéskor fontos:

- a tekintettartás,
- egymásra figyelés,
- gesztikulálás,
- térközsabályozás.

A „kérem - köszönöm-bocsánat” kifejezéseket egymás között és a felnőttel szemben is alkalmazzák. A leesett tárgyakat vegyék észre és tegyék a helyére.

A felnőttel kapcsolatos udvariassági formák:

Az ajtóban a felnőttet engedjék előre. A felnőtt mondanivalóját hallgassa végig a gyermek, ne vágjon a szavába. Beszéd közben egymás szemébe nézzenek (tekintettartás).

A gyermekek egymás közötti udvariassági formái:

Az udvariassági szokások nem külsőségek, hanem belső tartalmat hordoznak és fokozatosan a gyermek személyiség jegyév válnak. Ha ösztönös, akkor nem gátként, hanem természetes megnyilvánulásként működik.

A fiúk előzékenyek a lányokkal (az ajtóban előre engedik, stb). A lányok észreveszik ezt és megköszönik. Udvariasan meghallgatják egymást. Figyelembe veszik a másik gyermek akaratát pl: játékszervezésnél.

A nagyobbak védelmezik a kisebbeket. Türelmesek, előzékenyek hozzájuk, segítenek nekik.

Az udvaron való viselkedés szabályai:

Az udvari játékokat rendeltetésszerűen használják. A játékelrakás az udvaron is természetes. Ügyeljenek egymásra, védjék testi épségüket a megfelelően megismert és szabályok betartásával.

A köszönés az udvaron is (utcán is) természetes legyen.

Az árulkodás és a jogos panasz közötti különbség:

Az árulkodás pillanatnyi érdekek által vezérelt, elítélendő tevékenység.

A panasz empátia kiváltására, igazságkeresésre irányul. Rá kell szoktatni a gyermekeket, hogy az árulkodást jogos panasszá alakítsák át. Kezdetben a felnőttel, később a társakkal közösen keressék a megoldást.

Csak olyan és annyi szabályt érdemes felállítani, amelyeket természetes módon gyakorolhatnak és betartanak a gyermekek, amelyekre magyarázatot kap. A szabályok betartása biztonságos eligazodásukat segíti elő a világban.

Megkönnyíti a kapcsolatfelvételt szűk és tágabb környezetével. Egyszerűsíti az eligazodást különböző élethelyzetekben.

A helyes viselkedés és együttélés szabályai a társadalmi normáknak megfelelőek. A gyermek életkorának növekedésével egyre többet várhatunk el tőle.

2. sz. melléklet

Cselekvési tábló

Napi feladatok értelemszerűen, az évszakoknak megfelelően végezve.

(2,5) 3-4 évesek:

2-3 cserép virág öntözése óvónővel közösen. Az óvoda udvarán levelek takarításában részvétel.

Madarak figyelése –forma, hang, táplálék megnevezése. Téli madáretetés megfigyelése. Óvónővel közösen a magaságyás gondozása, megfigyelése. Növények tavaszi hajtásának megfigyelése. Háziállatok életének, gondozásának nézegetése könyvekből, laptopról. Néhány helyszíni megfigyelés (kutya, macska, baromfiak) végzése.

A séta, kirándulás alkalmával gyűjtött kincsek felhasználása a terepasztal készítésénél.

Az ébredő természet megfigyelése (illatok, színek) és a fejlődés figyelése (rügyből levél lesz). Levél és fák kérgeinek lenyomata.

Egy ásónyi talaj átszitálása, élőlények megnevezése. Hangyák, bogarak, giliszták megfigyelése szabadban és üvegben /majd szabadon engedés /.

Bogarak, madarak, csigák stb. nyomainak megfigyelése az udvaron.

Séta során a természet hangjainak megfigyelése.

Állatok világnapján (október 04-én) kirándulás Rádpusztára. Víz világnapján (március 10-n) séta a Balaton partra. Föld napján (április 22-én) az udvar takarítása, növények ültetése. Madarak és fák napján (május 10-n) kirándulás a Fenyvesbe.

4-5 évesek:

Virágok gondozása csoportszobában, udvaron óvónővel együtt, fejlődésük figyelése. Néhány madár felismerése, megnevezése. Óvoda udvar faleveleinek összegereblyézése. Télre madárcsemege készítése (dió, mogyoró, kapart szalonna felfűzése) és kihelyezése. Csíráztatás (vízben, földben), ág hajtása. Magaságyás gondozása – magok elvetése, palántázás. Fejlődés megfigyelése: magból palánta lesz, fák lombjának kifejlődése.

Háziállatok életének, gondozásának megfigyelése helyszínen.

A séta, kirándulás során gyűjtött kincsek felhasználása a terepasztal készítéséhez.

Minden évszak fő jellemzőinek megfigyelése.

Levél, kéreg lenyomatok készítése, összehasonlításuk. Egy ásónyi talajban az élőlények megszámlálása.

Állatnyomok keresése az erdőben, meghatározása. Az erdő hangjainak megfigyelése. Hangyák, csigák, méhek-méhészet, bogarak, hernyók, lepkék, sün életének figyelése. Levegő szennyezettségének értékelése: óvoda udvaron, vízparton bokor leveleinek letörlése vizes vattával, összehasonlítás, következtetések.

Állatok világnapján (október 04-én) kirándulás Rádpusztára. Víz világnapján (március 10-n) séta a Balaton partra. Föld napján (április 22-én) az udvar takarítása, növények ültetése. Madarak és fák napján (május 10-n) kirándulás a Fenyvesbe, erdőbe.

Erdei kirándulás a szülőkkel, természetben viselkedés szabályainak gyakorlása, vagy kirándulás az Állat- és Növénykertbe.

Balaton élővilágának megfigyelése- halak, növények, madarak, rovarok együttélése. Térképek nézegetése: község utcái, épületei, Balaton.

5-6 évesek:

Virágok ápolása és szaporítása óvónővel közösen.

Költöző madarak jellegzetességeinek felismerése (forma, hang, hova mennek). Madárcsemege készítés a téli madaraknak, madáretetés az udvarunkon. Viselkedésük megfigyelése.

Óvoda udvar őszi és tavaszi takarítása: levelek folyamatos gereblyézése.

Hajtatási kísérletek végzése: fény, víz, hő hatása a növények fejlődésére.

Vetés, palántázás, kerti növények és magaságyás gondozása, fejlődés figyelemmel kísérése.

Minden évszak jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása. A fejlődések megfigyelése: pl: bábból- lepke, magból-növény, tojásból - kiscsirke lesz.

Egy ásónyi talajban megszámolni az élőlényeket, nevüket könyv segítségével meghatározni. Hangyák, csigák, sün, méhek, méhészet, hernyók, bogarak, lepkék életének megfigyelése. Állatnyomok keresése az erdőben, meghatározása, majd krumpli lenyomatok készítése. Környezetvédelmi társasjáték a Balaton élővilágáról. Legyező készítése védett madarak, virágok képeivel.

Az erdőben járva az erdő és civilizáció hangjainak elkülönítése (meghatározott időben és helyen melyik több).

A levegő szennyezettségének értékelése: udvarunkon, vízparton és út mellett levő bokor leveleinek vizes vattával letörlése alapján.

Állatok világnapján (október 04-én) kirándulás Rádpusztára. Víz világnapján (március 10-n) séta a Balaton partra. Föld napján (április 22-én) az udvar takarítása, növények ültetése, az 1.

osztályosokkal közös takarítás parkban vagy a Balaton parton. Madarak és fák napján (május 10-n) kirándulás a Fenyvesbe, erdőbe.

Múzeum látogatás: Keszthely: Festetics kastély, Postamúzeum.

Térképek nézegetése: lakóhelyünk, hazánk, a föld. Térképek rajzolása: otthonunk és az óvoda útvonala, kirándulásaink útvonalának lerajzolása.

3. sz. melléklet

Munkanapló

A környezet megismerését szolgáló helyszíneink

Az óvoda udvara:

TAVASZ

Bokrok, fák folyamatos megfigyelése.

Virágágyás gondozása, virágok ültetése, fejlődésük folyamatos megfigyelése.

Bogarak, lepkék megfigyelése.

Magaságyásba palánták ültetése, folyamatos gondozása.

ŐSZ

A hulló falevelek színeinek, formáinak megfigyelése.

TÉL

Madáretető kihelyezése csoportonként, hogy az ablakból is jól látható legyen.

Madarak folyamatos megfigyelése: nevük, jellemzőik.

A madáretető folyamatos feltöltése magokkal, szalonnával.

Játék a hóban:

A hó tulajdonságainak megtapasztalása: tapad, hideg, száll, szállingózik, ropog, szikrázik, olvad, vizes.

Hóember építése, hógolyózás.

A jeges, havas udvaron csúszkálás, szánkózás.

A víz jéggé fagyasztása, színezése, folyamatos megfigyelése.

A havas fák, bokrok szépségeinek észrevétele.

Aranyvessző, gyümölcsfaágak hajtatása.

Fenyves – vasútsor:

Ibolyázó hely, sok vadvirág található tavasszal.

Sokféle fát ismertethetünk meg a gyerekekkel ezen a helyen: fenyő, tölgy, szomorúfűz, enyves éger, platán, rezgő nyárfa, vadgesztenye. Terméseik megnevezése / ősz – tavasz /

A fák megfigyelése: gyökér, törzs, ágak, magasság, szélesség.

Árnyas fasor:

Ibolyázó hely (fehér és lila)

Domborzati viszonyok megfigyelése:

- Emelkedés, lejtés, egy – egy utca legmagasabb és legalacsonyabb pontja.
- A lejtő és az emelkedő kifejezések tudatosítása.

Utcatáblák elolvasása, a séták folyamán mindig ki lehet rá térni.

Az óvoda utcája, és a 70-es út kereszteződése:

A közlekedési ismeretek bővítésére a legjobb lehetőség: útkereszteződés, közlekedési lámpák, gyalogátkelő helyek, különböző közlekedési eszközök megfigyelése.

A helyes közlekedés gyakorlása:

- Járdán – jobbra húzódunk le.
- Úton áthaladás – mindkét irányba körülnézünk.
- Egymás mögött, gyorsan haladunk egyenes irányban.

Szabadság utca (óvoda utcája):

Az itt található intézmények megismertetése:

- Latinovits Zoltán Művelődési Ház, Könyvtár és Múzeum
- Orvosi rendelők
- Pékség
- Zöldségbolt
- ABC
- Posta
- Gyógyszertár
- Vasútállomás

Az ember környezetformáló tevékenysége itt is jól megfigyelhető.

A 70-es út:

- Postamúzeum – előtte szép, rendezett park, virágos útszegély.
- Reich Károly Általános Iskola
- Hősi emlékmű
- Reich Károly emlékmúzeum

Bagolyvár utca és környéke:

Őszel:

Vadgesztenye, őszi vadvirágok gyűjtése.

A lombhullató fák folyamatos megfigyelése.

Télen:

A hó borította táj, az érintetlen hó szépsége.

Futkározás a nagy hóban.

A téli közlekedés nehézségei: csúszós, havas járdák, úttest, hótolók megfigyelése.

Tavasszal:

A gesztenyerügyek duzzadása, a bokrok rügyeinek ébredése.

Itt található kecskefűz barka, mogyoró barka, hóvirág.

Madarak megfigyelése: külső jellemzőik, hangjuk, hangok iránya.

Bogarak megfigyelése, mozgásuk, jellemzőik.

Fák, bokrok megfigyelése.

A fák gallyazása, - az ember természetépítő munkája.

Virágok:

Aranyvessző, nárcisz, tulipán, jácint, magnólia fa, dísz ribizli.

Balaton part:

A víz hőmérsékletének havonkénti mérése, feljegyzése.

Ősz:

- a víz színe
- a kikötőben a téliesített vitorlások megfigyelése
- a butikok, a vendéglátó egységek bezártak, a part elcsendesedett

Tél:

- a befagyott Balaton: jég – csúszkálás, korcsolyázás
- nyomok a hóban
- szánkózás
- a víz halmazállapotának megfigyelése

Tavas:

- jégolvadás, a víz színe
- szélkorbácsolta hullámok

- madarak: sirály, hattyú, vadkacsa.

Kirándulási lehetőségek:

- Bagódomb
- Balatonőszödi nagypincéhez vezető út: hegyek, dombok, rálátás a Balatonra
- kerékpárúton elérhető Balatonszárszó, Balatonlelle, Balatonőszöd
- Siófok - Sió zsilip
- hajókikötő
- Balaton part, rendezett sétány
- színházlátogatás
- hajókirándulás a Balatonon
- Veszprém – állatkert
- Balatonederics – Afrika múzeum
- Keszthely – Festetics kastély
- Patca.

A FEJLESZTÉS TARTALMA
KISCSOPORT

Az óvodapedagógus felelősen dönt abban, hogy kötelező foglalkozás, vagy kötetlen kezdeményezés formájában dolgozza fel az anyagot.

A külső világ tevékeny megismerése Matematika	Verselés, mesélés	Ének- zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás	Munka jellegű tevékenységek
Ismerje meg a csoportszobát, az óvoda helyiségeit, az itt dolgozó felnőtteket. <u>Mat</u> levelek, termések, kavicsok, színes pálcikák, stb. rakosgatása adott formák köré (tornakarika, csomagoló papíron előrajzolt formák). Több-kevesebb, 1-2-3-al való ismerkedés	Lovagoltatók, „höcögtetők”, tenyérsimogatók, ringatók mondogatása, testközben gyermek és felnőtt együtt. Egyszerű állatmesék hallgatása. Bábokkal ismerkedés. A „legkedvesebb” báb kiválasztása, elnevezése. Hüvejék ujjam almafa... Elment vadászni... Török és a tehenek Iciri-piciri...	Mondókák, rövid (főleg népi) versikék ritmikus mozgással kísérvé. Óvónő énekes és hangszeres játéka „Szó-mi”-s dalokkal és játékokkal ismerkedés Cini, cini muzsika... Csiga biga... Gyerekek, gyerekek... Ugráljunk... Bosót főztem... Lepke, lepke...	Ismerkedés a homokkal, kavicsal, bottal rajzolás a földre, színes krétával a járdára. Termények felhasználásával homok formák díszítése. Ismerkedés a gyurmával Firkálgatás, rajzolgatás papírra.	Állatok mozgásának és a természet jelenségeinek utánozása játékos formában. A napi mozgás megszerettetése. Udvari eszközökkel ismerkedés.	Ismerkedés az önkiszolgálás fázisaival, helyes sorrenddel.

Képességfejlesztés feladata (Kf): Fejlődjön megfigyelő képességük, emlékezetük. Gazdagodjon cselekvéses és szóbeli kifejezőkészségük. Ismerkedjenek a megfelelő elemi magatartás formákkal: köszönés, megköszönés.

Kiscsoportosok vagyunk: ismerkedjen saját és társai jelével, nevével.	Gyí paci paripa... Egy, kettő, három, négy, te kis cipő.... Három pillangó Két kicsi boc Fújja a szél a fákat...	Süssünk, süssünk... Csipp, cspp csóka... Zsipp, zsupp... Esik az eső...	Ismerkedés a zsírkrétával. Ismerkedés a gyurmával: gyúrás gyakorlása. Pálcikák, korongok,	Természetes mozgások gyakorlása babzsák, labda használata. Tricikli használata	Ismerkedés az önkiszolgálás fázisaival, helyes sorrend gyakorlása
---	--	--	---	---	---

	- Nyelvgyakorlatok - Ajakgyakorlatok		színes formák válogatása. Falfirka Diókatica, diónyomat		
--	---	--	--	--	--

Kf. feladata: Gazdagodjon a gyermek érzelmi élete, szerezzenek tapasztalatot az összetartozás érzéséről. Kezdjék saját akaratukat másokénak alávetni. Fejlődjön egymáshoz való alkalmazkodási készségük. Fejlődjön tempó, dinamika, ritmusérzékük. Fejlődjön tapintásos észlelésük.

Őszi környezetben játékok és tapasztalatok gyűjtése (föld nyirkos, virágok elnyílnak, bogarak elbújnak, hulló levelek színe, formája, madarak költözése, köd, stb. Őszi gyümölcsök: alma, szőlő, körte, dió. Gyümölcssaláta készítése. Őszi termények gyűjtése: Burgonya felhasználása: héjában és hámozva megfőzzük, sütjük, majd elfogyasztjuk. Őszi öltözködés: baba és saját maguk felöltöztetése. <u>Matematika:</u> Őszi levelek válogatása szín, nagyság szerint. Állatok Világnapja Október 4.	Csoóri S: Dióbél bácsi Csanádi I: Érik az alma Mókuscshalogató Weöres S: Kert és a többi. Egy, kettő, három, négy... Így törik a diót Piros alma csüng a fán Szabó Magda: Ki hol lakik? (részlet) Fújjad szél a fákat Marék Veronika: Kipp Kopp és Tipp Topp Susog, susog a levél Mese: A répa Alma (Szutyeejev) A lóköttő róka AJ: - Dióhéj fújása - Hol van az alma? (névutók) - Mondj olyat,	Egyenletes lüktetéssel: Pl: Zsipp-zsupp Süss fel nap Erre csörög a dió De jó a dió stb. ZH – Édes almát hoztam én (Törzsök) Szeptemberi mondókák, dalok ismételtetése	Lisztgyurma megismerése, gyümölcsök, zöldségek készítése, árusító hely kialakítása. Gyurmázás (répa, burgonya – gömbölyítés, sodrás). Festés almanyomattal. Őszi fa festése ujjal, krumplinyomdával. Őszi fa készítése papírpödréssel, tépéssel, ragasztással). Falevélfüzér Sült gyurmából sütemények készítése (darabolás, kiszúrás, díszítés). Gesztenyéből kiegészítő játékok készítése. Falevelekből közös kép	Futás, mászás akadályok átlépésével. Függés lábemeléssel, átbújás karikákon át. Csúszás, kúszás, mászás sávokban. Mászás babzsák csúsztatással különböző alakzatokon.	Gyűjtőmunka (színes falevelek, gesztenye, termések, magok, őszi zöldségek, gyümölcsök) Burgonya főzése, sütése héjában, héj nélkül. Sütőtök sütés. Diótörés Gyümölcsmosás. Udvaron száraz ágak összegyűjtése.
--	---	---	--	---	---

	ami hasonlít az almához! - Mi volt rajtad reggel? Sorold fel! - Labdagurítással szóismétlés DJ: Erdei kirándulás		ragasztása (nap, fa, sündisznó, stb.).		
--	---	--	--	--	--

Kf. feladata: Bővüljön, fejlődjön megfigyelő képességük, erősödjön formaérzékük. Fedezzék fel egymás külső sajátosságait és belső jellemző magatartását. Fejlődjön ritmusérzékelésük az egyenletes ritmus gyakorlásával. Kezdjék a térben észlelni magukat, kezdjenek megfelelően elhelyezkedni benne.

<u>Márton Nap</u> Matematika: számlálgatás libák, kukoricaszemek	Történet, néphagyomány, szokás sok megismerése Márton lúdja Verseghy Erzsébet: Libanátha Márton napján mondóka	Száz liba egy sorban... Egyél libám... Hatan vannak, a mi ludaink... Nincs szebb madár, mint a lúd... ZH: Siess libám...	Lúd képeinek ragasztása tépett mozaik elemekkel, csőr, láb festése fültisztítóval	Futás, mászás akadály átépítéssel	Önkiszolgálás gyakorlása
<u>A testükkel való</u> ismerkedés. Testrészek nevének megismerése, megérintése felnőtt által. A gyermek megismétli saját testén az érintést, megnevezést (végtagok és érzékszervek) Ismétlés (csukott szemmel, tükör előtt, egymáson). Testrészek ápolása, tisztálkodás. Az orvos gyógyító munkája.	Mondóka: Ez elment vadászni Kerekecske gombocská Gyí te fakó, gyí te szürke Mit csinál a kis kezem? Ujjaimat mutogatom Hüvelykujjam almafa Hüvelykujjam korán kelt Vers Bódi Irén : Testrészek Mese : A kesztyű A fogfájós	Simogató, homlok összekoccantó mondókák. Töröm, töröm a mákot Szita, szita... Sétálunk... Csipp- csipp csóka Fussunk, szaladjunk Sétálunk, sétálunk Cicukám kelj fel Búzavirág koszorú Lóg a lába Fehér liliomszál ZH Ha vihar jó	Gyurma gyúrása, gömbölyítése, lapítás, sodrás technikájának megismerése és folyamatos gyakorlása Tenyérintő készítése festéssel Csomagoló papíron gyermek körberajzolása (ruhakészítés színes papírból tépéssel, ragasztással) Pont, pont, vesszőcske. Ruhadarab színezés, festés ujjal. Ilyen vagyok – színes	Babzsák csúsztatás különböző alakzatok között. Mászás talpon és tenyéren. Futó játékok. Függés lábemeléssel, átbújás karikán	Babafürdetés

<u>Matematika:</u> testrészek, ujjak aránya, mennyiség számlálása.	nyuszi AJ – Ping-pong labda fújása - Hová repül a pillangó? - Kellemes-kellemetlen - Mi változott meg? DJ: - Mesedramatizálás (A kesztyű c.) - Érintések - Mi fáj?	(Gyryllus) Árkot ugrott a szúnyog	kockából gyermek körberakása- közös munka Pont, pont vesszőcske-rajz		
<u>Apák Napja</u>	Sapkám apám javította Az én apukám Ha apával megszökünk	Ültem ringó Kicsi vagyok én	Apák napi ajándékkészítés	Csúszás, kúszás, mászás sávokban	Részvétel az apák napi ajándékkészítésben Sütemény sütése apáknapi ünnepségre

Kf. feladata: Erősödjön ÉN- tudatuk, fejlődjön ÉN- képük. A testük koordinációs képességének fejlesztése (testrészek megnevezése, mozgítás külön-külön)

<u>Mikulás várás</u>	Illyés Gyula: Várom a télapót Tipp, topp, ki jön a nagy hóban... Bartócz Ilona: Jön a Mikulás Sarkady Sándor: Hegyen-völgyön Bakócz Erika: Jön a Mikulás! (mese)	Itt kopog, ott kopog... Hull a pelyhes... Télapó itt van...	Mikulás csizma, sapka, zsák festése ujjal, színezése, díszítése	Egyensúlyozó járás sávokban	Csoportszoba díszítésében való részvétel
A család tagjainak (apanya- gyerekek) összetartozása, az egymáshoz tartozás	Vers: Este van már Csiga- biga Süt a mama, süt (Gőgös Gúnár)	Rövid énekek, mondókák tanulása, gyakorlása, játéku elsajátítása.	Ismerkedés a festékkal – nyom hagyás ujjukkal nagyméretű papíron Ismerkedés a papírral	Nagymozgások gyakorlása. Mászás akadályépítéssel.	Kisebb megbízatások teljeítése Borbála napi búzavetés

érzésének felkeltése. A családtagok nevének gyakorlása A családtagok közös tevékenységei játékok, örömök, élmények	Aludj baba Mese: A 3 kiscsibe A répa A kecskegida és a farkas A három csibe AJ - Szóláncjáték - Suttogó játék DJ Ki mit csinál otthon?	Pl: Csip- csip csóka Tente baba, tente Borsót főztem Töröm- töröm a mákot Kiskacsa fürdik	gyűrés, tépés, sodrás, hajtogatás. Ember alak ábrázolása, családtagok rajzolásának próbálgatása	Csúszás, kúszás, mászás sávokban. Átbújás karikákon.	
Karácsony	Karácsonyi csengő vagyok Szutyejev: Fenyőfa Kicsi vagyok, székre állok Donászy Magda: Karácsony Czeplédy Gabriella: Itt a karácsony Szutyejev: Fenyőfa	Kiskarácsony Ég a gyertya ég Halk-hangos beszéd, ének megkülönböztetése, gyakorlása	Ajándékkészítés: Lábnymat karácsonyfa Fenyőfa színezés, ragasztás Csengő, csillag díszítése krepp-papírral Sütemény sütése Pattogatott kukoricafűzés, fenyőfára.	Lábtorna	Sütemény sütés aktív részvétellel Ünnep előtti nagytakarítás

Kf. feladata: Erősödjön az összetartozás érzése. Változatos tevékenységekkel érezzék át az ünnepi készülődés, örömszerzés, meglepés készítés tapasztalatait.

Újévköszöntő- Bölcsődések fogadása Naptár Vízkereszt: Diszek leszedése	Weörfw Sándor: Újévi mese álomszuszek kiskakas Tóth Árpád Ferec: Vége az évnek	Ácsorogjunk, bácsorogjunk...	Újévi malac festése ujjal, ragasztás színes, tépkeett lapokkal	Lábtorna	
<u>Téli</u> természet, időjárás	Tarbay E.: Szállingó	Nagy a hó igazán	Papírtépéssel hópehely	Egyensúlyozó járás	Gyűjtőmunka

változásának megfigyelése, hideg, hó megtapasztalása. Téli öltözködés. Madarak védelme. Játék a hóban és a hóval, jéggel (fagyasztás, olvasztás, jégkocsonya készítése, víz színezése). <u>Matematika</u>: Kisebb, nagyobb hógolyók	Sarkady S: Hóember Kányádi S.: Veréb Kovács B.: Hacuka Aki fázik, vacogjon Mese: Téli lakoma Visszajött a répa A barna mackó kuckója Egérke pirosszegélyes kék kabátkája Mese az eltévedt kisverébről A kóró és a kismadár AJ: - Gyertyafűjás - Szókinszbővítés (Mi van a képen?) - Meseszövs - Téli könyvek nézegetése, beszélgetés a képekről DJ: - Elolvad a hóemberJégsziget	Mondókák Cini-cini muzsika Varjú károg, fúj a szél Madarak voltunk ZH: Hóember (Gryllus) Hóembernek se keze, se lába Halkat és hangosat kezdjék megkülönböztetni egymástól.	készítés. Festékekkel fekete (sötét) papíron fehér (világos) nyomok hagyása. Farsangi szemüvegek, díszek készítése. Ujjal rajzolás lisztbe Dugónyomattal nagy Mikulás Hópehelyfestés Hóemberfestés WC papír gurigával és kupakkokkal	sávokban. Léglabda gurítás falhoz, guruló labda elfogása.	(madáreleség) Madáreleség aprítása Madarak etetése Hóember építés
---	--	---	---	---	---

Kf. feladatai: Fejlődjön tűrő és konfliktusmegoldó képességük. Szerezzenek ismereteket a téli évszakkal kapcsolatban.

Mackó-hét MAckó viselkedése, népi megfigyelés megbeszélése	Osváth Erzsébet: Minek a medvének a bunda Két kicsi bocs meg a róka	Dirmeg, dörmög Mackó, mackó ugorál Bújj, bújj medve Brumm, brumm, Brúnó	Mackó bundájának festése fültisztítóval	Mászás előre, hátra sávokban babzsák csúsztatással	Plüss mackók behozatala otthonról
Farsang Farsangi népszokások, hagyományok ápolása,	Maskarások, bolondok Farsang van, farsang	Járjuk a táncot Tinci, tánci Itt a farsang	Álarcok színezése, festése Bohóc fej készítése	Zenére mozgás, tánclépések megismerése,	Terem rendezése

élményszerű megtapasztalása	van Bartos E: Jelmezbál- új mese	Hopp Juliska Eszterlanc	síkidomok segítségével.	gyakorlása	
Csírázztatás, hajtás /búza, bab /	Jó, hogy látlak hóvirág K. László Sz.: Tavaszwáró	Én kis kert, kert Esik az eső Koszorú, koszorú Jöjj ki napocska Mondóka: Sárga rózsa Zh: Tavaszi szél	Papírtépés gyakorlása Kép készítése: hóvirág Formák körberakása- korong, kocka, pálcika – páros feladat	Csúszás háton szer alatt, lendületszerzés a szeren, függésből indítással	Gyűjtő munka: búza, bab Vetésben való aktív részvétel
<u>Közlekedés:</u> Az utcai közlekedés megfigyelése. Gyalogos szabályok gyakorlása. Séta a jelzőlámpákhoz. Járművek megfigyelése, osztályozása pl: gyorsaság, szállítás, hol közlekedik stb. Séta a vasútállomásra, hajó állomásra. <u>Matematika:</u> Közlekedési eszközök stb. nagyság szerinti osztályozása. Sok-kevés - semmi (pl: kerék). SZJ : Hajós játék (hajóépítés tornaszerekből, székekből, zászlókészítés, térképrajzolás, ET)	Illyés Gy: Mozdony Kicsi kocsi, három csacsi Nemes N. Á.: Piros autó Lics, locs... Megy a hajó Mese: Két kicsi boc, meg a róka Szutyjev: A kis hajó AJ: - Hangutánzás - Hová bújt az autó? (névutók) - Papírhajó fújása DJ: Hajózás a tengeren	Kocsit, kocsit komámasszony Sétálunk, sétálunk Ültem ringó Mondóka: Poros úton kocsi zörög Egyenletes ritmus gyakorlása. Zh.: Járműdal	Kirajzott jármű sablonok mozaik ragasztása, festése Járművek (előrajzott formák) színezése csomagoló papíron Vonat sablon „festése” fültisztítóval pöttyözéssel. Tépés, ragasztás az autópálya készítésnél, gyéptéglázás. Járművek színezése zsírkrétával. Kedvenc jármű rajzolása ceruzával.	Átlépések 40-60 cm széles sávokról sávokra. Mászás előre, hátra sávokban. Babzsák csúsztatása sávokban. Rézsutos szeren csúszás, kúszás, mászás.	Gyűjtő munka: képeskönyvek, képek gyűjtése járművekről

Kf. feladata: Ismerkedjenek a közlekedési szabályokkal, a közismert járművek nevével. Gyakorolják a téri irányokat mozgásos tevékenységek során (fent, lent, alul, fölül, között stb). Ismerkedjenek a jobb és bal kifejezéssel. Kezdenek ismerkedni a dobbal és az alapvető ritmus eszközökkel.

Március 15. Színek: PIROS-FEHÉR-ZÖLD Beszélgetés a katonákról	Pám, pám, paripám Paripám csodaszép Pejkó	Gyí paci paripa Esik az eső Aki nem lép egyszerre Mondóka: Mennek a katonák Zh.: Gábor Áron rézágúja	Csákó hajtogatás Zászló festése, színezése	Ünnepi akadálypálya katonáknak	Katonás könyvek gyűjtése
Víz Világnapja Március 22, <u>Tavas</u>z közeledtének megfigyelése. Rügyfakadás, virágzó fák. Éled a természet, az erdő és a mező. Virágok megfigyelése a kertekben séta alkalmával Visszajönnek a madarak. Fészekrakás figyelése. Bogarak, lepkék megfigyelése. A nagyobbak magaságában lévő növények megfigyelése. Földigilisztá, hangyafarm meg-figyelése. Tavaszi időjárás jellemzői Napoztatjuk az arcunkat. Öltözködés jellemzői. Föld Világnapja Április 22. <u>Matematika</u>: Számlálgatások.	Mondóka, vers : Lepke, lepke szállj le Gyere tavasz várva várlak Lepke, lepke, kicsi lepke... Fecske, fecske, gyere csak.... Mese: Pl: Róka meg a pacsirta (Zilahi: Tavasz c. könyv) DJ: - Születéstől kisgyermekkorig - Esőjáték	Tiszta éneklés, a hangadó szerv helyes használata. Csiga-biga gyere ki Csiga-biga told ki szarvadat Én kis kertem kerteltem Katalinka szállj el Fecskét látok Hopp mókuska Zh.: Az árgyélus	Sodrással virágforma ragasztása Fű hajtogatása, vagdosása. Vattapamaccsal virágos rét Dugónyomattal tavaszi kép	Mászás rézsutos létra fokain előre-hátra. Léglabda leütés, elkapás, gurítás. Formák létrehozása szerpentes pálcával.	Tavaszi nagytakarítás Homokozó lesöprésének próbálkozása

Rész-egész összeállítások.					
<u>Húsvét</u>	Nyuszi fülét hegyezi Nyuszi, nyuszi, Feleselő nyulacska A kismacsi csengettyűje	Nyuszi ül a fűben Zh.: Nyuszi Gyszi fekszik - Hová mégy te kis nyulacska?	Gyurmázás: fészekbe tojások	Mozgásos játékok a szabadban	Nyúlfészek elkészítése, fű gyűjtése
<u>Anyák Napja</u>	Édesanyám tulipánfa Halkan puhán szírom pereg	Kicsi vagyok én Ültem ringó	Ajándékkészítés Édesanyának, Nagymamának	Labdajátékok az udvaron	Sütemény sütése (Anyák napja)

Kf. feladata: Szívesen legyenek együtt. Szeressenek együttes élményeket gyűjteni. A természet szépségét vegyék észre, örüljenek a megújulásnak, a sok színnek, illatnak. Egyéni elgondolásaikat kezdjék megtervezni és készítsék el. Ismerkedjenek a triangulummal. Örömet jelentsen számukra az ajándékkészítés. Ismerkedjenek a föld parányi élőlényeivel, melyeket nem pusztítunk, hanem vigyázunk rájuk, mint bármely előre a természetben.

<u>Ház körül élő állatok</u> közül különösen a kutya, macska, megfigyelése, külső jegyei, életmódjuk, az emberi gondoskodás. A baromfiudvar lakóinak meg-figyelése, külső jegyeik, táplálékuk, hasznuk Madara és Fák Napja Május 10. <u>Matematika:</u> Apró tárgyak válogatása, csoportosításuk nagyságuk, színük szerint. Formájuk, felületük nézegetése, tapintása.	Bodri kutya sétál A mi cicánk Macska, macska, csacska macska Kicsi kutya, vek, vek, vek Kukurikú jó reggelt Weöres S.: Kacsaúsztató Mese: A 3 kismacsi A kiskakas gyémánt félkrajcárja A három kiscica (Szutyejev) A három kiscsibe AJ: - Állathangok utánzása - Szólánc játék - Hová bújt el a kiscica? (névutók) - Kukurikú játék	Különböző zörejek hangjának megkülönböztetése. Elaludt az álmos cica Cirmos, cica, haj Cicukám kelj fel Mondóka :Erre kakas ZH: - Kitrákkott mese - Vadász, vadász (Gryllus) -Tarka kutya	Burgonya nyomatok készítése (pl.: tyúk lábnyoma) Olló használat pl: fű vágása stb. Papírtépés, ragasztás. Állatok mintázása gyurmából. Tenyérnyomattal bagoly Madárbáb (ujj) WC papír gurigából csibe Tyúk tenyérnyomattal	Átfutás széksorok között, kúszás, mászás széksoron. Hossztengely körüli gurulás.	Gyűjtő munka állatos képeskönyvek gyűjtése
--	--	--	---	---	--

	- Fejezd be! (kas) - Zizi evés nyelvvel DJ: Kiscsibék kikelése				
--	---	--	--	--	--

Kf. feladata: Az állatok iránti felelősségteljes magatartásuk alakuljon, erősödjön. Ismerkedjenek tárgyak anyagával, formájával tapintás útján. Zörejek hangjának (fa, fém, üveg, papír) megkülönböztetése.

A színek megfigyelése utcán, teremben és a természetben. <u>Matematika:</u> Apró tárgyak válogatása színük, formájuk, nagyságuk, anyaguk szerint. Formájuk, felületük tapintása, nézegetése. A színek közül a zöld, sárga, kék, piros, barna, fekete, megfigyelése a természetben.	A három pillangó DJ: Virágport gyűjtő méhecskék Keress egy virágot adott szín szerint! – zene segítségével	Fehér lilium szál Lepke, lepke, szállj le Mese, mese mátká	A meséhez origami figurák hajtogatása a gyermekek között. Színes papírok vagdosása. Színes pacákat, vonalakat festünk. Tulipán, pillangó festése, színezése Közös szívárványos kép festése	Csúszás háton, szer alatt. Szökdelés, egyszerű alakzatokon átlépés.	Adott napon, szabadott választott színszerinti ruhába érkezés az óvodába
---	---	--	--	--	--

Kf. feladata: Fejlődjön színismeretük, színérzékük. Érdeklődésük fejlődjön egymás iránt, a kapcsolattartás képessége és barátságuk egy-két társuk iránt erősödjön.

Csatangolás a Fenyvesben, Balaton parton. <u>Matematika:</u> Szétszórt elemek egymáshoz rendezése Pl: fej- törzs, autó-kerék stb.	Fésűs Éva: A büszke tölgyfa Az év folyamán megismert mesék mesélése, versek mondogatása, DJ: - Egy nap az óvodában	Az év során megismert dalok, énekes játékok, mondókák ismételése	Vizes homok gyúrása, formázása. Rajzolás színes krétával falra, járdára.	Játék a játszótéren	Apró megbízatások teljesítése
--	---	--	---	---------------------	-------------------------------

Kf. feladata: Jól ismert verseket egyedül is kezdenek elmondani, a megfelelő helyen szünetet tartva. Mozgáskultúrájuk fejlődjön.

Állandó jellegű munkák:

- Asztali díszek elrakása,
- Székek le-fölpakolása,
- Ábrázoló eszközök elpakolása,
- Ünnepenként csoportszoba, öltöző feldíszítése az óvónővel közösen,
- Udvari játékszerek ki-és elpakolása,
- Gyümölcsös tál bevitele konyhába,
- Papírsebkendő ki-és behozatala udvarra/ról,
- Étkezési füzet elvitele,

Jelölések:

SZJ: Szabad játék, szerepjáték, szervezett játék

ZH: Zenehallgatás

P: Projekt módszer

DJ: Drámajáték (gyűjt.)

AJ: Anyanyelvi játék (gyűjt.)

ET: Esettanulmány (gyűjt.)

**A FEJLESZTÉS TARTALMA
KÖZÉPSŐ CSOPORT**

Külső világ tevékeny megismerése Matematika	Verselés, mesélés	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás
<u>Mit csináltunk a nyáron?</u> A nyár legfontosabb jegyeinek összefoglalása, rendezése. Nyári élmények: fürdés, napozás, kirándulás, nyári gyümölcsök. <u>Matematika:</u> Kavicsok, kagylók összehasonlítása: sok-kevés. Gyümölcsök összehasonlítása szín, alak, nagyság szerint. J! Variakorong	Kiscsoportos versek, mesék ismétlése. -Zelk Z: Hova futsz te kicsi őz... -A kerek kő..(játékkal, mesével Nyár) -Bartos E.: Bogyó és Babóca- Egy nap az óvodában - Dombon áll egy... AJ! Mit hozott a NYÁR anyó? DJ! Kapcsolatteremtő-bemutatózó játék	Kiscsoportos dalok ismétlése. Badacsonyi rózsafán... Zh: Süt a nap, süt a pék (Gryllus)	Kavicsok, kagylók gyűjtése Balaton parton. Díszítés velük. Játék a homokban. Rajzolás bottal a földre, krétával a járdára. Gyurma (ismert technikák gyakorlása, gyurkálás, gömbölyítés, sodrás, mélyítés stb.) Jelek gyakorlása grízben, ceruzarajz	Természetes mozgások gyakorlása. Támaszugrások, egyensúlyozás. Udvari szerek alkalmazása.

Képesség fejlesztés: Tudatosodjon bennük, hogy ők középsősök. Fogadják szeretettel új társaikat.

Erősödjön beszédkedvük, bővüljön szókincsük. Fejlődjön megfigyelő, összehasonlító képességük. Kezdenek elemi következtetéseket levonni. Kezdenek dalokat egyenletes ritmussal kíséni (taps, dobantás, testrészek érintése stb.).

<u>Őszi időjárás,</u> természet változásainak napi megfigyelése. Pl: meleg, hűvös idő, szél, eső, levélhullás. Őszi táj színpompája. Az emberek alkalmazkodása az időjáráshoz. Néhány költöző madár megnevezése. Őszi terepasztal folyamatos bővítése. <u>Matematika:</u> Levelek,	Fésűs É: Őszi dúdoló Csukás I : Sün Balázs Fésűs Éva: A büszke tölgyfa Fésűs É: A bátor nyulacska Sarkady S: Édes ősz Szutyjev: Az alma W.S.: Kacsaúsztató Tordon Ákos: Madárszálló Csukás István: Sün Balázs	Lipem, lopom Eszterlanc, eszterlanc Hej, vára, vára Zh: Ősz szele zümmög Szállnak, szállnak... peregnek a levelek Hull a szilva a fáról Ettem szőlőt stb. Repül a, repül a...zálogos	Őszi levelek gyűjtése, préselése. Babaszoba, csoportszoba díszítése őszi levelekkel, ágakkal, levélfüzér készítése. Levélnyomatok festéssel, gyurmába nyomása. Díszítés terményekből/ lisztgyurma	Babzsák és labda használata fogás, dobás, ütés, elkapás stb. Támaszugrások padon. Futás gyakorlása. Egyéni versenyek.
--	---	--	---	---

gesztenyék, termények összehasonlítása számosságuk szerint (sok, kevés, ugyanannyi), alakjuk, nagyságuk, színük szerint. Hosszabb-rövidebb füzérek fűzése.	Diófánkon levél zörög Ugri meg Bugri Bartos Erika: Regölő Bartos Erika: Sünvacsora (Bartos Erika: Zakatoló c. verseskönyv) A fecskerepülőtéren (Peregnek ...76. o.) Gyors munka (Peregnek a levelek 84.o.) Osváth E: A kismadár búcsúja Csanádi I: Nyármarasztó AJ: Ping-ponglabda fűzés DJ: Mozdulatokkal a vers cselekménye Szőlőfürtön szőlőszem Fogfájós nyuszi Kajlaptapsi Madarak voltunk Erkenye, berkenye		Csipkebogyó lánc, mákgubó baba, gesztenye és termény bábok, figurák készítése. Süni készítése fogvájó, gyurma felh. Madáretető készítése	
---	---	--	---	--

Képesség fejlesztés: Fejlődjön beszédkedvük élményeiket verbálisan, manuálisan (rajz stb.) úton fejezzék ki.

Fejlődjön egymás iránti érdeklődésük, kapcsolattartási képességük. Kezdenek együttesen körben járni, szép testtartásra, mozgásra ügyeljenek.

<u>Őszi piac</u> gazdagsága. Őszi virágok, zöldségek megtekintése. Csalamádé készítése. <u>Matematika:</u> Gyümölcskosár összeállítása, letakarása,	Csanádi I: Alma Weöres S: Vásár Dénes Gy: Diószeg Veress M: Vasárnapi utazás Marék V: Kipp-kopp, tipp-topp	Zh: Hervad már a lombnak Hej, a sályi...	<u>Őszi gyümölcsök</u> mintázása. KT: Festés az őszi színekkel. KT: Őszi zöldségek ragasztása KT: Őszi gyümölcsök festése, vágása KT: Dugóval	Csúszás, mászás, eszközcsúsztatás. Kúszás, mászás, kétkézes alsódobás.
--	---	---	--	--

tapintással megállapítjuk, „mi van a kezemben?” J! Zöldség-gyümölcs memória Mi változott meg?	Gesztenyecsalogató Lókötő róka Szutyev: Az alma		szőlőnyomdázás, festés Szőlőfürt mintázása lisztgyurmából Gyümölcsök ragasztása tépéssel-mozaik Gyümölcskosár felületfestés	
--	---	--	--	--

Képesség fejlesztés: Gazdagodjon a tapasztalatuk az őszi sokféleségéről, bontakozzon cselekvő és feladatmegoldó képességük.
Manuális és verbális úton fejezzék ki gazdag, színes élményeiket. Az egyenletes lüktetés kiemeléséhez használjanak ritmushangszereket.

<u>Őszi munkák:</u> megfigyelése kertben, tereken, utcán. Őszi betakarítás. A munka fontossága. Diótörés Mi is előkészítjük tavaszra a kertünket. <u>Matematika:</u> Gyümölcsök, zöldségek számlálása, több, kevesebb, ugyanannyi.	Csoóri S: Moziba megy a Hold Tarbay E: Őszanyó Tücsök és az egér lakodalma. A 3 törpe. Hárs L: Levél az erdőből. DJ: Add tovább a mozdulatot Susog, susog a levél-mondóka A piros kabát kalandja Fecske Csaba: Borzpostás	Dalok ismétlése Itt a köcsög... Kecske van a kiskertbe Vilivári, hentesvári... Egyél libám	Sütőtök házikó készítése, be- rendezése. Színes újságképek gyűjtése, kivágása. Kéz-almafa	Futás, csúszás, kúszás, közben bújás, akadályátlépés. Függés térd és sarokemeléssel. Átbújás karikán.
--	---	---	--	---

Képesség fejlesztés: Érthetően, összefüggően beszéljenek élményeikről. Gyakorolják a kultúrált érintkezési, együttműködési szokásokat.
Halkan, hangosan beszéljenek, énekeljenek.

<u>A testünk:</u> A fejen található érzékszerveket ismerjék és nevezzék meg. A testápolás kellékei. Helyes testtartás. A test részeinek kapcsolata: kéz-láb. Kéz funkciója.	Mese: Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj. Milos M: Mese a vízilórol, aki félt az oltástól Fésűs Éva: Fogfájós nyuszi Tükröcske	Csön- csön gyűrű. Átadom a labdát mondóka Szőjünk, fonjunk kendőt Kicsi vagyok én Előre a fejedet...	Emberi alak mintázása: álló, ülő, fekvő. Az én csontváza- gyurmázás KT: Emberi alak összeállítása részekből, ragasztás,	Hossztengely körüli gurulás Volt egyszer egy öreg ember...
--	--	--	--	---

A testünk védelme. Az orvos gyógyító munkája. <u>Matematika</u> : Rövidebb, hosszabb testrészek összehasonlítása. Magasabb, alacsonyabb gyermekek összemérése.	AJ : Képolvasás Találós kérdések DJ : Virágníllás, hulló falevelek, hajladozó fák. Add tovább a jelet! Arckifejezések mimikával Fejem, vállam... Fáj a kutyámnak a lába Mészöly Miklós: A kis játszótársak c. mese	Azért varrták a csizmát-mondóka Dobi,dobi hátát Ez a lábam... Ugyan, édes komámasszony.. Zh : Árkot ugrott... Kecske ment a kiskertbe	színezés. Pontok összekötése- fiú, lány Krumpli nyomat készítése. Láb, kéz körül rajzolása, kivágása Babák körül rajzolása, hiányzó testrészek pótlása, ruha elkészítése Tabló készítése ("Ez vagyok én"-önarckép)	
---	--	---	--	--

Képesség fejlesztés: Figyeljék meg saját külső jellegzetes tulajdonságaikat (testséma fejlesztés) . Gyakorolják a higiéniai szokásokat képességeik szerint. Erősödjön én-képük. Ismerkedjenek a ritmushangszerekkel.

<u>Család</u> : A családnév megkülönböztető szerepe. A család bővítése a nagyszülőkkel. Felnőttek és gyermekek viszonya a családban. Tiszteld az idős embert. <u>Matematika</u> : Felnőtt és gyermek magasságának összehasonlítása (magasabb, alacsonyabb) Ítélet alkotások	Mese: A só. Fésűs É: A kismókus fél diója Gárdonyi G: Ugri meg Bugri (Peregnek: Ősz...) József A: Altató Veres Miklós: Tréfás rajz Bartos E: Apához Fésűs Éva: A 3 kiskecske Baráth G: Az én apukám Ha egyszer Apa leszek	Felugrott a Sára Elvesztettem zsebkendőmet Hej, a sályi piacon Eszterlánc Zh : Brahms: Bölcsődal Este jó...	A mi családuk rajzolással, festéssel. Pólyás babamintázás. Szalvéta színes papírok nyírása.	Járás, futás és mászás közben babzsák csúsztatás bottal. Egyensúlyozó járás padon.
--	---	---	---	---

Képesség fejlesztés: Fejlődjön a felnőttekhez, egymáshoz fűződő pozitív érzelmi kapcsolata a gyermeknek.
Beszéd közben szemkontaktust kezdjenek tartani. Ismerjék fel, az ismert dallamot dúdolásról.
Gyorsan, lassan legyenek képesek járást és éneklést összekapcsolni.

A család otthona. A lakás, lakcím fontossága. A lakás helyiségei, bútorzata. Családtagok munkája otthon, gyerekek megbízatásai. <u>Matematika:</u> A lakást díszítő tárgyak formája: gömbölyű és szögletes formák. Építések, testek összehasonlítása	Csukás István: Sün Balázs Tasnádi É: Borika takarít AJ: Szókincsbővítés Igaz-hamls állítások DJ: Otthoni tevékenységek Mit visz a kishajó? La Fontain: A tücsök és a hangya Kisgazdasszony vagyok én AJ ! Mondj egy mondatot, ami jellemző a családotra!	Énekes játékok ismétlése. Hej, vára, vára... Egy boszorka van ZH: Épít a mester egy kis házat ZH: Este jó, este jó...	Edények mintázása, díszítése. Kasírozás. A mi házunk-hajtogatás, díszítés KT: Házépítés	Léglabda leütése, elfogása, gördítése vonalak között. Egyensúlyozó járás, szökdelés székeken.
--	--	---	--	---

Képesség fejlesztés: Az otthonhoz fűződő érzelmi kapcsolat verbális kifejezése. Egymásért végzett munka öröme. Magas és mély éneklése, dallamív kézzel mutatása.

A téli ünnepeink: Mikulás, Lucázás, karácsony várása, készülődés és megünneplése. <u>Matematika:</u> Sütemények, ajándékok válogatása, csoportosítása, alakjuk, nagyságuk, ízesítésük szerint. Számlálásuk.	Advent- négy gyertya Mikulás és karácsonyi versekből válogatás. Osváth E. Megjött a Télapó Bartócz E. Jön a Mikulás DJ: Hóhullás, ujj-játék Kányádi S: Aki fázik, vacogjon Jön a Mikulás (mese) (Minden napra egy mese) Bogyó és Babóca: Télapó Dudás E: Mikulás Karácsony Advent Visszajött a répa Lassú léptek mondóka	Suttog a fenyves Ezüst szánkót hajt a dér A karácsony akkor szép Télen, nyáron zöld a fenyő ága A zöld fenyőfán... ZH: Hull a hó... Gryllus Vilmos- Nótás mikulás Mozart- Zenés szánkózás	Gyertyatartó, ünnepi asztaldíszek készítése. Üdvözlő kártya krumpli nyomattal. Rajzold le a Mikulást! Mikulás hajtogatása Gyöngysor fűzése pattogatott kukoricából. Sütemény formázása, díszítése.	Gurulóátfordulás rézsutos szerről. Csúszás háton, szer alatt.
---	--	---	---	---

	Radnóti B. Lili: A három fenyőfa (Tél csengői) Bartos Erika: Hógolyó c. könyvével ismerkedés K. L. Krisztina: Karácsonyra (vers)			
--	--	--	--	--

Képesség fejlesztés: Szerezzenek konkrét tapasztalatokat az örömköztetés szépségéről, a szeretet, összetartozás, megbecsülés érzéséről.

Legyenek ötleteik, találékonyak legyenek az ajándékok készítésében átadásában.

Törekedjenek a tiszta, szép éneklésre. Alakítsanak ritmuszenekart.

<u>Téli időjárás:</u> A természet változásainak megfigyelése. Téli öltözködés. Fűtés. Hideg hatása, víz, jég és hó tulajdonságai. <u>Matematika:</u> Kopasz fákon megfigyelni a vastagabb, vékonyabb ágakat, magasabb, alacsonyabb házakat. Hó vastagságát megmérni.	La Fonten: A tücsök hegedűje Liba áll a havazásban Visszajött a répa Grimm: A suszter manói Gazdag E: Hóember Aki fázik, vacogjon Varga K: Téli lakoma A didergő király (Móra F.) Zelk Z: Télapó és a hóember Bundavásár Bogyó és Babóca: Hóember Kovács Barbara: Majd megfagytam	Országúton nagy a hó Nincs szebb madár Esik a hó A Győri Györgynek Tekereg a szél Hóember, hóember... ZH: Oly szép a téli...	Ujjbábok készítése. Hóember hajtogatása papírból Buboréknyomda Körlapokból hóember készítése Hóember átrajzolása fekete kartonra, fehér ceruzarajz- téli kép Hóember hiányzó részeinek megrajzolása	40-50 cm széles sáv átlépése szerről szerre. Mászás előre-hátra sávokban babzsák csúsztatással.
---	--	---	--	--

Képesség fejlesztés: Bővüljön szókincsük a téllal kapcsolatos kifejezésekkel. Megfigyeléseiket szóban fogalmazzák meg.

Kezdenek alkalmazkodni egymáshoz. Fejlődjön együttműködési készségük.

A hőmérséklet változásait, az öltözködés kapcsolatát vegyék észre. Ritmusmotívum visszatapsolásával fejlődjen ritmusérzékük.

<u>Itthon telelő madaraink</u> megfigyelése. Nevük, mozgásuk, életmódjuk. Az emberi gondoskodás. <u>Matematika:</u> A madarak	Liba áll a havazásban Bartos Mária: Hógolyó Kányádi S: Betemetett a nagy hó	Nincs szebb madár. ZH: Madár voltam álomban Az árgyélus	Erdő rajzolása, festés Madaras képek kivágása – könyvjelző készítés.	Egyensúlyozó járás, szökdelés székeken. Hossztengely körüli gurulás.
--	---	--	---	---

számlálása repülés stb. közben. Képek csoportosítása 2-3 szempont szerint, tollazatuk színe, költöző madár-e stb.	Móra F: Talpas Tardon Á: Egy szem cinke erdei élete Hogyan tanultak énekelni a baglyok (Minden n.) Mese az eltévedt kis verébről Szalai B: Egy didergő kismadár	kismadár Eresz alól fecskefia... Egyél libám Madarak voltunk Kácsa, kácsa Nád alól és köd alól Száll a madár	Téli terepasztal kialakítása (kéznyommal gyurmából) Madáretető készítése dobozból, színes papírból Madár színezése, szárny hajtogatása KT: Madaras kép rajzolása, vágás, színezés technikájának alkalmazásával	J: Fészekfogaló
---	---	---	--	------------------------

Képesség fejlesztés: Az állatokról való gondoskodással erősödjön érzelmi életük, értsék meg az emberi munka fontosságát. Aktívan kapcsolódjanak az ismeretszerzési-tapasztalati folyamatba. Halkan-hangosan énekeljenek, mondókázzanak és gyakorolják a dallambújtatást.

Téli sportok, játékok az óvoda udvarán: hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, korcsolyázás. <u>Matematika:</u> Különböző formák létrehozása jégből pl: téglatest, gömb, henger stb. fagyasztással. Jégvár építése.	Weöres S: Nől a dér álom jár Fésűs Éva: A korcsolyázó mackó Tóth A: Titokzatos hóember AJ: postás játék Bővítsd a mondatot	Téli dalok ismétlése	Hókukac, hóember, hómaci építése az udvaron. KT: Építés - Mikulás háza	Gurulóátfordulás rézsutos szerről
---	---	----------------------	--	-----------------------------------

Képesség fejlesztés: A közös játék örömeit érezzék át, felszabadultak legyenek. Óvják saját magukat és a kisebb gyermekeket a balesettől. Használják a hangszereket, zenekart alakítsanak.

<u>Farsangi multságok.</u> Több hetes készülődés, vidám sürgés-forgás. <u>Matematika:</u> Tükörképpel szimmetrikus formák létrehozása.	A bú sírjon a fagyon (köszöntő) Sarkadi S: Farsang Kiszézés Farsang napján (vers) Mentovics E: Télkergető Gazdag E: A bohóc	Farsang van az óvodában Itt a farsang Járjunk táncot Mit játszunk Mackó, mackó Hopp Juliska	Álarcok, szemüvegek készítése, díszítése különböző technikákkal (vágás, ragasztás, festés stb.)	Csúszás háton szer alatt, lendületszerzés a szeren. Függésből indítással – kézállás előkészítés
---	---	--	---	---

	köszöntője Serceg, perceg... Szalai Borbála: Bálba készül a számár Balla P.: Páros mondóka	Tinci-tánci Eszterlánc ZH: Maszkabál CD Mesebeli karnevál (zene, mozgás, dal)	Bohócok ragasztása, hajtogatása Bohóc flakonból	
--	---	---	--	--

Készség fejlesztés: Közös tapasztalatai, együttműködési készségük fejlődjön.

Vegyék észre és fogadják a humoros dolgokat mindig valamin és ne valakin nevessenek. Fejlődjön ritmusérzékük ritmuskiemeléssel, használják a dob, tapsoljanak.

<u>Rügyeztetés, csíráztatás,</u> hajtás (bab, borsó, kukorica, burgonya, búza, ágak stb). A meleg – fény víz hatásának megfigyelése. <u>Mat:</u> Termények számlálása.	Fésűs É: Télkergető hóvirág Nemes Nagy Ágnes: Futóbab Kicsi mag a föld alatt	Mondókák ismétlése. Mi szél hozott kis futár ZH.: Tavaszi szél	Aranyág festése, vágás és ragasztás.	Karikagurítás padok között. Ugróiskola
--	--	---	--------------------------------------	---

Készség fejlesztés: Tudják, hogy a növény is élőlény, ismerkedjenek meg életét, fejlődését befolyásoló tényezőkkel.

Ritmusmotívumokat tudjanak visszatapsolni. Hozzanak létre ritmikus szövegeket adott témában.

<u>Közlekedés:</u> Gyalogos közlekedés megfigyelése, gyakorlása. P: Biztonságos óvoda <u>Matematika:</u> Utak szélessége, keskenysége, görbeség, egyenes. Látni és látszani Védőfelszerelések	Poros úton kocsi zörög Weöres S: Haragosi Kocsi és vonat Balogh J: Jelzőlámpa Fésűs É: Pöttömke piros vitorláson AJ: Mi válltozott meg? Közlekedési fogalmak gyűjtése Jut eszembe Dobbants-tapsolj! Imre I.: Közlekedj okosan! Szalai B.: A jelzőlámpa	Jön a kocsi ZH.: Balra nézek, jobbra nézek	Utazási emlékek rajzolása, festése. KT: Képalakítás járművek ragasztása KT: Közlekedési utak építése	Íves mélyugrás helyből
--	--	--	--	------------------------

Készség fejlesztés: Gyakorolják a helyes közlekedési magatartást, fejlődjön térbeli tájékozódó képességük.

A ritmus motívumot egyénileg is kezdjék visszatapsolni (ritmusvisszhang játék)

<u>Közlekedő járművek</u> megfigyelése <u>Matematika:</u> Osztályozásuk nagyság, sebesség, funkció stb. szerint. Sorozatok létrehozása.	Veres Miklós: Vasárnapi utazás	Gyí, paci, te fakó	Vonat, autó, kocs készítése dobozokból Repülő, csónak hajtogatása, színezése	Léglabda leütés, gurítás
--	-----------------------------------	--------------------	---	--------------------------

Készség fejlesztés: Fejlődjön megfigyelő, összehasonlító képességük.

Gyakorolják a csoportosítást, alakítsanak ki adott szempont_szerint sorozatokat.

A magas és mély hangokat kezdjék mutatni térben az énekléssel egyidejűleg.

<u>Közlekedési táblák</u> , lámpák megfigyelése, zebra szerepe. <u>Matematika:</u> Formák (háromszög, négyzet, körlap, téglalap) megfigyelése és létrehozása (táblák)	Autós mese	Jöttem karikán	Hajó, repülő hajtogatása, úsztatása.	Labda ütögetése, egymásnak gurítása, dobása.
---	------------	----------------	--	---

Készség fejlesztés: Fejlődjön önfegyelmük, állóképességük.

Gyakorolják a síkidomok neveit, a természetben, környezetükben figyeljenek fel ilyen formákra, illetve hozzanak létre maguk is.

A dallamritmust tudják megkülönböztetni az egyenletes ritmustól.

<u>Látogatás a vasútállomáson:</u> Az állomás berendezései. <u>Matematika:</u> Vasúti sínek hosszúsága, párhuzamosság. Távlatok. Sorszámok. KT: Rendszerező	Weöres S: Kocsi és vonat	Dalok ismétlése	Vasúti terepasztal készítése. KT: Közlekedési kép készítése KT: Járművek összerakása síkidomokból	Átlépés, támasz ugrás négyzetből négyzetbe.
---	-----------------------------	-----------------	---	--

Képesség fejlesztés: Fejlődjön szóbeli kifejező készségük, szókincsük. Gyors és lassú mozgás gyakorlása. Gyakorolják a térbeli relációkat.

<u>Tavaszi:</u> Az időjárás hatása a természetre. Figyeljék meg a levegő felmelegedését, a	Gazdag E: Fecskenóta Osváth E: Ébresztő Zelk Z: Tavasz dal	Vígan dalol a madár Ennek a kislánynak Sándor napján	Rajzolás színes krétával a járdára.	Léglabda leütés, elkapás, gurítás padon.
--	--	--	--	---

természet változását, az ember alkalmazkodását. VÍZ VILÁGNAPJA <u>Matematika:</u> Egyenes és görbe zárt és nyitott vonalak szerpentin szalaggal.	Káldi J: Hóvirág Zelk Z: Hóvirág Mici-maci az erdőben (vers) Zelk Z: Hová szaladsz vízipók? A hattyú, csuka meg a rák (orosz mese) Dudás E: Tengeri... Gazdag E: Hol lakik a halacska?	Komatálat hoztam Koszorú, koszorú Zh.: Csepp,csepp, csepereg Mit mos, mit mos...	Tulipán, hóvirág hajtogatása Halak, tengeri állatok rajzolása, színezése, festése	
---	--	--	--	--

Képességfejlesztés: Ismerkedjenek új kifejezésekkel. Vegyenek észre és fogalmazzanak meg elemi ok-okozati összefüggéseket. Vonjanak le elemi következtetéseket. Kettes lüktetés és motívumhangsúly kiemelése.

<u>Az időjárás és az emberi tevékenységek:</u> Kerti munkák, magaságyásba ültetés. <u>Matematika:</u> Ásás közben könnyebb, nehezebb földkupac becslése, mérése.	Sarkady S.: A huszár Fésüs É: Mókus Péter kiskertje Fésüs É: A békakirály papucsá Zelk Z: Hová szaladsz vízipók? Gazdag E: Pici csibe alszik Az aranyos tarajos kiskakas Mese a falánk tyúkocskáról AJ: nyuszi pajtás hogy vagy? Mondj egy mondatot! DJ: állatok mozgásának utánzása Zelk Z: Tavaszi dal	Koszorú, koszorú	Gyurma alapra kép készítése különbféle termékekből.	Formák létrehozása szerpentes pálcával.
---	--	------------------	--	---

Képesség fejlesztés: Szerezzenek tapasztalatokat a munkavégzés folyamatairól. Becsüljék egymás és a felnőttek munkáját. Zörejek és egymás hangját ismerjék fel.

<u>Állatok:</u> Háziállatok meglátogatása, etetése, külső jegyek meg-figyelése. <u>Fecskék</u> gólyák, bogarak, lepkek Figyeljék meg az állatok megváltozott életét. <u>Matematika:</u> Összehasonlítások (nagyság, számosság, táplálék	Móra F: Sündisznócska lovagol Csőr anyó cipellője Kié a fecskéfészek? A csillagszemű juhász c. népmese Simon L: Szól a kakas	Bújj, bújj zöld ág Hajlik a meggyfa Gólya, gólya gilice Benn a bárány... Kisegér, kisegér... Zh: Volt nekem egy kecském	Mese illusztráció Zacskóbáb készítése (cica) Viasszal előrajzolt kép festése Vonalvezetés (egyenes, görbe) Házi állatok átrajzolása,	Hossztengely körüli gurulás rézsutos szeren.
--	---	---	--	--

szerint). Párosítások. Kisebb, nagyobb, több, kevesebb. Számlálás.	A szegény ember állatai Én vagyok a nyuszi Nyuszi fülét hegyezi	A gúnárom elveszett A bundám szőrös Nyuszi Gyszi fekszik	színezése (kopírozás) Gyurmázás- háziállatok Magok válogatása KT: állat puzzle Terepasztal: baromfiudvar	
--	--	---	--	--

Képesség fejlesztés: Védjük, óvják a környezetükben levő állatokat. Kapcsolódjanak be az állatgondozásba, illetve védelembe otthon.
Egyszerű táncmozdulatokkal érzelmek kifejezése.

<u>Tavaszi virágok:</u> Tulipán, jácint, gyöngyvirág, orgona felismerése. Növények gondozása, védelme. <u>Matematika:</u> Sorozatok létrehozása, virágok, fák, bokrok nagysága szerint	Hosszúlábú gólya bácsi Fésűs É :Tavasszal Móra F: Húsvéti tojások Fésűs É: A szívtelen csiga Nagytakarítás a Napnál AJ: Mi van a zsákban? Szógyűjtés Zelk Z: A három nyúl DJ: Tyúkanyó tojásai Kis pillangó Lepke, lepke... Katicabogár	Én kicsike vagyok A pünkösdi rózsza	Virágok, fák festése a szabadban Húsvéti készülődés Komatálazás Tojás díszítése, színezése, festés (mandala) Tojástartó sajtos dobozból	Léglabda gurítás szeren mászás közben kézzel, lábbal
--	--	--	---	---

Képesség fejlesztés: A tavasz szépségének, a megújulásnak észrevétele, verbális megfogalmazása (színek, illatok, formák szépsége).
Egyenletes lüktetés és ritmustapsolás összekapcsolása.

<u>Tavaszi zöldségek</u> gyümölcsök. Zöldségbolt megtekintése. Salátakészítés. <u>Matematika:</u> zöldségek, gyümölcsök formája. Számlálás. Színek	Anyák napi versek. A színek születése Bogyó és Babóca Devecsery László: Színek	Anyák napi dalok Tavaszi dalok ismétlése.	Gyümölcsök, zöldségek mintázása. Ajándék készítése anyák napjára KT: Szivárvány készítése	Függésben lengés, leugrás, lajhár függés.
--	--	--	--	--

	Gryllus Vilmos: Színvilág		színkeveréses	
--	------------------------------	--	---------------	--

Képesség fejlesztés: A szeretet érzésének kifejezése szóban, gesztusokkal.

Mélyüljön az édesanya, nagymama iránti megbecsülés, tisztelet érzése.

Fejlődjön megfigyelőképességük, emlékezetük. Örömmel, hangosan, jól tagoltan verseljenek, énekeljenek.

<u>Tavaszi</u> - rendszerezés. Ismeretek rögzítése. <u>Matematika:</u> Hosszabb, rövidebb szárú virágok, összehasonlítása becsléssel, méréssel.	Irodalmi anyag ismétlése.	Dalanyag ismétlése.	Virágok, madarak hajtogatása papírból. KT: Közös tavaszi kép, montázs, kollázs készítés.	Sorozat ugrás hajtott kötél alatt átfutás.
--	------------------------------	---------------------	--	---

Képesség fejlesztés: Udvariassági szokásokat figyelmeztetés nélkül alkalmazzák.

Illedelmesen köszönjenek, kérjenek, köszönjék meg, ha kapnak valamit.

Fejlődjön megfigyelő képességük, figyelmük tartóssága, átvitele. Dallamokat ismerjenek fel dúdolásról.

<u>Óvodánk környéke:</u> A posta, péküzem látogatás, Könyvtár megtekintése, könyvkölcsönzés. Könyvek visszavitele, film megnézése. <u>Gyermeknap</u> versenyjátékok az óvoda udvarán, együtt. <u>Matematika:</u> Sok, kevés könyv megszámolása. Egyenes és görbe utak, járdák megfigyelése. Reich Károly emlékmű	Mesék, versek ismétlése.	Énekek, játékok ismétlése.	Kacsaringós, egyenes utak festése. Az otthontól óvodáig –az óvodától könyvtárig vezető út lerajzolása.	Labda és kötélgyakorlatok.
---	-----------------------------	-------------------------------	--	----------------------------

Képesség fejlesztés: Erősödjön az egyén és a csoport kapcsolata.

Alakuljon ki a gyermekben egy pozitív énkép, fogja fel helyét, szerepét a csoporton belül. Problémáit kezdje megbeszélni társaival

Jelölések:

SZJ: Szabad játék, szerepjáték, szervezett játék

ZH: Zenehallgatás

P: Projekt módszer
DJ: Drámajáték (gyűjt.)
KT: Kooperatív technika
AJ: Anyanyelvi játék (gyűjt.)
ET: Esettanulmány (gyűjt.)

SZEPTEMBER	22. Autómentes nap 30. Népmese napja
OKTÓBER	01. Zene Világnapja 04. Állatok világnapja
NOVEMBER	11. Márton nap
DECEMBER	06. Mikulás 13. Luca nap Karácsony
JANUÁR	22. A magyar kultúra napja
FEBRUÁR	02. Medve nap Farsang
MÁRCIUS	06. Energiatakarékossági Világnap 08. Nemzetközi nőnap 15. 1848-as Forradalom 22. Víz Világnapja
ÁPRILIS	11. Költészet napja 22. Föld napja Húsvét
MÁJUS	10. Madarak és Fák napja 20. Méhek világnapja 31. Dohányzásmentes világnap, Gyereknapi

**A FEJLESZTÉS TARTALMA
NAGYCSOPORT**

Külső világ tevékeny megismerése Matematika	Verselés, mesélés	Ének- zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás
<u>Nagycsoporthoz tartozók lettünk.</u> nyári élmények felelevenítése kis- és középsős élmények felelevenítése. Ismerkedés egymással, az új gyerekekkel. Időjárás összehasonlítása: nyár vége, ősz eleje Matematika: Tárgyakból látható, hallható, tapintható stb. sorozatok létrehozása- nyáron gyűjtött kincsek válogatása. Kagylók válogatása súly-, és magasság összehasonlítása KT: Közös feladatvégzés 4-5 fős csoportokban (számlálás, sorozat)	Tavalyi kedves mesék ism. a gyerekek kívánságára. A kiskakas gyémánt... Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj Én elmentem... Cini- cini muzsika... Badacsonyi rózsafán Weöres S.: Barangolók c. verse Csanádi I. Nyármarasztó c. verse Kányádi S: Nyári alma Nyári alma ül a fán A mi mesénk- meseszöveg AJ: mért jó nekem nagycsoporthoz tartozni- mondatalkotás, szótalálás DJ: bemutatkozó, kapcsolatteremtő játékok Horváth I.: Nyár és ősz A vajaspánkó Sarkadi S.: Édes Ősz	Tavalyi dalok ismétlése Cifra palota Bújj, bújj zöldág Lipem, lopom... Körtéfa, körtéfa... Alma, alma... Eszterlanc... Egy üveg alma... A kálói szőlőbe Zh: A Vargáék ablaka Lenn a mély völgy ölén Négy vándor jár Egy aranyat leltem KT: szabadon választott dal előadása közösen	Nyáron gyűjtött kincsekből kép készítése. Emberalak gyurmázása, jégkrém készítése papírból és spatulából. Nagy lapra lerajzoljuk magunkat- Ilyen lettem. KT: balatonparti élmény Vágás, ragasztás- ez a mi csoportunk. Aszfalt és tábla krétával rajzolás az udvaron Nyári élményem- ceruza rajz Jelek körberagasztása tépéssel-mozaik Kagylókból, kövekből kép készítése Terepasztalra a Balaton és környéke Törölköző készítése papírból	Futások tempóváltással, szökdelés Futó- fogójátékok
Munka: Gyűjtőmunkák („kincsek”gyűjtése) csoportszobánk berendezése, alakítása, ötletelés, közös munkaszervezés, munkavégzés K , udvari játékok				

válogatása, udvarrészek berendezése, elosztása K				
Képesség fejlesztés: Fejlődjön egymás iránti érdeklődésük, kapcsolattartási képességük. Bizalommal forduljanak a környezetükben élő felnőttekhez. Figyeljék meg önmaguk és egymás jellegzetes tulajdonságait. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat fogalmazzák meg. A dalok, mondókák egyenletes lüktetését fejezzék ki tapssal, dobbal. A sokszor hallott dalokat ismerjék fel dúdolásról, énekeljenek szótagokkal.				
Óvodánk környéke, lakóhelyünk. Közei intézmények, és az ott dolgozók munkája. Látogatás a Postára, levélfeladás. Utcák nevei, óvodánk környéke, felszín és domborzati viszonyok. Matematika: Halmazok szétválogatása adott és egyéni szempontok szerint. Építés különböző elemekből KT: logikai lapok válogatása különböző szempontok szerint, majd közös kép készítése a logikai lapok felhasználásával	Egy utcában volt egy bolt A sámsoni piacon Újra az oviban c. vers Szüret Helyet, helyet... Nagy örömmel kijelentem Tizenkettő, tizenhárom Elmúlt a nyár Petrolay M.: Az erdei kalács Hermann M.: A falevél Nagy L.: Balatonparton c. verse Mese: Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack Beszélgetés könyvekről AJ: az én kedvenc könyvem-szótalálás, mondatalkotás/folyamatos/ Saját szavaival, hozott könyv bemutatása	Kiszáradt a diófa Kőketánc Érik a szőlő Ettem szőlőt Fű, fű, fű...- mondóka Ti csak esztek, isztok... Zh: Ősszel érik babám Vivaldi- Négy évszak	Vágás, ragasztás- a mi utcánk Postaláda festése Rajz készítése a postalárába a szülőknek Levél hajtogatása a szőlőhöz Levél és háttér festése a szőlőnek Élményrajz- szüret Őszi falevél készítése színezéssel Rajzolás nagy csomagoló papírra- óvodánk és környéke. Szőlőszemek vágása, szőlőfürt ragasztása Térképrajzolás bottal az udvaron. Terepasztal készítése.	Futásgyakorlatok irányok szerinti akadálykerüléssel. Távolugrás.
Munka: Gyűjtőmunkák térkép és terepasztal elkészítéséhez, szervezés, megvalósítás K, utómunkálatok, rendrakás K, séták során gyűjtőmunkák, szervezés, munkamegosztás K				
Képesség fejlesztés: Fejlődjön a gyerekek közötti társas kapcsolatteremtés és kapcsolattartás. Gyakorolják a térbeli relációkat tevékenységek során. Fejlődjön vizuális memóriájuk. Gyűjtsenek és mondjanak különböző hangutánzó szavakat megfelelő artikulációval. Énekeljenek csoportosan és egyénileg halkan, hangosan váltakozva. Érezzék meg és érzékeltesék a negyed szünetet jól látható mozdulatokkal- pl. vállérintéssel.				
Az ősz. Séta a Balatonra- változások megfigyelése- víz hőmérséklete, hűvösebb idő, kevesebb az ember, öltözködés.	Horváth S.: A nyár és az ősz c. verse Fésüs Éva: Bundavásár című mese Osváth E: Útra kelt a nyár c.	Zíbor, zábor Erzsébet asszony A szemesi szőlőhegyen Zh: Rózsa szirma... Ősz szele zümmög	KT: Festés emlékezet után-őszi Balatoni kép Őszi díszek készítése különböző technikákkal Pók készítése vágással,	Kislabda hajítás teniszlabdával.

Matematika: Nyitott mondatok. Igaz és hamis állítások. Séta a fenyvesben Levelek, termések, virágok, bogarak megfigyelése. Matematika: Építés testekből. Másolás 2-4-6 elemből készített építményt.	verse Fésűs Éva: Őszi bújócska Móra F.: A cinege cipője Tordon Á.: Ősszel c. verse AJ: fejezd be a mondatot: Az őszi Balaton... DJ: Mit érezhet?- mutasd, mondd, párbeszéd K Szógyűjtések ősszel kapcsolatban KT: Igaz-hamis állítások	Vivaldi: Négy évszak KT: Csapatalakítás zenére (éneklés, mondókázás, hangszeren ritmus, egyeztetés)	ragasztással Szület:- emlékezet utáni rajz Hajtogatás: vitorlás hajó, csónak Terepasztal-Balaton Gyurmából emberek mintázása a vízbe és a partra Falevél mandala Rajzolás emlékezet után- sétáltunk a Fenyvesben Levelek, virágok préselése-képkészítés KT: Páros rajz-ősz	Támaszugrások változó körülmények között (udvari játékokon és tornaszereken)
<u>Munka:</u> Levelek, termések, virágok, kagylók, ágak gyűjtése, válogatása, rendszerezése, díszítése, rendezése a csoportszobában, terepasztal, dekorálás, szárítás, préselés K, tornaszerek elrendezése az udvaron, helyére rakás.				
<u>Képesség fejlesztés:</u> A mindennapi beszédben, szituációban alkalmazzák megfelelően a kérést- köszönést- kérdezést. Fejlődjön vizuális- tapintásos érzékelésük, összehasonlító képességük. Fejlődjön tempó-, dinamika-, és ritmusérzékük. Gyakorolják a megfelelő kifejező magatartásmódokat.				
Kirándulás az erdőbe- P az erdő színei, hangjai, illatai. Lábnyomok olvasása. Erdei termések. Viselkedés. <i>Matematika:</i> Több- kevesebb, szélesebb – keskenyebb út Magasabb- alacsonyabb fák, bokrok Vastag- vékony fatörzs Sorozatokat alkotása erdei kifejezésekkel u.a. Számlálás gyakorlása Őszi gyümölcsök P, termények -gyűjtés, élősarok kialakítása -saláta, gyümölcsle készítése. P.: Látogatás az Androsics Pincészetbe	Fésűs É: A hinta c. meséje Fésűs É: Kajlatapsi Petőfi S: Itt van az ős c. verse Tóth Eszter: Kirándulás Mondóka: Madarak voltunk... Székely Zoltán: A három törpe AJ, DJ: bizalom játék, igaz-hamis Ősz anyó ajándéka... Az erdőben... mondatalkotás Móra F: A cinege cipője Takács Gy: Születi vers Görögdinnye, török tök... AJ: találós kérdések gyümölcsökkel,	Egyszer egy erdőben-mondóka Hej, a sályi piacon... Itt a köcsög- mondóka A kállói szőlőbe Szállnak, szállnak... Somvirág, somvirág ZH: Jaj, de árva Erdő, erdő Hull a szilva Vivaldi – 4 évszak-ősz Ág, ág, kicsi ág Édes almát hoztam én Ettem szőlőt Alma, alma... Egy üveg alma Kiszáradt a diófa Lipem, lopom...	Erdei virágok, levelek szárítása, csoportszoba díszítése Tányérformára őszi fa festése Levélfüzér készítése Levélnyomat készítése zsákvásonra Falevél manó Erdei terepasztal: sün préselt levelekkel díszítve Mintázás-őszi gyümölcsök- sütés, festés Alma mozaik Festés, ragasztás- őszi virágok	Mélyugrás jelölt sávba. Kézállás előkészítése. Csúszás, kúszás, mászás babzsák továbbítással. Egykezes alsó és felső dobás.

Őszi gyümölcsök forma, szín, íz, tapintás Matematika: Adott testekből különböző építmények létrehozása. Halmazok képzése Sorozatok-Nagy bevásárlás Mátrix- Töltsd ki a teret! Almafüzér készítése Kísérletezés almával (félbevágva, citromlével leöntve, zacskóba téve, aszalva radiátoron) Interaktív tábla: Természet ecsete, Keresd a helyét!	gyümölcs szüret, szóposta, ajak és nyelvgyakorlatok Az alma igaz-hamis játék DJ: két gyümölcs beszélget Fecske Cs: Borz a postás c. verse Szőlőfürtön szőlőszem KT: A mi mesénk - meseszöveg KT: Szógyűjtés csapatokban – erdő Diafilm: Szóló szőlő...	Körtéfa Piros alma csüng a fán De jó a dió Érik a szőlő	Alma, körte festése, ismerkedés a gombfestékekkel Szőlőfürt készítése KT: Erdei élmény rajzolása csapatban Gyümölcstál készítése újságból kivágott képekből. KT: Erdei kirándulás élményrajz Pénz készítése papírból színezéssel és vágással, pénztárca hajtogatás, Gyümölcskosár: festéssel és nyomdázással KT: meseillusztráció készítése Alma és körtefa harmónika hajtással Térbeli alma és körte	
Munka: Gyűjtőmunkák, erdei kincsek, térkép, felhasználás, rendezés, válogatás, dekorálás az óvodában K, kiránduláshoz szükséges eszközök előkészítése, válogatás, gyümölcssaláta, gyümölcstál készítése, gyümölcsök- gyűjtőmunka, aszalás, gyümölcstál rendezgetés, eszközök előkészítése, rendrakás, aprítás K gyümölcslé készítése gyümölcscentrifugával, előkészület, rendrakás K				
Képesség fejlesztés: A közösen végzett munka során fejlődjön együttműködésük, szívesen segítsék egymást. Ismerkedjenek meg egyszerű munkafolyamatokkal, tapasztalják meg munkájuk értelmét, célját. Gondolataikat próbálják összefüggően elmondani. Emeljék ki a dalok és mondókák ritmusát tapssal, játsszanak ritmus- visszhang játékot. A különféle hangszíneket ismerjék fel, nevezzék meg irányukat is.				
Őszi munkák- P levélseprés Szüret-alma, szőlő, dió, kukorica, burgonya - virágoskert rendezése, - virágok cserepezése. P zöltséges játék ETGY értékelések Magas ágyás gondozása Ismerkedés a zöltségekkel, alakjukkal és formájukkal Egészségvédelem	Donászy M.: Dióverés c. Verse Gyárfás E. : Sorakozó Az okos lány c. népmese AJ, DJ, KT Csapatnév választás, csatakiáltás gyümölcstről Kormos I. :Mese Csirió mókusról Páskándi Géza: Konyhakertben s a kert körül	Hold, hold Elvesztettem zsebkendőmet... Most viszik... Ettem szőlőt... Görögdinnye, török tök... Hej, a sályi Itt a köcsög... Lipem, lopom... Köketánc, köketánc... Vivlivári... ZH: Madár voltam...	Díszítés- gyurmaalapba termésekkel. Mozaikragasztás: őszi gyümölcsök Meseillusztráció –Alma c. mese KT Almanyomattal bordúrkészítés Töklámpás készítése Almás palacsinta Batikolás- levelek,	Futás, kúszás, csúszás közben bújás. Akadály átlépés. Függés célba ugrással

Matematika: -Zöldek szétválogatása színük és méretük alapján Síkdomok tulajdonságainak ism. és létrehozása pálcikából, stb Nyár és őszi jellemző jegyeinek összehasonlítása- rendszerezés. P, K, ETGY, DJ Matematika: Halmazok összehasonlítása-becslés, összemérés	c. vers Mondóka: Hátamon a zsákom Móra Ferenc: A cinege cipője Zelk Zoltán: Kecskére bízta a káposztát Veres M.: Vasárnapi utazás Benedek E.: Szőlő szőlő Fésűs Éva: -Őszi dúdoló - Az erdei kalapos AJ, DJ, ETGY Mit érezhet a Balaton? Szógyűjtések KT Jancsik P.: Három gyümölcs c. verse Szutyev: A répa	Erdő, erdő, erdő Ence, Bence Egy üveg alma... Kiskertben az ürge- mondóka Zöldparadicsom ZH: Virágéknál ég a világ Mackó brummog Hullik a fáról a sárga levél Kecske ment a kiskertbe	virágok zöldek rajzolása, gyurmázása zöldség báb készítése zöldek képeinek kivágása újságból zöldség színező	
<u>Munka:</u> almaszüret, szőlőszüret, kukoricaszedés, dióverés, előkészületek, rendezés terepasztalon, vásárlás, gyűjtő munka, sütőtök sütés, almáspite sütés, előkészítés, rendrakás, gyűjtőmunkák, bútorok előkészítése.				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Rendszereződjön, rögzüljön a gyerekekben az őszi kapcsolatos ismeretanyag. Fejlődjön összerendezett mozgásuk. Gazdagodjon cselekvéses- és szóbeli kifejezőkészségük, bővüljön szókincsük. Ismerjenek fel egyszerűbb ok- okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben. Ismerjék fel a dalokat kezdő és záró motívumokról, gyakorolják a dallambújtatást. Bátran énekeljenek egyénileg is.				
A család: - család neve, családtagok neve, - lakcím, - a család otthona. Matematika: Kiterjedések, magasabb -alacsonyabb, szélesebb – keskenyebb, kövér-savány Családtagok munkája otthon, gyerekek helye. Ünnepek otthon. Matematika: Űrtartalom- mérés,	Gazdag E.: Vendégvárás c. verse Fésűs Éva: -A három kiskecske c. meséje -Őszi dúdoló Andersen : A rút kiskacsa Móra F. : A cinege cipője AJ, DJ : szőlőnc játék, bemutakozó, kapcsolatteremtő játékok, munkák elmutogatása, játéka, meseszöve AJ : mondatalkotás Katajev : Hétszínvirág c. meséje	Mért küldött az úrasszony... Jöttem karikán... Hej a sályi piacon Itt a köcsög... Hej pipám, paripám Kis kece lányom Mély kútba tekintek Hej meszelő, meszelő Hold, hold Elvesztettem zsebkendőmet... Zöld paradicsom Eszterlanc, eszterlanc Cifra palota Bújj, bújj zöldág Tekereg a szél Zh: Anyám, édesanyám...	Mintázás- a mi családunk, rajolás Festés- önarckép Apák napi ajándékkészítés Barkácsolás dobozokból-otthonunk Fiúk, lányok (báb) legyezőhajtással Csoportfa ujjlenyomattal Házak festése Vágás, díszítés, hímzés- terítő Otthonunk festéssel Varrás	Csúszás, kúszás sávokban Járás, futás és mászás közben babzsák csúsztatás.

becslés, a víz tulajdonságai. Márton nap: -mécses gyújtása-a szeretet lángja -séta a faluban- Márton napi kincskeresés Természetfilm a libákról Vonalvezetés kukoricával	Hátamon a zsákom Jákobnak volt hat fia Arany J. : Családi kör c. verse Mezei A. :Apa és fia Bartos E. :Apák Bágyi Bettina : Az én Apukám Egyedem-begyedem mondóka Szent Márton legendája Ludas Matyi Árok partján ül egy liba Verseghy E. : Libanátha	Kolozsváros olyan város Miért vagyok? Dolgozni szaporán Most viszik, most viszik ZH: Este van már... Cickom,cickom A gúnárom elveszett KT: Egyél libám... Hatan vannak... Száz liba egy sorba Süssfel nap	Gombvarrás Az én családom (hengerből) Spatula gyerek Pogácsasütés Papírtányér liba Libavarrással Libás képfestéssel Libás, Márton napi színezők Libák gyurmából, falusi udvar	
Munka: nagytakarítás a csoportszobában, öltözőben, eszközök előkészítése, elrakása, bútorok ki- és visszapakolása, szekrényekben rendrakás, babaruhák hajtogatása K				
Képesség fejlesztés: Mélyüljön a gyerekekben a családtagokhoz kötődő szeretet érzése. Gazdagodjanak még több térbeli tapasztalattal, fejlődjön térképzetük, forma alakító képességük. Fejlődjön vizuális- auditív működésük. Gyakorolják az önellenőrzést, keressenek a problémahelyzethez többféle megoldást. Dallamvisszhangkor mutassák kézzel a dallam ívét. Improvizáljanak bátran a jól ismert mondókákra, mesékre.				
Családtagok munkája a munkahelyen- foglalkozások P SZJ: éttermes játék: ETGY KT színként 4-5fős család alakítása. Család jelenet eljátszása, a többiek kitalálják a jelenetet ETGY Egy szülő foglalkozásával ismerkedés helyszínen. Matematika: Elemek sorozatba rendezése, sorszámok. A lakást díszítő elemek formája: gömbölyű és szögletes megkülönböztetése Könyvtárlátogatás	Fésűs É. Az öreg mókus néni KT: Síkbábokkal meseszövése AJ, DJ foglalkozások elmutogatása KT találós kérdések, mondatalkotás, szógyűjtés Andersen: A rút kiskacsa Kassák L. Mese a rongybabáról Benedek Elek: A só	Én kicsike vagyok Vilivári, hentesvári Badacsonyi rózsafán ZH: Cickom, cickom Jákobnak volt hat fia ZH: Este van már, nyolc óra... Este jó, este jó	Síkbábok készítése- az én családom Díszítés, gomb varrása- babaruha Festés- önarckép Rajzolás- mi leszek, ha nagy leszek A mi családuk – ceruzarajz Házikó készítése	Egyensúlyozó járás rézsútos padon. Léglabda gurítás vonalak között, társhoz továbbítás.

Matematika: U.a. érzékelése többféleképpen.				
<u>Munka:</u> képek, eszközök, tárgyak gyűjtése foglalkozásokkal kapcsolatban, bútorok rendezése csapatmunkához, az éttermes játékhoz, terítés, mosogatás, főzés, teremdíszítés, eszközök előkészítése, elrakása K (egymás kiszolgálása tízórainál – pincérek) <u>Képesség fejlesztés:</u> Rendszereződjön, rögzüljön a gyerekekben a családdal kapcsolatos ismeretanyag. Gazdagodjon érzelmi életük. Tapasztalataikat, megfigyelésüket próbálják verbálisan is kifejezni, állításaikat indokolják. Gyakorolják a magasabb-mélyebb éneklést először oktáv és kvint majd terc hangterjedelemben. Énekeljenek gyorsabb, lassabb tempóban, egymáshoz igazodva is (egy gyermek választja meg a tempót).				
Testünk: - a test részei - tükörijáték- mozdulatok <i>Matematika:</i> Szimmetria, tükörkép játék Érzékszervek funkciói- ízek <i>Matematika:</i> Halmazok számossága- becslés, párosítás, számlálás KT: Minimatt másolás csoportokban, ember kirakása,	Grimm: A brémai muzsikások Fésűs Éva: Toppantó királykisasszony KT ETGY A mi mesénk (testrészekkel meseszöveg) Nyisd a kezed, zárd öködbe Fésűs Éva: Neszepisze szánkózni megy AJ mondatalkotás testrészekkel	Terepere Tercsi ZH: Ugyan, édes komámasszony Cifra palota... ZH: Sárga csikó... Két szál pünkösdrózsa	Emberalak ábrázolása- mozdulatok Bagoly készítése tenyér körberajzolásával Festés- tenyér és talp (körberajzolása, kiegészítése, pl. fa) KT: Közös emberrajz, (összevágni, majd a csoport kirakja közösen újra)	Labdagurítás vonalak között. Labdavezetés Függés átfogással, tovább haladás akadály fölött. Függés párokban testrészek összeérintésével.
<u>Munka:</u> teremrendezés K, babafürdetés, előkészületek, bábparaván előkészítése				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Gazdagodjanak minél több térbeli tapasztalattal. Gyakorolják az irányokat, névutókat. Ismerkedjenek arányviszonyokkal, fejlődjön térképzetük, formaalakító képességük. Játsszanak ritmusvisszhang játékot az óvónővel- ritmikus kérdésre ritmikus választ adjanak. Gyakorolják a hangszerek használatát.				
Érzékszervek ápolása és védelme -az orvos munkája <i>Matematika:</i> Halmazok képzése, ítéletek	Maczurek: Mese a vízilórol, aki felt az oltástól Tarbay E: A hiú törpe	Egyedem, begyedem, bikkfa járom ZH: Fáj a kutyámnak.. Hess, légy...	Mese illusztráció készítése tetszőleges technikákkal.	Csúszás, kúszás, mászás sávokban- kendő gyakorlatok
Egyéni ismertető jegyeink-	Fazekas Anna: Öreg néne	Azért varrták a csizmát	Rajzolás, festés-	Járás, futás, mászás

-külső, belső tulajdonságaink Névutók gyakorlása Matematika: Magasság, súlymérés, ábrázolás grafikonon, halmazok bontása részhalmazokra SZJ, ETGY: társas játék testtel, testrészekkel KT Számlálás gyakorlása	őzikéje c. verses meséje AJ: szájról olvasás –mit gondolhat a testrészed DJ: paraván mögött egymást hangjukról, testrészről felismerni DJ: Bizalomjáték Vezess! (bekötött szemmel, kézfogással, irányítással)		szomorú vagyok, vidám vagyok	babzsák csúsztatással
Munka: teremrendezés, társasjátékhoz eszközök előkészítése, építés K , paraván elrendezése, eszközök elrakása				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Erősödjön pozitív énképük, bővüljön önálló cselekvési terük. Fejlődjön beszédkedvük, beszédkészségük, türelmesen és figyelmesen hallgassák végig egymást. Törekedjenek érzelmeik, vágyaik változatos kifejezésére. Fejlődjön ritmusérzékük- szünet nélküli dalok, mondókák ritmusát érzékeltessék, azok kezdő, később jellegzetes belső ritmusáról ismerjék fel. Tudjanak egy dalon belül átvenni különböző tempót				
Testnevelés, sport fontossága, egészséges életmód Matematika: Testek és síkmértani formák, szimmetria, tükörjáték, számolás gyakorlása 8-as számkörben	Fésüs É: A sete- suta őzike - A korcsolyázó mackó - Nesze pisze szánkózni megy Gazdag E: Hóember	János úr készül ZH: Hej, Jancsika Cifra palota... Ennek a kislánynak... Hóembernek se keze se... ZH: Vivaldi Négy Évszak (tél)	Kéz kiöntése gipszből, Színes pálcikákból emberek kirakása különböző mozdulatokkal Színes körlapokból ember kirakása Síelő, szánkózó gyerekek készítése terepasztalra Hóember társasjáték készítése gyerekekkel Kislány baba spatulából Teás pohár filterrel	Egyensúlyozó járás rézsútos padon
A tél: -téli időjárás megfigyelése - őszi és tél összehasonlítása K ETGY Matematika: Számlálás a 8-as számkörben	Szabó L.: Esik a hó Grimm: Holle anyó Donászy M.:Hóember Találkozás a Mikulással Csanádi Imre: Hónap soroló Fésüs Éva: Toppantó királykisasszony AJ: Mit hozott Tél anyó? Szólánc fűzés téli kifejezésekkel, szótagolás gyakorlása DJ: tél jellemzői, jegyei	Tekereg a szél... ZH: Jaj, de árva... Ugyan édes komámasszony Csizmám kopogó Ne kérdezd, hogy hol a tél... Jaj, de nagy pelyhekben ZH: Négy évszak Azért varrták a csizrát.. Országúton nagy a hó Szép E.: Esik a hó	Hajtogatás – Télapó Festés, tépés, ragasztás - téli kép készítése Hóember készítése vágással, ragasztással, körsablonokkal Emberalak ábrázolása többféle technikával Meseillusztráció Téli kép színezése Sík báb készítése	Léglabda gurítás vonalak között

mutogatással				
Munka: Hólapátolás, eszközök előkészítése, elrakása, gyűjtőmunkák: képek, tárgyak, madáreleség, rendszerezés, terepasztal rendezése, átalakítása, bútorok rendezése szükség szerint, babaruhák válogatása évszaknak megfelelően.				
Képesség fejlesztés: Ismerjenek fel egyszerűbb ok- okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben (évszak- környezetváltozás- öltözködés- élőlények élete. Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük. Ismerkedjenek az örömszerzés, ajándékozás lehetőségeivel. Egyszerűbb -s-m- hangokból álló dalokat szólaltassák meg metallofonon, xilofonon. Énekeljenek egyénileg bátran, tisztán. Szünetes dalok ritmusát emeljék ki tapssal, kopogással, stb.				
Séta a téli Balatonra -a tél örömei Matematika: Geometriai alakzatok, kiterjedések Itthon telelő madarak, nevük, jellemző jegyeik, testfelépítésük Madarak élőhelye, lakhelye Matematika: Halmaz elemeinek összehasonlítása tulajdonságaik szerint (szín, alak, helyzet) Kisebb-nagyobb madarak, lábak Halmaz alkotás Írányok KT: madár logikai lapból Madarak megfigyelése:- fészekrakó, fészek javító munka Matematika: madarak csoportosítása, számlálás gyakorlása	Fésűs É: A korcsolyázó mackó A csókai csóka AJ: játék a szavakkal, szótagolás gyakorlása. Verbális memória: tél örömei, mondatalkotás DJ: tél örömei, mutatom, találd ki- párosan, csoportokban Tordon Á.: Madárszálló Gazdag E: Levelet írt a rigó Lázár E: A nagyravágyó feketerigó- diafilm Móra Ferenc: A cinege cipője AJ: papagáj játék, szőlánc fűzés, szógyűjtés madarakkal, szótagolás DJ: melyik madár lehetek? Mutogatás elbeszélés szerint K	Z.h.: Ezüst szánkót hajt a dér... Madarak voltunk... Egyszer egy erdőben... Madár voltam... De jó a dió... Hóember, hóember... Az árgyélus kismadár... Eresz alól fecske fia ZH: Madárdal-Kerek mese Erdő, erdő, erdő Hervad már a lombnak	Hóvár, jégvár építése színes jégből- a víz tulajdonságai Madáretető, madárcsemege készítése Madárszínező Madárfestés (alak-háttér) Madaras puzzle Madáretető gurigából Madárhajtogatás Madáretető kismadárral Madarak fonálból Bagoly, galamb sógyurmából	Egyensúlyozó járás, szökdelés széken
Munka: madáretető készítés, gyűjtőmunkák, madárkalács, madáreleség készítés, folyamatos pótlás, csoportszoba elrendezése, átalakítása, aktualitásnak megfelelően				
Képesség fejlesztés: A közvetlen tapasztalatszerzéssel gazdagodjon ismeretanyaguk. Ismerjék fel, élvezzék a tél szépségét, annak jellegzetességeit. Fejlődjön szervezőképességük, társas kapcsolatuk. Emeljék ki a jól ismert mondóka ritmusát szövegelvonással (suttogva, majd szájmozgással). Mikulásos és téli képeket nézegetve improvizáljanak.				

Ünnepeink- Advent, Mikulás, Luca nap, Karácsony Mikulás várás előkészítése Hagyományok felelevenítése Miklós püspök történetének megismertetése Ünnepi készülődés-karácsony várás Luca napjára készülődés Nagytakarítás a csoportban SZJ. K, ETGY Mikulásjáték Séta során az ünnepi készülődés megfigyelése Matematika: - sorszámnevek kisebb-nagyobb -játékok csoportosítása: -szín - forma alapján -számlálás gyakorlása -Térbeli irányok gyakorlása	Gondolt egyet télapóka Jön egy bácsi Magosrévi Jolán: Várjuk a Mikulást Donászy M: A kíváncsi bocs Hárs L: Télapó ígéző G. Szabó L: Télapóvárás Jön a Mikulás Nyuszi Peti karácsonya- mesefilm AJ: szőlánc fűzés Luca napi versek, regölés Czeglédi G: Luca napja K. Zsóka: Télapóvárás Hárs E: Karácsony Fésüs Éva: Álmodik a fenyőfácska Károlyi A: A karácsonyi jelenet Grimm: Holle anyó AJ: - szógyűjtés karácsonyról - mondatalkotás élmények felelevenítésével Mit érezhet a Mikulás? DJ: Helyzet- és kommunikációs gyakorlatok, párbeszéd játék közben (Mikulás)	Luca, Luca kitty-kotty... Esik a hó, hófehér már Hull a pelyhes... Télapó itt van... Pattanj pajtás... ZH: A csitári hegyek alatt... Ezüst szánkót hajt a dér Négy vándor Pille szálldos Jaj de pompás fa Szívünk rég ide vár Hull a hó... Karácsonyi dalok gyakorlása: Kiskarácsony, nagykarácsony Ég a gyertya, ég... Szép a fenyő... A zöld fenyőfán...	Sütés- Luca napi pogácsa Mikulásfej körberajzolása, vágása, festése Mikulásos színezők karácsonyfa legyező hajtással Gipszfigura festése Ádventi koszorú készítése Fenyő, angyalokavarrás Téli terepasztal- házak, fenyőfa készítése Hópehely vágása Karácsonyfára lánc készítése színes papírokból Angyalok készítése vágással Karácsonyfa rajzolása, díszítése Karácsonyi díszek készítése, mézes sütemény sütése, díszítése Mese illusztráció	Hossztengely körüli gurulás
Képesség fejlesztés: Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük. Érdeklődéssel, egyéni képességüknek megfelelően kapcsolódjanak be az ünnepi előkészületekbe. Fejlődjön önkifejező- és együttműködő készségük. Az ünnepi versek és dalok gyakorlása során törekedjenek a szép tiszta beszédre és éneklésre. A dalok előadását kísérik többféle ritmushangszerrel.				
Újesztendő kezdődik -a hónapok, napok neve Ki, mikor, hol született? Matematika: Halmazok bontása részhalmazokra, Összehasonlítás becsléssel, párosítással.	Csanádi I.: Hónapsoroló Holle anyó Zelk Z: Négy vándor Hónapok- mondóka AJ: egy nap története- meseszöveg, mondatalkotás, szógyűjtés K	Hull a hó, hull a hó ZH: Négy vándor... Fű, fű, fű... Jáknak volt hat fia Kőketánc, kőketánc Ennek a kislánynak Tekereg a szél	Évszakóra készítése, képek gyűjtése. Újévi szerencsemalac készítése Karácsonyi élmények emlékezet utáni ceruzarajza	Átlépések 40 – 50 cm magas szerekre, szerekre

Számlálás gyakorlása	Folytasd- napszak K DJ: napszakok, évszakok jellegzetességeinek, tevékenységeknek eljátszása, mutatása, elmondása K		Évszakos könyv készítése Téli kép Téli terepasztal	
A napszakok: P ETGY K - nevük, és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek Napszakonként hőmérsékletek mérése Matematika: Névutók gyakorlása Számlálás gyakorlása, több-kevesebb	Gazdag E.: Vendég várás Fésűs Éva: Szélfiúcska	A Győri Györgynek-párcsere, tánclépések gyakorlása Azért varrták a csizmát ZH: Este van már	Este a családban rajz Legkedvesebb időtöltésem Nap és hold készítése, vágás, ragasztás Rajzolás a hóba Hóember készítése	Járás, mászás, támaszugrás a padon Babzsáktolás
Munka: teremrendezés játékhöz, tevékenységekhez K , takarítás, rendrakás,				
Képesség fejlesztés: Alakuljon képzetük az idő múlásáról. Tudatosodjon bennük, hogy az évet hónapok, évszakok, hetek, napok alkotják. Ismerjék fel a tevékenységek időrendi sorrendjét. Fejlődjön metakommunikációs kifejezőkészségük. Ismerjenek fel dalokat jellegzetes belső, ill. záró motívumukról. Gyakorolják a halk- hangos éneklést, az óvónő jelzésére dalon, mondókán belül váltva. Jól ismert dal ritmusát tapsolják belső hallással.				
Ünnepeink: - téltemetés P. Farsangi szokások Matematika: Szimmetrikus alakzatok felismerése, létrehozása Téli hajtás- gyümölcs faágak, zöltségek, aranyvessző Csíráztatás- fejlődésük megfigyelése Interaktív táblán karneváli és busó álarcok megtekintése Matematika: Mérések különböző egységekkel- hosszúság	Sarkady S: Farsang Mentovics É: Vígás legyen Szepesi A: A bohóc Fésűs Éva: Pöttömke hóember lesz AJ, DJ: Maskarának megfelelő bemutatkozás- szerep, mozgás Farsangoló Fésűs Éva: Télkergető hóvirág Zelk Z: Hóvirág Bars S: Február AJ: Várom a tavaszt- mondatalkotás	Csizmám kopogó Tinci, tánci Eszterlanc ZH: Márton, hová mész a kocsidon Brumm, brumm Brúnó... Elmúlt a rövidfarsang Járjunk táncot	Hajtogatás- Bohóc Bohóc rajzolása vers alapján Jelmezkészítés- álarcok, fejdíszek és egyéb Farsang volt az óvodában- emlékezet utáni rajz Hajtogatás- hóvirág, arany vessző Hóvirág színezés	Gurulóátfordulás részsütös szeren előre és hátra Akadálypálya páros gyakorlatok
Képesség fejlesztés: Tevékenyen kapcsolódjanak be a népi szokások ápolásába. Fejlődjön érzelmi életük, törekedjenek az önmegvalósításra. Ismerjenek fel egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben (évszak, környezetváltozás, élőlények élete). Fejlődjön problémamegoldó gondolkodásuk. Improvizáljanak dallamot mondókára, versre. Gyakorolják a jól artikulált, tiszta éneklést, esztétikus, együttes mozgást a játékdalok				

előadásánál.				
Magok vetése - virág, zöltség - fejlődésük megfigyelése - magas ágyás gondozása Matematika: Halmaz bontása rész halmazokra . Egyesítésük	Kolontos Palkó DJ: szituációs játékok- „virág, föld vagyok”mondás, mutogatás K	Fonákul van... ZH: Ébresztő Négy vándor jár Relaxációs zene	Textil darabokból képalakítás	Csúszás háton szer alatt. Lendület a szeren függésből indítással
Közlekedés: Biztonságos óvoda P.,ETGY., K - közlekedési szabályok, helyes közlekedés gyakorlása seta során Matematika: Labirintus építése, bejárása- irányok	Varga K.: Utazz velünk Balogh J: Jelzőlámpa Állj, ha piros! AJ: Kedvenc járművem- mondataalkotás	Most jöttem Bécsből...	Hajtogatás- vonat, repülő, autó	
Képesség fejlesztés: Fejlődjön téri tájékozódó képességük, megfigyelőkészségük, pontosodjon tapintásos-, hallási-, látási érzékelésük. Gyakorolják a gyalogos közlekedést természetes élethelyzetekben. Gyakorolják a dalok ritmusát és egyenletes lüktetését kiemelni együttes hangoztatással. Gyakorolják a halkabb, hangosabb éneklést- jelzésre fokozatos erősítés, halkítás.				
Autóbusszal utazunk- - Kirándulás Patcára, Veszprémbe - Helyes viselkedés gyakorlása Matematika: Halmazok összehasonlítása tulajdonságok szerint	Lengyel Balázs: A csíkoskútú kismalac c. meséje	Iglice szívem Z.h.: Sárga csikó...	Tetszés szerinti technika: utazási élmények	Karikagurítás padok között. Karikahajtás futás közben
Vonattal utazunk SZJ kirándulás Balatonboglárra Matematika: Sorozatok létrehozása, sorszámok	Gazdag E: Megy a vonat Weöres S: Haragosi DJ Utazás- szituációs játék	Mi szél hozott... ZH: Zöld levél... Itt van már a vonatunk	Batikolás techn.- kavics, gesztenye, ruhafesték felhasználásával- a textil tulajdonságai	
Munka: Játékhoz teremrendezés, előkészületek, visszapakolás.				
Képesség fejlesztés: Ismerkedjenek meg tágabb környezetükkel. Bővüljön szókincsük régi használati tárgyak, mesterségek nevével. Gyakorolják a helyes, udvarias viselkedés szabályait. Próbálkozzanak a mondókák és dalok ritmusának együttes hangoztatásával (először a csoport és az óvónő tapsol mást, mást). Gyakorolják a dallambújtatást egyénileg is.				
Szállító járművek-személy- és teherszállítók,	Fekete Gy: A kis pilóta Megy a kocsi	Ispirityi Pál... Autó, vonat	Rajzolás eml. u.- Hova vigyen a varázscsizma?	Felfelé történő ugráshomorítással-

megkülönböztetett járművek. Matematika: Ugyanaz érzékeltetése többféle bontásban- a 10 bontása.	Varga K. Utazz velünk AJ: Szó vonat, szőlánc fűzés járművekkel	ZH: Traktor- Gryllus	Barkácsolás dobozokból- járművek- a papír tulajdonságai	botgyakorlatok
Közlekedés- rendszerező- vízi, légi, szárazföldi Matematika: Halmazok összehasonlítása jellemző tulajdonságaik alapján P, ETGY, K, SZJ: kalózos játék Víz világnapja	Szabó L: Nyitnikék Én vagyok a kalóz Osváth E: Furfangos felhők Balatoni mesék AJ, DJ: csatakiáltás K Ilyen kalandban volt részem... Mondatalkotás, szituációk, helyzetgyakorlatok játék közben	Itt is egy kis kút... ZH: Az új tavasz... Schubert: Pisztráng ötös	Tetszés szerinti technikával: Az utazás képei Mi van a világűrben?	
Munka: Gyűjtő munkák, (nád, bambusz, kötél, kavics) teremrendezés, játékhöz eszközök előkészítése, ruhák, kellékek válogatása, hajóépítés, rendrakás, tízórai megszervezése, (szék hiányában –étkezés a babakonyhában, megváltozott helyzethez alkalmazkodás, eszközök előkészítése, elrakása, vizes asztal feltöltése, leengedése, víz hordása, szemétygyűjtés				
Képesség fejlesztés: Tapasztalataik alapján fogalmazzanak meg ok-okozati összefüggéseket, vonjanak le elemi következtetéseket. Élményeik, ismereteik megfogalmazása által fejlődjön kifejezőkészségük, beszédkészségük, logikus gondolkodásuk. Gyakorolják a s-m-d hangokból álló dalok, motívumok dallamlépcsőinek szemléletes megjelenítését sokféle változatban (pl. állás, ülés, guggolás, stb.). Gyakorolják a dalok, mondókák ritmusának és egyenletes lüktetésének kiemelését (lányok- fiúk, egy- egy gyerek).				
A tavasz: jellemző jegyeinek megfigyelése P Séta a Balatonra- jég elolvad, évszakváltás, kékebb az ég, melegebb a levegő Színek megfigyelése Víz világnapja Matematika: Vonalak, zárt vonalon kívül, belül levő pontok Névutók, irányok gyakorlása Igaz-hamis állítások Halmazalkotás halakkal	Nagy L: Balaton Balatoni mesék: A víz tündére Albert mondja- mesefilm Nőnap vers- Lakatos Zsuzsa: Nőnap köszöntő DJ: Itt a tavasz AJ: Kakuktktojás, szőláncfűzés Robotnyelv Mi jut eszedbe a szóról? - szótálalás	Fehér liliomszál Én kis kertem... Esik az eső... Mély kútba tekintek Sándor napján... Ingó, bingó... ZH: Zöld levél... Kék virág... Bárony ibolyácska Az új tavasznap ünnepén... Lányok ülnek a toronyban Csipp, csepp, csepereg....	Festés, ragasztás- Itt a tavasz- Ibolya K: Balatonpart- ceruzarajz Tetszés szerinti technika- A hóvirág elűzi a telet Nőnap ajándék készítése (felnőtteknek, csoportba járó lányoknak)	Labdavezetés, adogatás társhoz egykezes felső dobással. Labdaleütés, gurítás társhoz.
Séta a Fenyvesbe- fák, madarak hangjának megfigyelése, színárnyalatok.	Aranyszóoló pintyőke c. népmese Fésűs Éva: Kié a virág?	Járom az új váramat... Kiszáradt a diófa... Z.h.: Falu végén	Festés- Tavaszi kép Halak vágása, festése, pikkelyek ragasztása	

Matematika: Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, összeméréssel DJ: fecskék, gólyák élete	DJ. : Mit érezhetnek a madarak és a fák? Fejezd ki érzéseidet színekkel! La Fontaine: A róka és a gólya A tó partján	Som virág Zöld levél Széles a Duna Eresz alól fecske fia Gólya bácsi, gólya Fecskét látok Gólya, gólya gilice ZH: Gryllus Vilmos: Kémény tetején	Halak hajtogatása Kongré anyagra varrás színes fonallal- gombvarrás Felhő festése Békák festése Gólya és fészek készítése Kéményfestése Gólyacsőr hajtogatása	
Munka: Gyűjtő munkák, terepasztal rendezés, „kincsek” válogatása, rendezése, csoportszoba díszítése a gyűjtött „ kincsekkel” évszakhoz, ünnephez, aktualitáshoz. K				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Fedezzék fel a természet ébredésének szépségeit. Legyenek képesek egyszerű ok-okozati összefüggések megállapítására az időjárás és a természet viszonylatában. Fejlődjön tájékozódó képességük irányok megnevezése, gyakorlása által. Gyakorolják az esztétikus, együttes mozgást, a tiszta, szépen artikulált éneklést. Gyakorolják a hangszerek helyes használatát.				
Ünnepeink: Március 15. P Nemzeti ünnepünk- ismerkedés a jelképeinkkel Beszélgetés a katonák életéről Séta a faluban Óvoda feldíszítése Matematika: Síkmértani formák felismerése, jellemzőik	Donászy M: Március 15 Mikor masírozunk kapitány uram? Sarkady S, Hipp, hopp, huss Móra Ferenc: Kevély, kerek Szabó L: Nyitnikék AJ: Szókincsfejlesztés Beszélgetések, történetek Mondatalkotások Dj: szituációs játékok Menetel a katona mondóka Tordon Á.: Mézeskalács huszár	Hej, vára... Aki nem lép egyszerre Z.h.: Toborzó Honvéd áll a határ mentén Esik eső, de nem ázik Nincs szebb a virágnál	Kokárda készítése- papírtépés, ragasztás Nemzeti színű zászlófestése Ostorfonás Várepítés színes-és fakockákból Papírcsákó hajtogatás Lóhajítás papírból Magyarország térképe mozaikkép	Sorozat ugrás- átlépés, támaszugrás négyzetből négyzetbe Katonai torna akadálypályán különböző feladatokkal: -várarak átugrása -titkos alagút -ágyúgolyó görgetése -egyensúlyozó járás bástyákon -várfal megmászása
Látogatás a zöldségboltba - korai zöldségek megfigyelése Saláta, terek, zöldhagyma Matematika: Mérések- becslés, összemérés SZJ, ETGY, K Zöldségboltos játék	Fésűs É: Mókus Péter kiskertje AJ: Ellentét párok Hangok felismerése Kezdő betűkkel zöldségek DJ: ilyen zöldség vagyok Kifejezés, mutogatás, körülírás Találd ki!	Ángyom sült rétest- mondóka	Rajzolás – Zöldségboltban jártunk Mintázás-zöldségek	
Munka: Gyűjtő munkák (kard, pajzs, fegyverek, zöldségek), teremrendezés játékhöz, eszközök előkészítése, elrakása, zöldségek aprítása, saláta készítése				

Képesség fejlesztés: Szerezzenek koruknak megfelelő ismereteket a nemzeti ünnepről. Tapasztalják meg az ünnepi készülődést lakóhelyünkön, és tevékenyen vegyenek részt az óvodai készülődésben- zászló, kokárda, stb. Ezáltal gazdagodjon érzelmi életük. Ismerkedjenek meg a tavaszi zöldségek nevével, felhasználásuk módjával. Fejlődjön összehasonlító képességük. Tanuljanak meg az ünnephez kapcsolódó dalokat és verseket. Ezeket szépen, tisztán énekelve, jól artikulálva, pontos szöveggel adják elő.				
Ünnepeink: Húsvét - előkészületek, vendégvárás, komatálazás, locsolkodás Matematika: Sorszámok gyakorlása, sorozatok	Lőrincz P.: Három füles Benedek E: A rátóti csikótojás Tyúkanyó- angol népmese AJ: Nyuszi pajtás, hogy vagy?	Komatálat hoztam Hová mész, te kisnyulacska? Erdőben egy házikó (húsvéti dal)	Hajtogatás- nyuszi Húsvéti tojás díszítése fűzéssel Tojásfestés, díszítés Tojásfa készítés Tojáson sorminta Nyuszi fészkek készítése	Léglabda vezetés padon, pad mellett
Tavaszi virágok- népies virágnevek Séta közben megfigyelés, színek gyakorlása Matematika: Névutók gyakorlása, irányok Halmazalkotás virágokkal	Fésűs É: Kié a virág? Sárga rózsza, vadvirág Somvirág, somvirág Rózsza, rózsza AJ: szótalálás, kakuktktojás szógyűjtés virágnevekkel, szőlánc fűzés DJ: virág vagyok- helyzetgyakorlat	Reggeli harmat... ZH: húsvéti locsolkodós népdalok A búzamezőben... Bárony ibolyácska Zöld mezőben sárga pötty Bújj, bújj zöld ág... Fehér liliomszál... Én kis kertet kertettem... ZH: Hej, tulipán...	Hajtogatás- virágok Tulipán és tavaszi virágok, fák készítése vágás, festés, színezés Festés, vágás, ragasztás	
Munka: ünnep előtti nagytakarítás, díszítés, fűgyűjtés, fészekrakás, tojásfestés, eszközök rendbetétele, K, virágok szedése, gyűjtése,				
Képesség fejlesztés: Kapcsolódjanak be érdeklődésük szerint a húsvéti néphagyományok előkészületeibe. Gazdagodjon érzelmi életük, fejlődjön finommotorikus mozgásuk. Gyakorolják a dallambújtatást hallható és látható jelre. Ismerjenek fel zörejeket, amelyeket séta során hallanak (megnevezés, irányok).				
Kerti munka a virágoskertben A felnevelt palánták kiültetése Szerszámok használata P Matematika: Igaz, hamis állítások	Zelk Z: A kis kertész Ibolya Tavaszi dal Aranytulipán Kajlatapsi Lázár E: A nagyravágyó feketerigó AJ: Fejezd ki más szóval-	Sárga rózsza, vadvirág ZH: Csipkefa bimbója	Kép készítése gyurmalapba- virágok... Nyomdázás parafa dugóval tavaszi virágoskert	Egyensúlyozó járás padon szerpentinnel- mélyugrás

	gyűjtőfogalmak			
Ünnepeink: anyák napja Érzelmi előkészítés, süteménysütés Matematika: Mérések- nehezebb, könnyebb...	Csorba P.: Mesélj rólam Donászy M: Nagyanyónak Pákolitz István: Anyámnak B. Radó Lili: Köszöntő Anyák napjára Három kívánság- vers AJ: Szeretem anyukámat, mert... mondataalkotás	Örömnünnep ez a nap ZH: Anya csak egy van Könnyű szél illatoz Jöttem karikán... Én kicsike vagyok... Orgona ága	Rajzolás, festés- Az én anyukám Anyák napi meghívó készítése Ajándékkészítés: papír orchidea, spatula virág	Léglabda továbbítás mászás közben, kézzel- lábbal padok között
A tavasz: rendszerező foglalkozás Évszak fogalom Matematika: területmérés	Fésűs É: Térdszéli Katica	Tavaszi dalok ismétlése Május, május... Bújj, bújj zöld ág... Ennek a kislánynak... Lányok ülnek... Iglíce szívem	KT: Tavaszi kép- tetszőleges technikával	Hossztengely körüli gurulás rézsútos szeren
Munka: kerti szerszámok előkészítése, válogatása, használat, rendbetétele, elrakása, kerti munkák, gyűjtő munkák, díszítés, termrendezés, ünnepi előkészületek K				
Képesség fejlesztés: Erősödjön a gyermekekben az édesanyjukhoz fűződő kötődés, tisztelet, szeretet érzése. Keressék a szeretet kifejezőmódjait. Egyéni elgondolásaikat képesek legyenek megtervezni, megvalósítani. Próbálkozzanak ismereteik, élményeik gyakorlatban való alkalmazásával. Gyakorolják a növényápolást, kerti szerszámok használatát. Fejlődjön felfedező kedvük, megfigyelő- képességük, logikus gondolkodásuk. Sokoldalú érzékelés, tapasztalás, megfigyelés után jussanak el elemi általánosításokhoz.				
Az állatok: A baromfiudvar lakói- kicsinyeik, hasznuk- helyszíni foglalkozás Matematika: Számlálás a 10-es számkörön belül-több, kevesebb, ugyanannyi	Andersen: A rút kiskacsa Fazekas M.: Ludas Matyi Csanádi I.: Hangverseny AJ: állathangok utánzása Találós kérdések DJ: Ilyen állat vagyok- Mutogatás, körülírás, kitalálás	Madarak voltunk ZH: A gúnárom elveszett Hogy a csibe?	Hajtogatás színes papírból- madarak	
A szarvasmarha- jellemzői, haszna- helyszíni foglalkozás Matematika: Mérések- térfogat Bicikli túra ETGy	Mészöly M.: Reggel a tanyán		Síkbábok készítése- rajzolás, vágás, ragasztás	Léglabda továbbítása bottal padok között
Munka: állatok etetése, fűgyűjtés, takarmány hordása, válogatása, kukoricamorzsolás				
Képesség fejlesztés: Sokoldalú érzékelés, tapasztalás, megfigyelés útján szerezzenek ismeretet a környezetükben élő állatokról, életmódjukról,				

hasznukról. Fejlődjön az állatokhoz való pozitív viszonyuk, empátiás érzékenyséjük, felelősségérzetük. Ismerkedjenek arányviszonyokkal, fejlődjön térbeli tájékozódó képességük. Gondolataikat folyamatosan, minél szélesebb és változatosabb beszéddallammal mondják el. Gyakorolják a két motívum hosszúságú dallam visszaéneklését. Törekedjenek a tiszta éneklésre.				
Házi állatok- kecske, juh-helyszíni foglalkozás Matematika: Kiterjedések- kisebb, nagyobb. Sorozatok	Az aranyszőrű bárány A: hangutánzás- szógyűjtés Gyűjtőfogalmak Az állatok nyelvén tudó juhász AJ: szólások, hasonlatok állatokról DJ: helyzetgyakorlatok	Benn a bárány, kinn a farkas ZH: Sárga csikó, csengő rajta	Mintázás- állatok Hajtogatás- állatfejek- ujjbábok készítése	Függésben lábátemelés akadály fölött
Ház körül élő állatok-pók, légy, szúnyog, egér Matematika: Különböző számosságú halmazok keletkeztetése, elemek összeszámlálása	Pákolitz István: Hangya	Árktot ugrott a szúnyog... ZH: Házasodik a tücsök... Hess légy, ne szállj rám...	Pókháló szövés Gyurmázás, rajzolás- házi állatok	
Munka: állatok etetése, fűgyűjtés, takarmány hordása, válogatása, képek gyűjtése, válogatása				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Tapasztalataik alapján fogalmazzanak meg ok- okozati összefüggéseket, vonjanak le elemi következtetéseket. Élmények, ismeretek megfogalmazása által fejlődjön kifejezőkészségük, beszédkésztségük, logikus gondolkodásuk. Fejlődjön tempó-, dinamika- és ritmusérzékük.				
Vadon élő állatok-erdő, mező, víz Matematika: Szimmetria, tükrökép Az állatok- rendszerező foglalkozás K, ETGY Matematika: Halmazok bontása részhalmazokra, összehasonlítás számosság szerint	Móra F: A nagyhatalmú sündisznócska Kormos I: tréfás mackók Állatok nyelvén tudó juhász AJ: keresd a hangot- hibafelismerés, szótagolás, szótalálás Az öreg halász és a nagyravágyó felesége	Béka a fa tövében... Én elmentem a vásárba ZH: A part alatt... Nád alól és köd alól... Mackó brummog...	Festés, rajzolás- A legkedvesebb állatom Hajtogatás- halak Képeskönyvkészítés- meseillusztráció	Vízszintesen hajtott ugrókötel átugrása, kifeszített kötelekből készített akadályok átugrása.
Munka: Képek, tárgyak gyűjtése, válogatása, terepasztal készítése, rendezése, teremrendezés, bútorok variálása, játékhöz, tevékenységekhez				

Képesség fejlesztés: Az állatokról tanultakat rendszerezzék különféle szempontok alapján. Fejlődjön összehasonlító képességük. Tapasztalataikat, megfigyelésüket verbálisan is fejezzék ki, állításaikat indokolják. Gyakorolják az önellenőrzést, keressenek a problémahelyzethez többféle megoldást. Ismerjék fel a különféle hangokat, zörejeket, nevezzék meg a hangforrást és irányát. Gyakorolják a hangszerek használatát.				
Iskolások leszünk: Iskolalátogatás- leendő tanító néni, napközi, zeneiskola	Weöres S: Birkaiskola Búcsú versek AJ: várom az iskolát... mondatalkotás	Búcsúzó dalok- A, a, a, ma van... Autó, vonat, bűgöcsiga Hívogat az iskola Elmegyünk, elmegyünk Billegünk, ballagunk Kedves óvodám ZH: Molnár Orsi-Búcsú az óvodától Buborék Együttes- Ovibúcsú	Könyvjelző készítése az iskolásoknak Ceruzafestés spatulából Állatkerti élmények ceruzarajz	Futások tempóváltással, szökdelés
Munka: Eszközök előkészítése, válogatás, rendrakás.				
Képesség fejlesztés: Alakuljon, fejlődjön az iskolához való pozitív viszonyuk. Élményeiket jelenítsék meg játékaikban.				

Útmutató: **SZJ:** szervezett, szabad játék
 DJ: drámajáték
 P: projekt
 K: kooperatív technika
 AJ: anyanyelvi játék
 ETGY: esettanulmányi gyűjtemény

SZEPTEMBER	22. Autómentes nap 30. Népmese napja
OKTÓBER	01 .Zene Világnapja 04. Állatok világnapja
NOVEMBER	11. Márton nap
DECEMBER	06. Mikulás 13. Luca nap Karácsony
JANUÁR	22. A magyar kultúra napja
FEBRUÁR	02. Medve nap Farsang
MÁRCIUS	06. Energiatakarékossági Világnap 08. Nemzetközi nőnap 15. 1848-as Forradalom

	22. Víz Világnapja
ÁPRILIS	11. Költészet napja 22. Föld napja Húsvét
MÁJUS	10. Madarak-és Fák napja 20. Méhek világnapja 31. Dohányzásmentes világnap Gyereknapi

CSALÁDLÁTOGATÁSI FELJEGYZÉS

A GYERMEK NEVE:

LAKCÍME:

1. A család származási helye (őslakos v. betelepült, mely vidékről, oka, stb.)	
Apa: Anya: Beilleszkedés, baráti kapcsolatok:	
2. A szülők munkalehetőségei (helyben, vidéken, alkalmi, jövedelem kiegészítése, stb.)	
3.	
Apa: Alkalmazott/ vállalkozó Egyéb:	Anya: Alkalmazott/ vállalkozó Egyéb:
4. Családi állapot	
5. A családban együtt élők kapcsolatai (önálló családi ház, lakrész, albérlet, közös háztartás, hány generáció él egy fedél alatt, stb.)	
Kapcsolat a nagyszülőkkel:	
6. A szabadidő felhasználása	
Hobbi: - Legfontosabb az életükben (munka, vallás, család, stb.):	
7. Testvérkapcsolatok	
Gyermekek száma a családban: Hányadik gyermek: Gyermekek közötti kapcsolat:	

Külön szoba/ kuckó:

Játékok, játékeszközök:

Kivel játszik:

Alvási szokásai (kivel, hánykor):

Mese elalvás előtt:

Egyéb:

8. A gyermekek otthoni tevékenységei (feladatai, önállóság, stb.)

Kivel engedik barátkozni:

9. Az IKT eszközök szerepe a családi életben (mit engednek, családtaggal, stb.)

10. A család étkezési szokásai

Reggeli:

Kedvenc étele:

Allergia:

Rendszeresség, közös étkezések, egyéb

11. Külső segítség

Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül:

Egyéb:

intézmény

*A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentuma
3-7 éves korig*

nevű gyermek számára

Óvodába érkezés időpontja: _____

Iskolába lépés időpontja: _____

Tartalom:

Gyermek anamnézise
Bemeneti szint mérés
Egészségei állapot nyomon követése
Az egyéni képességfejlődés mutatói és fejlesztési tervek
Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén
Szülő tájékoztató beszélgetése

GYERMEK ANAMNÉZISE

Tiszteletben tartjuk a gyermekek és a szülők emberi méltóságát, személyiségi jogait, ezen belül a családi életéhez és a magánélethez való jogot.

Ennek értelmében **a kérdőív kitöltése önkéntes, nem kötelező!**

Célunk, hogy őszinte válaszaikból megtudjuk, milyen gondok adódhatnak a gyermek beszoktatásánál és óvodai nevelése során. Így ezekre megfelelően fel tudunk készülni.

A családra vonatkozó adatok	
Az apa adatai	Az anya adatai
Neve:	Neve:
Születési éve:	Születési éve:
Foglalkozása:	Foglalkozása:
Iskolai végzettsége:	Iskolai végzettsége:
Munkahelye:	Munkahelye:
Együtt élnek-e a szülők? Igen Nem Egyéb:	
Az együtt élő család tagjai:	
A gyermek testvéreinek neve, születési éve:	
A gyermek korai fejlődésére vonatkozó adatok	
A terhességgel kapcsolatosan:	
Sima vagy veszélyeztetett terhesség volt?	Időre vagy korán született?
A szülés simán, nehezen, vagy komplikációval zajlott?	Hányadik gyermek a családban?
Az újszülött súlya:	Az újszülött hossza:
Szoptat-e? Meddig?	Étvágya:
Milyen betegségei voltak?	
Érte-e valamilyen baleset, sérülés, mikor?	
Egyéb a gyermek fejlődésével kapcsolatos adatok:	
Mikor lett szobatiszta?	Van-e jelenleg vizelési székelési problémája?
Egészséges-e általában?	Fáradékony-e általában?
Mennyit alszik naponta?	Alvása nyugodt vagy nyugtalan?
Mikor kezdett el önállóan járni?	
<i>Húzza alá!</i> Véleménye szerint a gyermek nyugodt vagy élénk, zárkózott vagy közlékeny, lassú vagy gyors, kiegyensúlyozott vagy kiegyensúlyozatlan, szófogadó vagy engedetlen, érzékeny a dorgálásra vagy nem. Egyéb észrevételek:	
<i>Húzza alá!</i> Hogyan látja gyermeke jelenlegi mozgásfejlődését, mozgását? összerendezetlen, túlmozgásos, gátolt, harmonikus, összerendezett	
<i>Húzza alá!</i> Milyen a gyermeke beszéde? nem beszél, de a közléseket érti, keveset beszél és nehezen érteti meg magát, beszél és megérteti magát, többnyire érthetően beszél, érthetően beszél	
<i>Húzza alá!</i> Hogyan fogadja a felnőttek közeledését? nehezen, könnyen, barátkozó, gátlásos, zárkózott	
Mikor, milyen módon szokták jutalmazni? Dicsérni?	
Mikor és milyen módon szokták büntetni?	
Mivel lehet rá hatni leginkább?	
Van-e valamilyen nevelési problémájuk?	
Van-e idejük beszélgetni a gyermekkel?	
Mivel tölti a család a szabadidejét leggyakrabban?	
Mit szeretne még közölni a gyermekével kapcsolatban?	
Van-e allergiája, érzékenysége a gyermeknek, amely miatt fokozottan igényli az egyéni elbánást, mi az?	

Alulírott szülő hozzájárulok az általam közölt adatok kizárólagos óvodai felhasználásához.

..... aláírás

BEMENETI SZINT MÉRÉS

A gyermek neve:..... Csoport: Dátum:	
A GYERMEK FIZIKÁLIS ADATAI:	
A testi fejlődés zavarai	van: látászavar, - túl-vagy alultáplál – csípőficam – óláb-xláb – tyúkmell – farkastorok – nyúl ajak – egyéb nincs
A biológiai szükséglet zavarai	bevezetés – beszélés – ritmikus, motoros nyugtalanság (ujjszopás, cumizás, önringatás) kényszeres mozgásai vannak nincs
A GYERMEK ALAPVETŐ BIOLÓGIAI SZÜKSÉGLETEINEK KIEGÉSZÍTÉSE:	
A gyermek étkezése	sok segítséggel étkezik – segítséggel étkezik – önállóan étkezik, néha segítséggel – önállóan étkezik
A gyermek higiénés tevékenysége (WC, mosdó)	felöltött segítségével végzi a tevékenységet, - segítséget igényel – kevés segítséget igényel – a tevékenység során önálló
Öltözködés	felöltött segítségével végzi a tevékenységet, - segítséget igényel – kevés segítséget igényel – a tevékenység során önálló
Pihenés	elutasítja a pihenést (nem fekszik le) – az óvodában nehezen tud pihenni – átmenetileg problémás, de megnyugtatható – eszköz szükséges nyugodt pihenéséhez (otthoni kedves tárgy) – nyugodtan pihen
ÉRZELMI, AKARATI KÉPESSÉGEK	
A szülőtől való elválás jellemzői:	nem igényli a szülő jelenlétét – hosszú ideig igényli a szülő jelenlétét – a szülő akadályozza az elválást – többnyire igényli a szülő jelenlétét – időnként igényli a szülő jelenlétét (reggelenként)
Reakció a szülő érkezésekor	nem akar hazamenni – a nap folyamán várja a szülő érkezését, nem tevékenykedik - délután várja a szülő érkezését, nem tevékenykedik, a szülő érkezésekor örömmel megy haza – a szülő érkezésekor befejezi megkezdett tevékenységét, örömmel megy haza
Alapvető érzelmi állapot	visszahúzó – közömbös – magába forduló – labilis, harsány – kiegyensúlyozott – vidám
Társaihoz fűződő érzelmi viszony	támadó – elutasító – közömbös – félénk – visszahúzó – alkalmazkodó – elfogadó
Felnőttekhez fűződő érzelmi viszony az adott csoportban	elutasító – közömbös – egy felnőtthez kötődő – felnőttekhez kötődő – nyitott – elfogadó
Szabály, szokás betartása	nem képes a szabály betartására – részben képes a szabály betartására – többnyire képes a szabály betartására – változó körülmények között is képes a szabály betartására
MOTOROS KÉPESSÉGEK	
A gyermek mozgása az életkori mutatókhoz képest	összerendezetlen – túl mozgékony – szétszórt – gátolt – fáradékony – harmonikus – energikus
Testséma: önismeret	önmagát nem ismeri fel – önmagát felismeri, azonosítja, - önmagát felismeri, megnevezi
Testrészek ismerete	nem ismeri főbb testrészeit – részben ismeri főbb testrészeit – többnyire ismeri főbb testrészeit – ismeri főbb testrészeit – kevésbé ismert testrészeket is ismer
ÉRTELMI KÉPESSÉGEK	
A gyermek érdeklődése	elutasít – ellenáll, de távolból figyelő – bizonyos játékba alkalmanként bekapcsolódik, felnőttel részt vevő – bekapcsolódik a játékba, tevékenységbe – rendszeresen bekapcsolódik a játékba, tevékenységbe
Eszközhasználat	az eszközöket nem, vagy nem rendeltetésszerűen használja – az eszközöket részben rendeltetésszerűen használja – az eszközöket rendeltetésszerűen használja
SZOCIALIZÁCIÓS KÉPESSÉGEK	
A gyermek beilleszkedésének jellemzői	beilleszkedése problémás (harsányan sír reggel és napközben is többször) – zárkózott, visszahúzó (kezdemenyezést, közeledést visszautasít) – társai közeledését részben elfogadó (szélsőségektől mentes) – társai közeledését elfogadó - alkalmanként kezdeményező
A gyermek felnőttekhez való viszonya	nem kezdeményez, a felnőtt közeledésétől elzárkózik, tartózkodik-nem kezdeményez, a felnőtt közeledését alkalmanként elfogadja, minden kezdeményezést elfogad
Segítség igénylése	nem igényli-nem kéri akkor sem, ha szükség lenne rá, rendszeresen kéri felnőttől, rendszeresen kéri társtól, ritkán kéri felnőttől vagy társtól, alkalmanként kéri felnőttől vagy társtól
ANYANYELVI KÉPESSÉGEK	
A gyermek beszéde	nem beszél - bizonyos szituációkban beszél – beszél, de beszéde érthetetlen – beszél, de beszédhibás – tisztán érthetően beszél
Beszédértés	nem érti a közléseket – helyzethez kötötten érti a közléseket – részben érti a közléseket – érti a közléseket
Beszédkezdés	szívesen beszél – nem kezdeményez – kezdeményez és szívesen beszél
Beszédindíték	fecsegő, gátolt, közlő

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT

	3-4 év		4-5 év		5-6 év		7-8 év	
	szept.	május	szept.	május	szept.	május	szept.	május
Testmagasság cm								
Testsúly kg								
Látás								
Hallás								
Mozgás								

Kezesség: jobb bal

A gyermek egészségi állapotára vonatkozó megjegyzések:	
Időpont	Hosszabb betegségek, kórházi kezelések, balesetek

Szülő hozzájárulása: _____

AZ EGYÉNI KÉPESSÉGFEJLŐDÉS MUTATÓI ÉS FEJLESZTÉSI TERVEK KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ

Értékelő skála:

- 0** nem végzi / hiányos / passzív
- 1** csak segítséggel / nagymértékben / fejletlen
- 2** sok segítséggel / kis mértékben / bizonytalan
- 3** kis segítséggel / megfelelően kialakult / biztos
- 4** önálló / kiemelkedően kialakult / kreatív

Mérések korcsoportonként: kiscsoportban májusban, középső- és nagy csoportban októberben és májusban!

Kitöltés dátumai.

3-4 év: _____

4-5 év: _____

4-5 év: _____

5-6 év: _____

5-6 év: _____

6.7 év: _____

6.7 év: _____

Gyermek anamnézis lapot a szülő óvodába kerüléskor, a beszoktatási időszakban tölti ki.

Bemeneti szint mérés lapot a csoportban dolgozó óvónők a beszoktatás után töltik ki.

Értékelés és a szülő tájékoztatása évente két alkalommal (január és június).

I. SZOCIÁLIS - ÉRZELMI KOMPETENCIÁK

TÁRSAS KAPCSOLATOK, KÖZÖSSÉGI SZOKÁSOK, EGYÜTTMŰKÖDÉS

(játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, gondozási- és munkajellegű tevékenységek)

Képes önkiszolgálásra				Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait				Kedves játékszereit át tudja adni				Társaival cselekvését összehangolja				Tud alkalmazkodni a csoportban kialakult szokásrendszerhez			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Szerepet vállal, képes a szerepváltásra és a szerepek elosztására				Szívesen részt vesz a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi				Alkalmazkodik a szabályokhoz				Az udvariassági formák betartásával kommunikál és cselekszik				Erkölcsei ítélőképessége megalapozott, stabil			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7

FEJLESZTÉSI TERV

Időpont	Fejlesztési cél	Fejlesztési feladatok

ÉRZELMEK, MOTÍVÁCIÓK, BEÁLLÍTÓDÁS, AKARATI TÉNYZŐK <i>(játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, munkajellegű tevékenységek)</i>																			
Önismerte megfelelő				Önértékelése reális				Konfliktus helyzetben társaival egyezkedik				Képes együttérzésre				Kötődik társaihoz			
3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7
Kötődik a csoportban dolgozó felnőttekhez				Érdeklődik társai iránt				A játékszeren megosztozik társaival				Segíti társait a tevékenységekben				Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait			
3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7	3- 4	4- 5	5- 6	6- 7
FEJLESZTÉSI TERV																			
Időpont		Fejlesztési cél								Fejlesztési feladatok									

II. ÉRTELMI KOMPETENCIÁK

Gondolkodási műveletek

(játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, külső világ tevékeny megismerése, külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek megismerése, vers és mese)

Pontos a fogalomismerete				Társadalmi és természeti környezetéről általános tájékozottsággal bír				Érdeklődést mutat a különböző tevékenységek iránt				Képes problémamegoldó gondolkodásra				Képes a feladatmegoldásra			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Képes az analízisszintézis műveletére				Képes általánosításra, konkretizálásra				Képes elemi szabályalkotásra				Képes térben eligazodni				Képes időben eligazodni			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Kialakult a számfogalma				Képes mennyiségek közötti relációk felismerésére				Képes megadott szempont szerint halmazukat képezni				Képes összefüggések felismerésére				Képes következtetésekre			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7

FEJLESZTÉSI TERV

Időpont	Fejlesztési cél	Fejlesztési feladatok

Pszichikus funkciók és érzékszervi szféra működése

(játék, munka jellegű tevékenységek, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, mintázás, kézimunkázás, vers és mese, mozgás, ének-zene, énekes játékok)

Képes megfelelő koncentrációra a feladatok elvégzéséhez				Feladattartása megfelelő szintű				Figyelme megosztott, könnyen fenntartható				Érdeklődése életkorának megfelelő				Jól motiválható			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Akusztikus emlékezete megbízható				Vizuális emlékezet megbízható				Képzelete lehetővé teszi a feladatmegoldást				Képzelete lehetővé teszi az újraalkotást				Cselekvéses problémamegoldó képessége megfelelő színvonalú			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Kérdésekre adekvát válaszokat ad				Képes javítani megoldásait				Hallás érzékelése stabil				Látás érzékelése stabil				Tapintás érzékelése stabil			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7

FEJLESZTÉSI TERV

Időpont	Fejlesztési cél	Fejlesztési feladatok

III. VERBÁLIS KOMPETENCIÁK

Beszédfejllettség, kommunikáció

(külső világ tevékeny megismerése, vers és mese, ének-zene, énekes játékok)

Szívesen beszélget felnőttekkel és társaikkal				Minden hangzót hibátlanul képez				Szókincse megfelel az elvárható életkori jellemzőknek				Beszédritmusa megfelelő				Beszéde folyamatos helyesen alkalmazott kötőszavakkal			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Minden szófajt használ				Helyesen használja az igeidőket, ragokat				Beszédében előfordulnak egyszerű és bővített mondatok is				Szükségeit érthető formában megfogalmazza				Metakommunikációs kapcsolat teremtésre képes			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Hallott szöveget megért				Képes gondolatait, érzelmeit megfogalmazni				Képes önállóan verselni				Ki tudja fejezni szóban ismereteit				Szívesen bábozik, dramatizál			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7

FEJLESZTÉSI TERV

Időpont	Fejlesztési cél	Fejlesztési feladatok

IV. MOZGÁSOS KOMPETENCIÁK

Nagymozgások

(mozgás, testnevelés, énekes játékok)

Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban				Mozgása harmonikus, összerendezett				Testséma ismerettel rendelkezik				Egyensúlyérzéke stabil				Megfelelő állóképességgel rendelkezik			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat				Az alapmozgásokat (járás, futás, kúszás, mászás) biztonsággal végzi				Tud néhány mozgásos játékot (futó, fogó) irányítás nélkül játszani				Tud kézi szerekkel bánni				Versenyjátékokban betartja a szabályokat			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7

FEJLESZTÉSI TERV

Időpont	Fejlesztési cél	Fejlesztési feladatok

Finommotorika – dominancia <i>(rajzolás, mintázás, kézimunka, játék, barkácsolás, munka-jelegű tevékenységek)</i>																			
Formaábrázolása kialakult				Részletek feltüntetésével ábrázol				Arányokat felismer és érzékeltet				Eszköz (ceruza, ecset, olló) használata kialakult				Alkalmazza a mintázás alaptechnikáit			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
Különböző anyagok és eszközök segítségével szívesen konstruál				Kezessége kialakult				Egyéb dominanciája kialakult (szem, fül, láb)				A szem-kéz koordináció fejlettsége				A szem-láb koordináció fejlettsége			
3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7
FEJLESZTÉSI TERV																			
Időpont		Fejlesztési cél						Fejlesztési feladatok											

SPECIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
Logopédiai megsegítés:				
Pszichológiai foglalkozás, terápia:				
Gyógypedagógiai fejlesztés:				
Fejlesztőpedagógiai megsegítés,				
Tehetséggondozás:				
Egyéb:				

Megjegyzés, szakértői vélemények:

Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén
(Kitöltendő: iskolába lépés előtt májusban)

Kommunikáció, anyanyelv

Értelmi

Feladattartása megfelelő-e?	1	2	3	4	5
Testséma ismerete pontos-e?	1	2	3	4	5
Rövid távú memóriája fejlett-e?	1	2	3	4	5
Figyelme elég kitartó-e?	1	2	3	4	5
Rendelkezik-e alapismeretekkel a természeti környezetével kapcsolatban?	1	2	3	4	5
Síkban, térben tud-e tájékozódni?	1	2	3	4	5
Kialakult-e a számfogalma?	1	2	3	4	5
Képes-e mennyiségi relációkat értelmezni?	1	2	3	4	5

Szociális, érzelmi

Szokás ismerete kialakult-e?		1	2	3	4	5
Megfelelő önismerettel rendelkezik-e?		1	2	3	4	5
Mások iránt figyelmes-e, toleráns-e?		1	2	3	4	5
Együttműködésre képes-e?		1	2	3	4	5
Megfelelő-e az önfegyelme?		1	2	3	4	5
Jól kezeli-e a konfliktus helyzeteket?		1	2	3	4	5

Hangképzése megfelelő-e?	1	2	3	4	5
Szókincse életkorának megfelelő-e?	1	2	3	4	5
Szeret-e beszélni?	1	2	3	4	5
Érti –e a beszédet, szöveget?	1	2	3	4	5
Képes –e verset, rövid mesét önállóan elmondani?	1	2	3	4	5
Metakommunikációra képes-e?	1	2	3	4	5
Képes-e saját gondolatait, érzelmeit megfogalmazni?	1	2	3	4	5
Összefüggő értelmes mondatokat tud-e alkotni?	1	2	3	4	5

Testi és mozgás

Fizikai adottságai mennyire megfelelőek?	1	2	3	4	5
Fáradékony-e?	1	2	3	4	5
Testsémája kialakult-e?	1	2	3	4	5
Ismert-e testének oldalíságát?	1	2	3	4	5
Összerendezett-e a mozgása?	1	2	3	4	5
Nagymozgások kialakultak-e?	1	2	3	4	5
Finom motorikája életkorának megfelelő-e?	1	2	3	4	5
Képes-e koordinációs mozgásra?	1	2	3	4	5

Összesen:-----pont

Az elérhető maximális pontszám összesítve: 150 pont. A mi értékrendünk szerint, aki 90 pontot, vagy annál kevesebbet ér el, megsegítést igényel. / Pl.: egyéni fejlesztést, óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus által, logopédus, pszichológus segítségével/.

Írásbeli értékelés:

.....

Értékelés, a szülő tájékoztatása gyermeke fejlettségéről (2 alkalom/év)

Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		
Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		

Értékelés, a szülő tájékoztatása gyermeke fejlettségéről (2 alkalom/év)

Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		

Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		

Értékelés, a szülő tájékoztatása gyermeke fejlettségéről (2 alkalom/év)

Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		
Időpont:	Szülő aláírása:	Óvodapedagógus aláírása:
Elért eredmények		
Tapasztalatok Megoldások Intézkedések		

KIMENETI MÉRÉSI LAP

Az 1. osztályosokról az osztályban tanítók által készített visszajelzés

ÉRTELMI KOMPETENCIÁK:

Képes problémamegoldó gondolkodásra	1	2	3	4	5
Pontos a fogalomismerete	1	2	3	4	5
Képes következtetésekre	1	2	3	4	5
Képes összefüggések felismerésére	1	2	3	4	5
Társadalmi és természeti környezetéről általános tájékozottsággal bír	1	2	3	4	5
Rendelkezik alapvető környezettudatos ismeretekkel, magatartással	1	2	3	4	5

SZOCIÁLIS ÉS ÉRZELMI KOMPETENCIÁK:

Képes együttérzésre	1	2	3	4	5
Kötődik társaihoz	1	2	3	4	5
Segíti társait a tevékenységekben	1	2	3	4	5
Konfliktushelyzeteit önállóan megoldja	1	2	3	4	5
Az udvariassági formák betartásával kommunikál és cselekszik	1	2	3	4	5
Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait	1	2	3	4	5
Önértékelése reális	1	2	3	4	5

PSZICHIKUS FUNKCIÓK ÉS ÉRZÉKSZERVI SZFÉRA MŰKÖDÉSE

Képes megfelelő koncentrációra a feladatok elvégzéséhez	1	2	3	4	5
Feladattartása megfelelő szintű	1	2	3	4	5
Figyelme megosztott, könnyen fenntartható	1	2	3	4	5
Érdeklődése életkorának megfelelő	1	2	3	4	5
Jól motiválható	1	2	3	4	5
Képes javítani megoldásait	1	2	3	4	5

KOMPETENCIA:

Szókincse megfelel az elvárható életkori jellemzőknek	1	2	3	4	5
Szívesen beszélget felnőttekkel és társaikkal	1	2	3	4	5
Tud képekről mondatokat alkotni	1	2	3	4	5
Metakommunikációs kapcsolat teremtésre képes	1	2	3	4	5
Képes gondolatait, érzelmeit megfogalmazni	1	2	3	4	5
Beszédében előfordulnak egyszerű és bővített mondatok is	1	2	3	4	5

MOZGÁSOS KOMPETENCIÁK

Mozgása harmonikus, összerendezett	1	2	3	4	5
Megfelelő állóképességgel rendelkezik	1	2	3	4	5
Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat	1	2	3	4	5
Testséma ismerettel rendelkezik	1	2	3	4	5
Versenyjátékokban betartja a szabályokat	1	2	3	4	5

FINOMMOTORIKA – DOMINANCIA

Formaábrázolása kialakult	1	2	3	4	5
Részletek feltüntetésével ábrázol	1	2	3	4	5
Arányokat felismer és érzékeltet	1	2	3	4	5
A szem-kéz koordináció fejlettsége	1	2	3	4	5
Eszköz (ceruza, ecset, olló) használata kialakult. Alkalmazza a mintázás alaptechnikáit	1	2	3	4	5